

Lokalny Program Rewitalizacji

Gminy Fajstowice na lata 2017-2023

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Fajstów na lata 2017-2023 został opracowany przez firmę Lubelska Akademia Rozwoju Piotr Majchrzak na podstawie umowy z Gminą Fajstów. **Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji było dofinansowane z Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 (konkurs dotacji na wsparcie gmin wiejskich z województwa lubelskiego w zakresie przygotowania lub aktualizacji programów rewitalizacji).** Dokument LPR jest dofinansowany w ramach projektu „Opracowanie Programu Rewitalizacji Gminy Fajstów”.

Eksperti zewnętrzni:

Rafał Dudek

Piotr Majchrzak

Michał Rządkowski

Spis treści

1.	Wprowadzenie	6
1.1.	Podstawowe pojęcia związane z rewitalizacją.....	9
1.2.	Powiązanie z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu i gminy	10
	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 (KSRR)	10
	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK)	11
	Narodowy Plan Rewitalizacji 2022	13
	Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030)	13
	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego do roku 2030 (PZP WL).....	14
	Strategia Rozwoju Lokalnego Powiatu Krasnostawskiego na lata 2008 - 2020	16
	Strategia Rozwoju Gminy Fajstów na lata 2015- 2021	17
	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Fajstów na lata 2015 - 2020	18
	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Fajstów	19
2.	Charakterystyka sytuacji na terenie Gminy	20
2.1.	Charakterystyka przestrzenno–funkcjonalna Gminy	20
	2.1.1. Położenie administracyjne.....	20
2.2.	Zagospodarowanie przestrzenne	21
3.	Demografia i infrastruktura społeczna	22
3.1.	Ludność.....	22
3.2.	Gęstość zaludnienia	26
3.3.	Struktura wieku mieszkańców	28
3.4.	Ruch naturalny i wędrowniczy ludności	31
3.5.	Pomoc społeczna	33
3.6.	Oświata.....	40
	3.6.1. Szkolnictwo	40
	3.6.2. Poziom edukacji.....	45
3.7.	Poziom zatrudnienia i rynek pracy	46
3.8.	Bezpieczeństwo publiczne	50
4.	Środowisko przyrodnicze.....	54

4.1. Uwarunkowania fizyczno-geograficzne.....	54
4.1.1. Rzeźba terenu	54
4.1.2. Gleby	54
4.1.3. Zasoby wodne.....	54
4.1.4. Klimat	55
4.1.5. Ochrona przyrody	56
4.2. Przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska	58
5. Środowisko kulturowe	59
5.1. Dziedzictwo kulturowe	59
5.2. Kultura	59
6. Gospodarka	62
6.1. Przedsiębiorczość pozarolnicza	62
6.2. Rolnictwo.....	66
6.3. Turystyka	70
7. Infrastruktura komunikacyjna	72
8. Infrastruktura techniczna	78
8.1. Gospodarka mieszkaniowa	78
8.2. Gospodarka odpadami	79
8.3. System zaopatrzenia w wodę	80
8.4. System odprowadzania ścieków	81
8.5. Sieć gazowa	82
8.6. System ciepłowniczy	82
8.7. Infrastruktura elektroenergetyczna	83
8.8. Infrastruktura teleinformatyczna	83
9. Wyznaczenie i charakterystyka obszarów zdegradowanych	85
9.1. Założenia ogólne	85
9.2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji.....	85
9.3. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji.	87
9.4. Charakterystyka obszarów zdegradowanych	88
9.4.1. Sfera społeczna – ubóstwo	90
9.4.2. Sfera społeczna - bezrobocie	91
9.4.3. Sfera społeczna – przestępczość	92
9.4.4. Sfera społeczna - poziom edukacji	93

9.4.5. Sfera społeczna - poziom uczestnictwa w życiu publicznym	94
9.4.6. Sfera społeczna - poziom kapitału społecznego	95
9.4.7. Sfera społeczna - podsumowanie	96
9.4.8. Sfera gospodarcza - liczba podmiotów gospodarczych	99
9.4.9. Sfera środowiskowa - przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska	101
9.4.10. Sfera techniczna	103
9.4.11. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	105
10. Zestawienie danych	107
10.1. Podsumowanie	111
11. Cele rewitalizacji oraz środki ich realizacji	114
11.1 Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych w ramach LPR	115
11.2. Projekty rewitalizacyjne	118
Projekty rewitalizacyjne – lista podstawowa	119
Projekty rewitalizacyjne – lista uzupełniająca	142
11.3. Harmonogram realizacji projektów rewitalizacyjnych	145
11.4. Komplementarność projektów rewitalizacyjnych	146
Komplementarność przestrzenna	146
Komplementarność problemowa	146
Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	147
Komplementarność międzyokresowa	147
Komplementarność źródeł finansowania	151
11.5. Powiązanie celów i projektów rewitalizacyjnych z uzasadnieniem ich wpływu na rozwiązanie problemów oraz efekty ich realizacji	151
12. System wdrażania i monitorowania działań rewitalizacyjnych	153
12.1. Źródła i modele finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych	154
12.2. System instytucjonalny w procesie rewitalizacji	156
12.3. Zarządzanie procesem rewitalizacji	156
12.4. System budowania i wspierania partnerstw	158
12.5. System informacji i promocji	159
12.6. Monitorowanie efektów działań rewitalizacyjnych	160
13. System ewaluacji i aktualizacji programu	165
13.1. Zasady, tryb i metody przeprowadzenia ewaluacji	165
13.2. Zasady i tryb aktualizacji programu	166

14. Przebieg partycypacji społecznej w procesie programowania rewitalizacji	167
14.1. Konsultacje społeczne	167
14.2. Wyniki badań społecznych	171
Obszar do rewitalizacji – Fajstów	174
15. Ocena oddziaływania na środowisko	176
16. Załączniki	177
16.1. Ankieta	177
16.2. Fiszka Projektowa	183
16.3. Formularz excel- wyznaczenie obszarów zdegradowanych i do rewitalizacji	188
16.4. Mapa w skali 1:5000 ilustrująca obszary zdegradowane i rewitalizacji na terenie gminy	188
16.5. Pismo Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie	188
16.6. Pismo Lubelskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Lublinie	188
17. Spis tabel, wykresów i map.	189

1. Wprowadzenie

Przemiany społeczno-gospodarcze na przestrzeni ostatniego ćwierćwiecza wywołane procesem globalizacji oraz transformacją ustrojową i wyzwaniem gospodarki wolnorynkowej spowodowały szereg niekorzystnych zjawisk i procesów na obszarach zarówno miejskich jak i wiejskich. Do czołowych problemów zaliczają się degradacja tkanki materialnej oraz narastające problemy w sferze społeczno-gospodarczej. W związku z zaistniałym stanem rzeczy bardzo ważną rolę nabrało planowanie i realizacja kompleksowych projektów rewitalizacyjnych, mających na celu poprawę sytuacji na zdegradowanych obszarach. Projekty te mają na celu rozwiązanie indywidualnych problemów występujących na terenie poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego. Planowane działania obejmują sfery: przestrzenną, społeczną, gospodarczą, środowiskową i kulturową.

LPR Gminy Fajstów na lata 2017-2023 został opracowany w oparciu o art.18, ust. 1 i 2, pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.) oraz Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministra Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r., jak również Zasady programowania, wdrażania i wsparcia rewitalizacji w województwie lubelskim Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym z grudnia 2015 r. Zgodnie z „Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych 2014-2020” jak również dokumentem „Narodowym Planem Rewitalizacji 2022-Założenia” rewitalizacja – to:

„Kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).”¹

¹ „Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych 2014-2020” s.5, 6

Obszar może zostać wskazany jako **obszar zdegradowany**, jeśli znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz gdy występuje na nim co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk:

- ✓ gospodarczych (w szczególności niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw),
- ✓ środowiskowych (w szczególności przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska),
- ✓ przestrzenno-funkcjonalnych (w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych),
- ✓ technicznych (w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niesfunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Obszar cechujący się szczególną koncentracją wyżej wymienionych zjawisk, na którym gmina zamierza prowadzić rewitalizację z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, wyznacza się jako **obszar rewitalizacji**. Może on obejmować całość lub część obszaru zdegradowanego, ale nie może być większy niż 20% powierzchni gminy ani zamieszkały przez więcej niż 30% liczby jej mieszkańców. Zarówno obszar zdegradowany, jak i obszar rewitalizacji mogą być podzielone na podobszary, które nie muszą posiadać wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z nich występowania koncentracji opisanych wyżej negatywnych zjawisk. Tak obszar zdegradowany, jak i rewitalizacji mogą stanowić to samo terytorium. Wyznaczenie w gminie zarówno obszaru zdegradowanego, jak i rewitalizacji wymagało przeprowadzenia diagnozy potwierdzającej spełnienie przez nie przesłanek określonych w wytycznych i wskazującej terytoria najbardziej zdegradowane pod względem społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym. Diagnozę tę, stanowiącą podstawę do wyznaczenia terytoriów, które wymagają rewitalizacji w Gminie, prezentuje niniejszy dokument. Opierając się na wynikach przeprowadzonych analiz zawartych w poniższej diagnozie wyznaczono **obszar zdegradowany** obejmujący poniższe miejscowości: Boniewo, Fajstów, Ksawerówka, Siedliska Drugie, Wola Idzikowska oraz Zosin- Dziecinin.

Z uwagi na fakt, że obszar zdegradowany obejmuje tereny najsilniej nasycone współwystępowaniem problemów społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych, a zatem najbardziej wymagające kompleksowej interwencji, za **obszar rewitalizacji** uznano obszary zamieszkane w miejscowości: Fajstów.

Rewitalizacja na przestrzeni ostatnich lat przybiera na znaczeniu. Traktowana jest już zarówno przez samorządy, ekspertów jak i samych mieszkańców zdegradowanych terenów jako czynnik warunkujący rozwój i umożliwiający poprawę jakości życia. Jest także wyraźnie zaakcentowana w dokumentach rządowych wyznaczających kierunki rozwoju kraju: KSRR, KPZK 2030, SRK.

Proces opracowania Programu Rewitalizacji obejmuje 3 fazy: przygotowawczą, diagnozowania i projektowania.

Zawarta w niniejszym dokumencie diagnoza społeczno-gospodarcza dla Gminy Fajstów spełnia wszystkie zapisy i wskazania wynikające z ustawy o rewitalizacji oraz „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020”. Dokument Programu Rewitalizacji będzie stanowił podstawę formalną do ubiegania się o dofinansowanie planowanych działań rewitalizacyjnych ze środków Unii Europejskiej. Dokument będzie ponadto stanowił narzędzie umożliwiające przygotowanie i wdrażanie konkretnych działań, które przyczynią się do usunięcia zjawisk kryzysowych występujących na wskazanych obszarach. Realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji przyczyni się do rozwiązania problemów Gminy Fajstów oraz wspierania jej rozwoju i poprawy atrakcyjności.

Zawarta w dokumencie diagnoza ma charakter kompleksowy. Wyznaczanie dotkniętych kryzysem obszarów zostało dokonane w oparciu o analizę porównawczą bazującą na danych ilościowych i jakościowych.

Diagnozę oparto na wiarygodnych źródłach i wskaźnikach, pochodzących nie tylko z Urzędu Gminy, ale także innych jednostek takich jak: Policja, Powiatowy Urząd Pracy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Bank Danych Lokalnych GUS.

1.1. Podstawowe pojęcia związane z rewitalizacją

W celu właściwego i jednoznacznego rozumienia pojęć związanych z rewitalizacją, przedstawiono ich definicje²:

- 1) **Interesariusze rewitalizacji** – to w szczególności: mieszkańcy obszaru rewitalizacji; właściciele, użytkownicy wiczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą, społeczną, jednostki samorządu terytorialnego, organy władzy publicznej.
- 2) **Rewitalizacja** – stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.
- 3) **Stan kryzysowy** – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:
 - a) gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
 - b) środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
 - c) przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),
 - d) technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

² Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

4) **Obszar zdegradowany** – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia stanu kryzysowego na każdym z podobszarów.

5) **Obszar rewitalizacji** – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w pkt 3, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojenne lub pokolejne, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

1.2. Powiązanie z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu i gminy

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Fajstów na lata 2017-2023 jest spójny z najważniejszymi krajowymi i regionalnymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi, a także z obowiązującymi dokumentami gminy.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 (KSRR)

KSRR postuluje trzy cele polityki regionalnej do 2020 roku:

- ✓ wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów („konkurencyjność”),
- ✓ budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”),
- ✓ tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych, ukierunkowanych terytorialnie („sprawność”).

Wyznaczone cele rewitalizacji LPR Gminy Fajstów wpisują się we wszystkie trzy wyżej przytoczone cele. Prowadzą one do zwiększenia konkurencyjności obszaru poprzez określenie jego funkcji gospodarczej opartej na rozwijających się specjalizacjach, przy wykorzystaniu występujących lokalnych zasobach. Ponadto poprzez integrację działań, cele wpływają na zwiększenie spójności terytorialnej w układzie regionalnym i krajowym, w szczególności zapewniając możliwość trwałego rozwoju ekonomicznego na terenach marginalizowanych. Powyższe kompleksowe podejście do planowania rozwoju gminy oraz współpraca samorządów pozwoli na uzyskanie efektu synergii, polegającego na realizacji działań spójnych i służących osiągnięciu zamierzonych celów, określonych w LPR.

Cele rewitalizacji wpisują się w założenia Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, w szczególności w wymiarze „obszary wiejskie”, ponieważ uwzględniają następujące aspekty:

- ✓ wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego – w gminie występują liczne obszary chronione, które należy odpowiednio wykorzystać w celu rozwoju funkcjonalno-przestrzennego gminy,
- ✓ tworzenie warunków do zwiększania inwestycji pozarolniczych – gmina Fajstawice jest gminą typowo rolniczą, jednak dla jej prawidłowego rozwoju konieczne jest wspieranie powstawania przedsiębiorczości pozarolniczej,
- ✓ rozwój lokalny dla poprawy jakości życia, atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej – są to najważniejsze cele wszelkich działań prowadzonych w gminie, w tym działań rewitalizacyjnych,
- ✓ zapóźnione obszary wiejskie – restrukturyzacja społeczna, gospodarcza i przestrzenna,
- ✓ poprawianie dostępu do usług publicznych i ich jakości,
- ✓ zwiększanie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usług,
- ✓ przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna.

Tabela 1. Zestawienie powiązań pomiędzy celami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego a celami Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajstawice na lata 2017-2023

Cele Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego	Cel operacyjny 1. Zwiększona aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców prowadząca do odbudowania istniejących i nadania nowych funkcji obszarowi do rewitalizacji;	Cel operacyjny 2. Zmniejszone występowanie zjawisk wykluczenia społecznego i patologii społecznej wśród mieszkańców gminy Fajstawice;	Cel operacyjny 3. Rozwój gospodarczy i poprawa lokalnego rynku pracy oraz wzrost przedsiębiorczości mieszkańców gminy.
Cel 1. Konkurencyjność	✓		✓
Cel 2. Spójność	✓	✓	
Cel 3. Sprawność	✓		✓

Źródło: Opracowanie własne

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK)

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Fajstawice wpisuje się w cel strategiczny KPZK: efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie, uwzględniając zróżnicowane potencjały rozwojowe obszaru w zakresie: rolnictwa i przetwórstwa bazującego na posiadanych zasobach oraz turystyki. Jednocześnie w określonych celach rewitalizacji uwzględniono zrównoważone zarządzanie prowadzące do polepszenia warunków życia.

Tabela 2. Zestawienie powiązań pomiędzy celami Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju a celami Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajstów na lata 2017-2023

Cele Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego	Cel operacyjny 1. Zwiększona aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców prowadząca do odbudowania istniejących i nadania nowych funkcji obszarowi do rewitalizacji;	Cel operacyjny 2. Zmniejszone występowanie zjawisk wykluczenia społecznego i patologii społecznej wśród mieszkańców gminy Fajstów;	Cel operacyjny 3. Rozwój gospodarczy i poprawa lokalnego rynku pracy oraz wzrost przedsiębiorczości mieszkańców gminy.
Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równowagę rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów	✓		
Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej	✓		
Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski	✓		
Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa	✓		

Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego	✓		
--	---	--	--

Źródło: Opracowanie własne

Narodowy Plan Rewitalizacji 2022

Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Realizacji tego celu służyć będzie tworzenie korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce i położenie nacisku na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia takich działań.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Fajstów zakłada kompleksowe podejście do procesu rewitalizacji integrując działania przestrzenno-środowiskowe, społeczne i gospodarcze, w związku z czym wpisuje się w główne założenia Narodowego Planu Rewitalizacji.

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030)

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Fajstów jest spójny pod względem przewidzianych celów i działań z wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego Obszarami Strategicznej Interwencji:

6. OBSZARY OCHRONY I KSZTAŁTOWANIA ZASOBÓW WODNYCH – Obszary funkcjonalne-problemowe o randze regionalnej, wymagające działań naprawczych w zakresie gospodarki wodnej. Interwencja powinna obejmować działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa poprzez eliminowanie zagrożeń powodziowych oraz będzie służyć zrównoważonemu rozwojowi funkcji ochronnych i gospodarczych (w tym np. turystycznych), na obszarach o różnym stanie zainwestowania i statusie ochrony przyrody i krajobrazu (korytarze ekologiczne o randze europejskiej i krajowej); rozwiązywanie problemów konfliktowych narosłych w wyniku degradacji technicznej urządzeń przeciwpowodziowych i melioracyjnych, niedoboru zbiorników niezbędnych do przetrzymywania wody, jak też niedoinwestowania gospodarki komunalnej.

7. NOWOCZESNA WIEŚ – obszary rozwoju gospodarki rolniczej. Interwencja powinna obejmować działania mające na celu wsparcie inicjatyw na rzecz edukacji i podnoszenia kompetencji rolników, wsparcie tworzenia i rozwoju rynków hurtowych produktów rolnych, wsparcie rozwoju grup producenckich, wsparcie rozwoju zakładów przetwórstwa, zakładów branży mięsnej i mleczarskiej, wsparcie rozwoju infrastruktury gospodarki rybackiej, uzupełnienie sieci dróg i wyposażenia w infrastrukturę komunalną oraz zaplecza sanitarnego, rozbudowę i modernizację infrastruktury elektroenergetycznej i gazowej w celu umożliwienia poboru zwiększonej ilości energii ze źródeł rozproszonych.

W horyzoncie 2020 r. strategiczne cele rozwoju regionu lubelskiego, których realizacji będą służyły działania samorządu województwa, są określone następująco:

1. Wzmacnianie urbanizacji regionu,
2. Restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich,
3. Selektywne zwiększanie potencjału wiedzy, kwalifikacji, zaawansowania technologicznego, przedsiębiorczości i innowacyjności regionu.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Fajstów wyznacza do realizacji działania, przyczyniające się do kompleksowej rewitalizacji wyznaczonego obszaru poprzez:

1. Poprawę atrakcyjności przestrzeni i czystości środowiska przyrodniczego,
2. Zaktywizowanie mieszkańców i zintegrowanie społeczności lokalnej,
3. Lepiej funkcjonującą lokalną gospodarkę.

Poprzez powyższe interwencje LPR przyczynia się do osiągnięcia zamierzeń w poszczególnych celach strategicznych Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Tabela 3. Zestawienie powiązań pomiędzy celami Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.) a celami Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajstów na lata 2017-2023

Cele Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego	Cel operacyjny 1. Zwiększona aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców prowadząca do odbudowania istniejących i nadania nowych funkcji obszarowi do rewitalizacji;	Cel operacyjny 2. Zmniejszone występowanie zjawisk wykluczenia społecznego i patologii społecznej wśród mieszkańców gminy Fajstów;	Cel operacyjny 3. Rozwój gospodarczy i poprawa lokalnego rynku pracy oraz wzrost przedsiębiorczości mieszkańców gminy.
Cel strategiczny 1. Wzmacnianie urbanizacji regionu	✓		
Cel strategiczny 2. Restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich	✓	✓	
Cel strategiczny 3. Selektywne zwiększanie potencjału wiedzy, kwalifikacji, zaawansowania technologicznego, przedsiębiorczości i innowacyjności regionu		✓	✓
Cel strategiczny 4. Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu	✓	✓	

Źródło: Opracowanie własne

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego do roku 2030 (PZP WL)

Dokumentem, który reguluje politykę przestrzenną w województwie lubelskim jest Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego, który jest obecnie w trakcie zmian (aktualny projekt z września 2015 r.), gdyż dokument z 2002 roku był sporządzony w oparciu o nieobowiązującą już ustawę o zagospodarowaniu przestrzennym z 1994 r.

w innych niż obecnie uwarunkowaniach geopolitycznych, rozwojowych i instytucjonalnych planowania. PZP WL określa zasady i kierunki kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu oraz działania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych stanowiąc formalną i merytoryczną płaszczyznę odniesienia dla podejmowanych decyzji przestrzennych.

Według Planu gmina Fajstów wpisuje się w jeden obszar funkcjonalny o znaczeniu ponadregionalnym i jeden o znaczeniu regionalnym.

Obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym:

Wiejski obszar funkcjonalny – uczestniczący w procesach rozwojowych - Obszary wiejskie uczestniczące w procesach rozwojowych. Cele rozwoju zagospodarowania przestrzennego: stworzenie warunków dla integracji funkcjonalnej z miastami - włączenie obszarów wiejskich otaczających miasta w procesy rozwojowe, zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej, stworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości pozarolniczej, dywersyfikacja sektorowa gospodarki rolnej.

Obszar funkcjonalny o znaczeniu regionalnym:

Obszar funkcjonalny rozwoju gospodarki żywnościowej (roślinnej rolniczej przestrzeni produkcyjnej). Priorytet rozwojowy optymalne wykorzystanie potencjału produkcyjnego gleb oraz aktywizacja gospodarcza poprzez rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego,

Tabela 4. Zestawienie powiązań pomiędzy celami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego do roku 2030 a celami Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajstów na lata 2017-2023

Priorytety rozwoju przestrzennego	Cel operacyjny 1. Zwiększona aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców prowadząca do odbudowania istniejących i nadania nowych funkcji obszarowi do rewitalizacji;	Cel operacyjny 2. Zmniejszone występowanie zjawisk wykluczenia społecznego i patologii społecznej wśród mieszkańców gminy Fajstów;	Cel operacyjny 3. Rozwój gospodarczy i poprawa lokalnego rynku pracy oraz wzrost przedsiębiorczości mieszkańców gminy.
1. Wzmacnianie zewnętrznych powiązań sieciowych oraz poprawa spójności wewnątrzregionalnej w układzie przestrzennym i społeczno-gospodarczym	✓	✓	✓
2. Wzrost konkurencyjności przestrzeni województwa pod względem atrakcyjności gospodarczej i warunków życia	✓	✓	✓

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Lokalnego Powiatu Krasnostawskiego na lata 2008 - 2020

Gmina Fajstów należy do powiatu krasnostawskiego, a więc cele rewitalizacji LPR powinny być zgodne z priorytetowymi obszarami rozwoju wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Powiatu Krasnostawskiego:

Priorytet 1- Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury społecznej;

Priorytet 2- Aktywizacja funkcji gospodarczych- pobudzenie przedsiębiorczości w powiecie, szczególnie w zakresie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości;

Priorytet 3- Rozwój turystyki, sportu i rekreacji wraz z promocją powiatu;

Priorytet 4- Ochrona środowiska wraz z doskonaleniem infrastruktury technicznej.

Wyznaczone w Lokalnym Programie Rewitalizacji cele koncentrują się na trzech głównych obszarach: przestrzenno-środowiskowym, społecznym i gospodarczym, a zatem wpisują się w powyższe priorytety.

Tabela 5. Zestawienie powiązań pomiędzy priorytetami Strategii Rozwoju Lokalnego Powiatu Krasnostawskiego na lata 2008- 2020 a celami Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajstów na lata 2017-2023

Priorytety	Cel operacyjny 1. Zwiększona aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców prowadząca do odbudowania istniejących i nadania nowych funkcji obszarowi do rewitalizacji;	Cel operacyjny 2. Zmniejszone występowanie zjawisk wykluczenia społecznego i patologii społecznej wśród mieszkańców gminy Fajstów;	Cel operacyjny 3. Rozwój gospodarczy i poprawa lokalnego rynku pracy oraz wzrost przedsiębiorczości mieszkańców gminy.
1. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury społecznej	✓	✓	
2. Aktywizacja funkcji gospodarczych- pobudzenie przedsiębiorczości w powiecie, szczególnie w zakresie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości			✓
3. Rozwój turystyki, sportu i rekreacji wraz z promocją powiatu	✓		
4. Ochrona środowiska wraz z doskonaleniem infrastruktury technicznej.	✓		

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Gminy Fajstów na lata 2015- 2021

Lokalny Program Rewitalizacji jest spójny ze Strategią Rozwoju Gminy Fajstów na lata 2015-2021. Celem strategicznym dokumentu jest

„Do roku 2023 zdecydowana poprawa sytuacji gospodarczej Gminy przy wykorzystaniu istniejących zasobów i potencjałów oraz poprawa sytuacji demograficznej.”

Tabela 6. Zestawienie powiązań pomiędzy celami Strategii Rozwoju Gminy Fajstów na lata 2015-2021 a celami Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajstów na lata 2017-2023

Cele Strategii Rozwoju Gminy Fajstów	Cel operacyjny 1. Zwiększona aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców prowadząca do odbudowania istniejących i nadania nowych funkcji obszarowi do rewitalizacji;	Cel operacyjny 2. Zmniejszone występowanie zjawisk wykluczenia społecznego i patologii społecznej wśród mieszkańców gminy Fajstów;	Cel operacyjny 3. Rozwój gospodarczy i poprawa lokalnego rynku pracy oraz wzrost przedsiębiorczości mieszkańców gminy.
1. Wykorzystanie położenia Gminy Fajstów przy głównym szlaku komunikacyjnym i transportowym o znaczeniu międzynarodowym	✓		✓
2. Rozwój przedsiębiorczości w oparciu o zasoby lokalnego rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego			✓
3. Utrzymanie dobrej jakości środowiska naturalnego oraz zachowanie dziedzictwa kulturowego	✓		
4. Rozwój aktywnego społeczeństwa Gminy Fajstów.	✓	✓	

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Fajstów na lata 2015 - 2020

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2020 była dokumentem źródłowym dla opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajstów. LPR uwzględnia zidentyfikowane w strategii problemy społeczne oraz wpisuje się we wszystkie cele strategiczne:

Tabela 7. Zestawienie powiązań pomiędzy celami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Fajstów na lata 2015-2020 a celami Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajstów na lata 2017-2023

Cele szczegółowe Strategii	Cel operacyjny 1. Zwiększona aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców prowadząca do odbudowania istniejących i nadania nowych funkcji obszarowi do rewitalizacji;	Cel operacyjny 2. Zmniejszone występowanie zjawisk wykluczenia społecznego i patologii społecznej wśród mieszkańców gminy Fajstów;	Cel operacyjny 3. Rozwój gospodarczy i poprawa lokalnego rynku pracy oraz wzrost przedsiębiorczości mieszkańców gminy.
Zmniejszenie agresji wśród młodzieży / spadek agresji wśród młodzieży z terenu gminy o 50%		✓	
Promowanie zdrowego trybu życia wśród młodzieży szkolnej		✓	
Promocja wśród młodzieży szkolnej gminy Fajstów regionu z którego pochodzą		✓	
Wypracowanie lepszego zrozumienia potrzeb i oczekiwań mieszkańców przez władze lokalne do 2020 r.		✓	
Wykorzystanie potencjału lokalnych animatorów kultury oraz całego społeczeństwa do organizacji dodatkowych dwóch wydarzeń w gminie co roku		✓	
Stworzenie szerszej atrakcyjnej oferty rekreacyjno- kulturalnej dla mieszkańców gminy		✓	
Edukacja społeczeństwa w zakresie szeroko pojętego bezpieczeństwa		✓	
Zwiększenie działań na rzecz zainteresowania młodzieży działalnością OSP	✓		

Zwiększenie ilości okresowych kontroli zabezpieczenia przeciwpożarowego, ładu i porządku w gospodarstwach na terenie gminy Fajstów	✓		
Obniżenie poziomu bezrobocia o 5 % do 2020 roku		✓	
Obniżenie liczby osób niezaradnych życiowo o 5 % do 2020 roku		✓	
Stworzenie możliwości korzystania z porad psychologa		✓	

Źródło: Opracowanie własne

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Fajstów

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Fajstów określa główne kierunki rozwoju przestrzennego. Cele i przedsięwzięcia niniejszego LPR muszą być komplementarne z postanowieniami studium.

Głównym celem rozwojowym gminy wymienionym w Studium jest: „osiągnięcie wyższej pozycji ekonomicznej gminy pozwalające na poprawę warunków życia oraz zamożności mieszkańców”.

W Studium wymieniono następujące cele strategiczne:

- większe i bardziej racjonalne wykorzystanie walorów położenia gminy przy głównej i międzynarodowej trasie tranzytowej w rozwoju obsługi komunikacji, funkcji produkcyjno-usługowych i usług turystyki;
- intensyfikacja rozwoju rolnictwa jako zaplecza surowcowego przemysłu rolno- spożywczego oraz żywnościowego aglomeracji;
- podniesienie standardu obsługi ludności.

2. Charakterystyka sytuacji na terenie Gminy

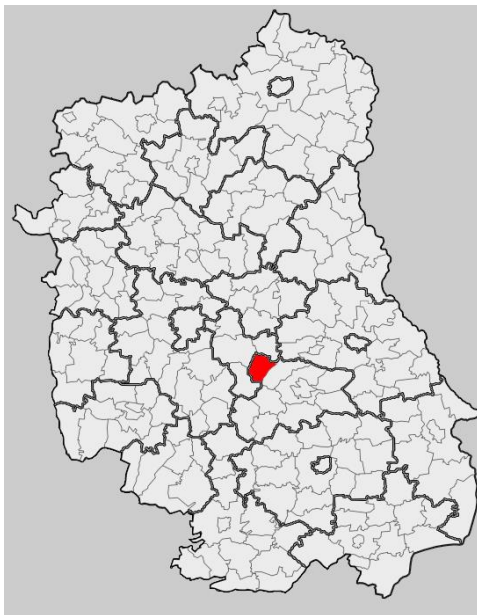
2.1. Charakterystyka przestrzenno-funkcjonalna Gminy

2.1.1. Położenie administracyjne

Gmina Fajstów należy pod względem administracyjnym do województwa lubelskiego i wchodzi w skład powiatu krasnostawskiego. Zajmuje obszar 71 km², co stanowi 6,7% powierzchni powiatu i 0,28% powierzchni województwa lubelskiego. Sąsiaduje z trzema gminami powiatu świdnickiego (Trawniki, Rybczewice, Piaski) i jedną gminą powiatu krasnostawskiego (Łopiennik Górny).

Gmina cechuje się stosunkowo dobrą dostępnością komunikacyjną. Przez środkową jej część przechodzą droga krajowa nr 17 (Warszawa – Lublin – Piaski – Krasnystaw – Zamość – Hrebenne - granica państwa) oraz droga wojewódzka nr 838 (Głębokie - Dorohucza - Trawniki - Fajstów). Gmina znajduje się w odległości 35 km od Lublina i 51 km od Zamościa.

Mapa 1. Położenie geograficzne gminy

Źródło: <http://mapa.targeo.pl/gmina-fajstow,710622/gmina>

2.2. Zagospodarowanie przestrzenne

Na układ osadniczy gminy składa się 13 miejscowości (w tym 12 sołectw: Bielecha, Boniewo, Dziecinin, Fajstawice, Ignasin, Kosnowiec, Ksawerówka, Siedliska Drugie, Siedliska Pierwsze, Marysin, Suchodoły, Wola Idzikowska) oraz Zosin.

Osadnictwo na terenie gminy rozwinęło się głównie wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Istniejący układ przestrzenny charakteryzuje się występowaniem zarówno zwartych jak i rozproszonych form osadnictwa. W zabudowie dominuje charakter zespołów mieszkaniowych jednorodzinnych i zagrodowych. Wiele wsi zachowało swój historyczny wygląd, jednak ich stan i zagospodarowanie wymaga wielu działań rewitalizacyjnych. Odnosi się to zarówno do budynków mieszkalnych i gospodarczych, których większość została wybudowana przed rokiem 1970, jak i szeroko rozumianej przestrzeni publicznej.

Mapa 2. Układ sieci osadniczej w gminie Fajstawice

Źródło: www.maps.google.com.

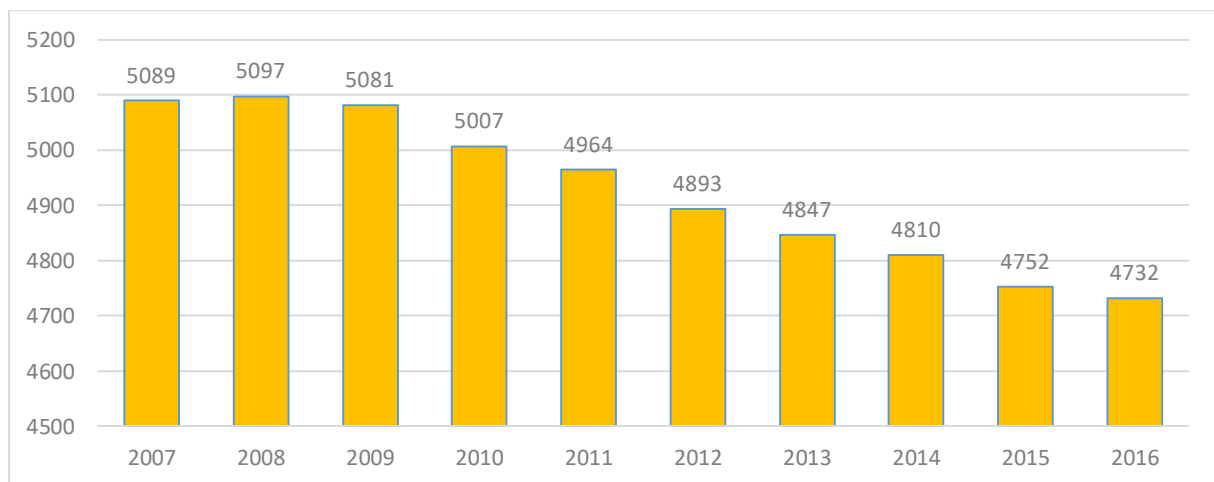
3. Demografia i infrastruktura społeczna

3.1. Ludność

Do podstawowych charakterystyk zbiorowości ludzkiej należą jej liczebność i rozmieszczenie. Liczba mieszkańców gminy systematycznie maleje. Ogólnie w latach 2007 - 2016 liczba osób zamieszkujących gminę zmniejszyła się o 357 osób (7,02%).

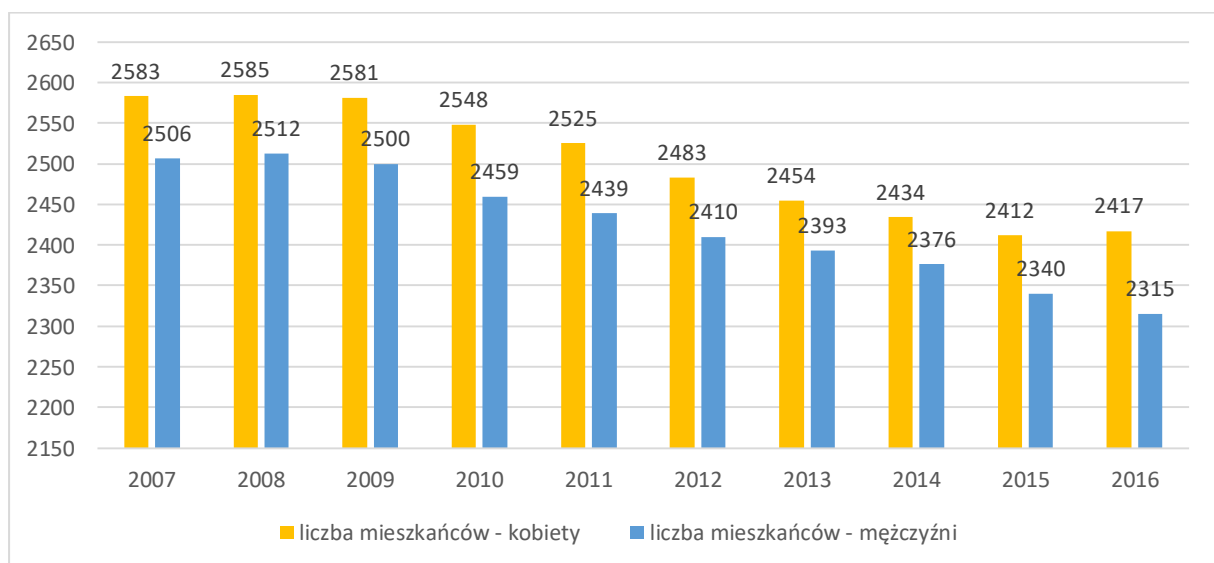
Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy w latach 2007-2016

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG

W gminie obserwuje się wzrost współczynnika feminizacji, czyli stosunku liczby kobiet na 100 mężczyzn, który w 2016 roku wyniósł 104 kobiety/100 mężczyzn (w 2007 roku wskaźnik ten wynosił 103 kobiety/100 mężczyzn). W 2016 roku teren gminy zamieszkiwało 2 315 mężczyzn i 2 417 kobiet. Tym samym kobiety stanowiły 51,08% ludności gminy.

Wykres 2. Zmiana liczby ludności w gminie w wybranych latach

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby ludności w wybranych latach na terenie Gminy.

Tabela 8. Ludność gminy wg miejscowości w wybranych latach 2011 - 2016

Sołectwo	Liczba osób zameldowanych na koniec roku 2011	Liczba osób zameldowanych na koniec roku 2012	Liczba osób zameldowanych na koniec roku 2013	Liczba osób zameldowanych na koniec roku 2014	Liczba osób zameldowanych na koniec roku 2015	Liczba osób zameldowanych na koniec roku 2016
Bielecha	58	58	59	59	56	56
Boniewo	234	233	226	223	224	221
Fajstowice	1442	1444	1440	1423	1413	1389
Ignasin	268	262	268	268	272	270
Kosnowiec	128	120	120	118	110	106
Ksawerówka	231	225	225	226	224	224
Siedliska Drugie	166	163	160	161	162	171
Siedliska Pierwsze	475	459	452	451	435	431
Marysin	422	412	404	391	389	386
Suchodoły	806	799	779	778	775	778
Wola Idzikowska	625	614	612	613	598	604
Zosin - Dziecinin	109	104	102	99	94	96
Ogółem	4964	4893	4847	4810	4752	4732

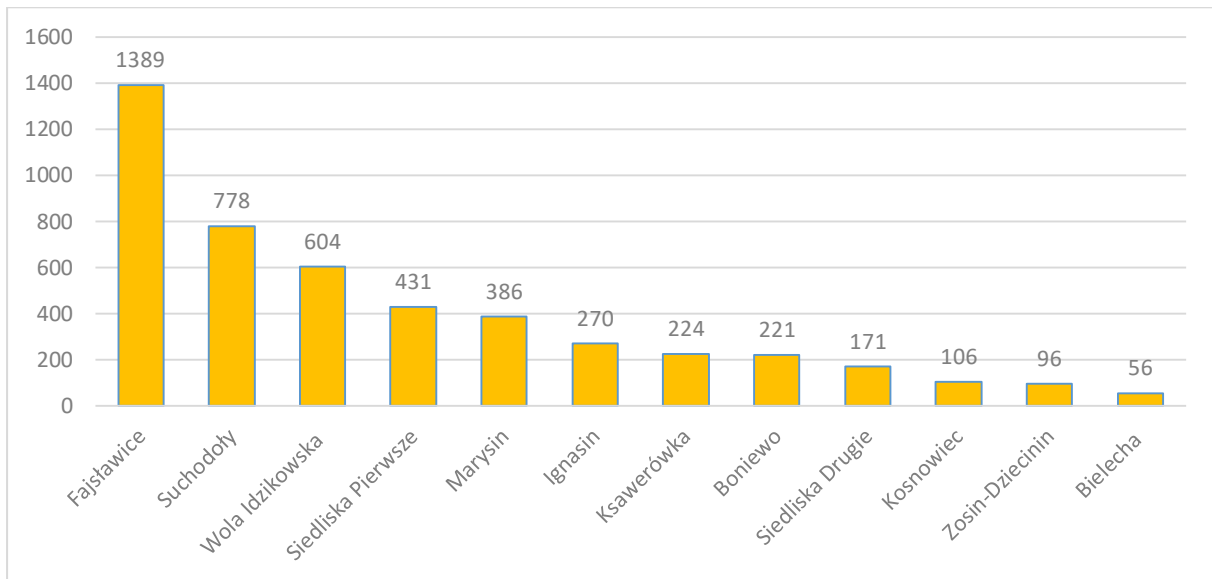
Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG

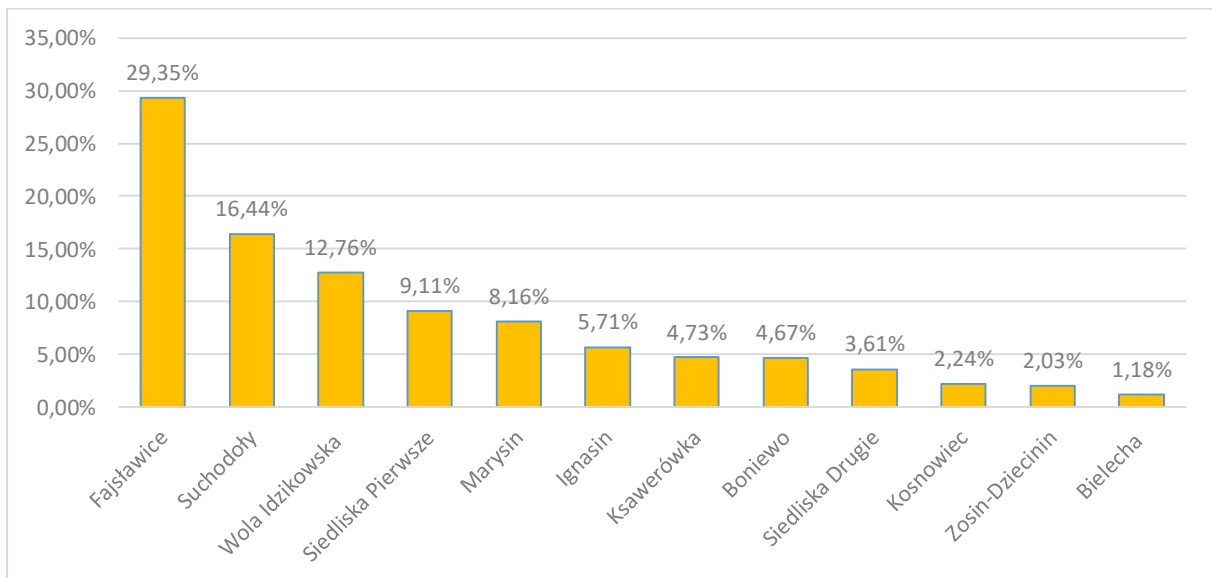
Analiza danych wykazała, iż pod względem zaludnienia największymi sołectwami w gminie są: **Fajstówice** (1389- 29,35% ogółu ludności w gminie), **Suchodół** (778 – 16,44%) i **Wola Idzikowska** (604 – 12,76%).

Wykres 3. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach gminy w 2016 roku

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG.

Wykres 4. Odsetek (%) osób zamieszkujących miejscowość w stosunku do ogólnej liczby ludności w gminie w 2016 roku

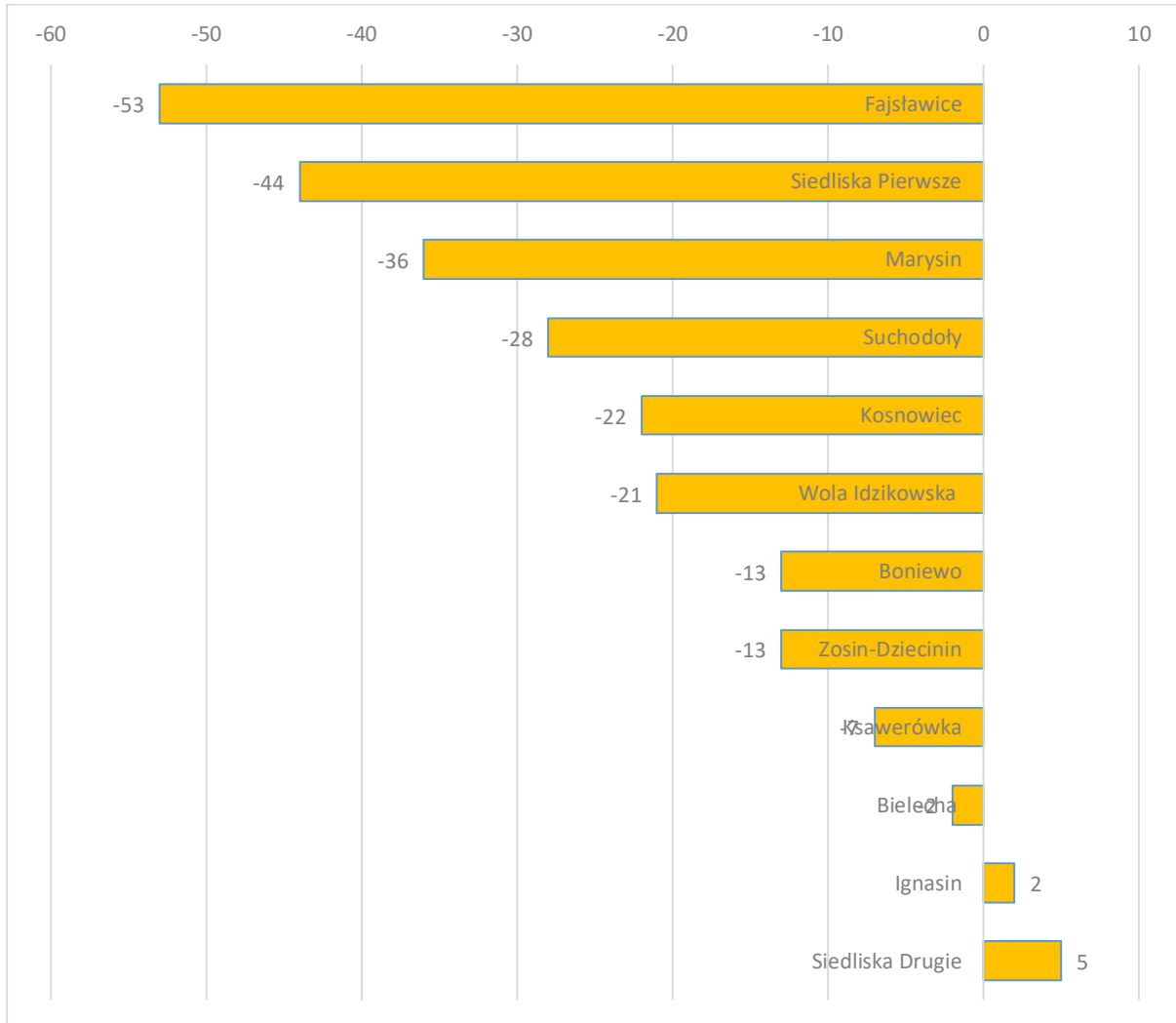
Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG

W latach 2011-2016 największy spadek liczby mieszkańców wystąpił w miejscowościach: Fajstowice (-53), Siedliska Pierwsze (-44) oraz Marysin (-36). Mieszkańców przybyło natomiast w miejscowościach: Ignasin (+2), Siedliska Drugie (+5).

Wykres 5. Dynamika zmiany liczby ludności w latach 2011-2016

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG

3.2. Gęstość zaludnienia

Gęstość zaludnienia jest miarą przyporządkowującą populację do powierzchni. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła w 2016 roku 67 osób na km² i była niższa niż w województwie (85 os/km²), jednak wyższa niż w powiecie (63 os/km²).

Tabela 9. Gęstość zaludnienia wg. miejscowości w 2016r.

Lp.	Sołectwo	Powierzchnia sołectwa (km2)	Liczba ludności 2016	Gęstość zaludnienia
1.	Bielecha	1,62	56	35
2.	Boniewo	3,41	221	65
3.	Fajstowice	8,08	1389	172
4.	Ignasin	4,47	270	60
5.	Kosnowiec	2,38	106	44
6.	Ksawerówka	4,67	224	48
7.	Siedliska Drugie	8,08	171	21
8.	Siedliska Pierwsze	8,28	431	52
9.	Marysin	4,29	386	90
10.	Suchodoły	15,00	778	52
11.	Wola Idzikowska	5,51	604	110
12.	Zosin-Dziecinin	4,86	96	20
Ogółem		70,65	4732	67

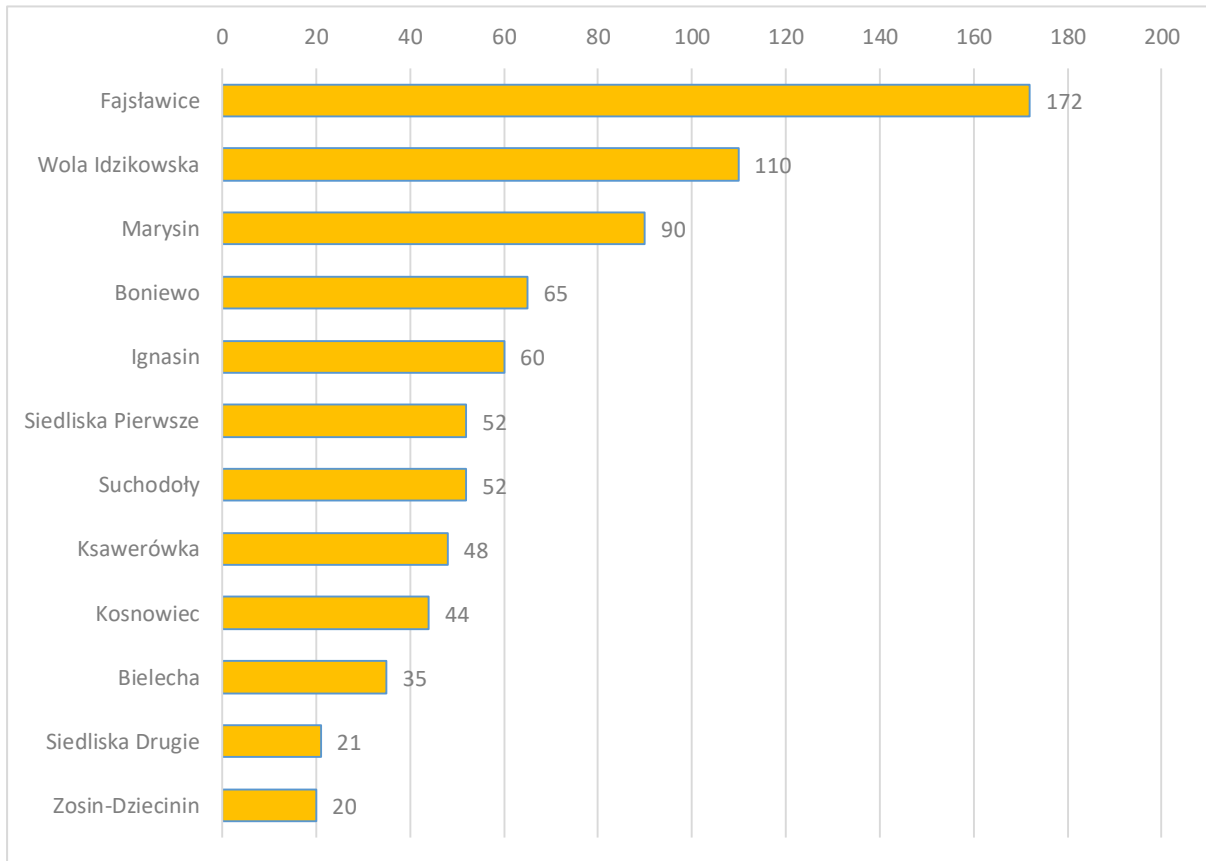
Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG

Najgęściej zaludnionymi miejscowościami gminy są: Fajstowice (172 os/km²), Wola Idzikowska (110 os/km²) i Marysin (90 os/km²). Natomiast do najmniej zaludnionych należą: Zosin- Dziecinin (20 os/km²), Siedliska Drugie (21 os/km²) i Bielecha (35 os/km²).

Wykres 6. Gęstość zaludnienia w poszczególnych miejscowościach gminy w 2016r.

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG

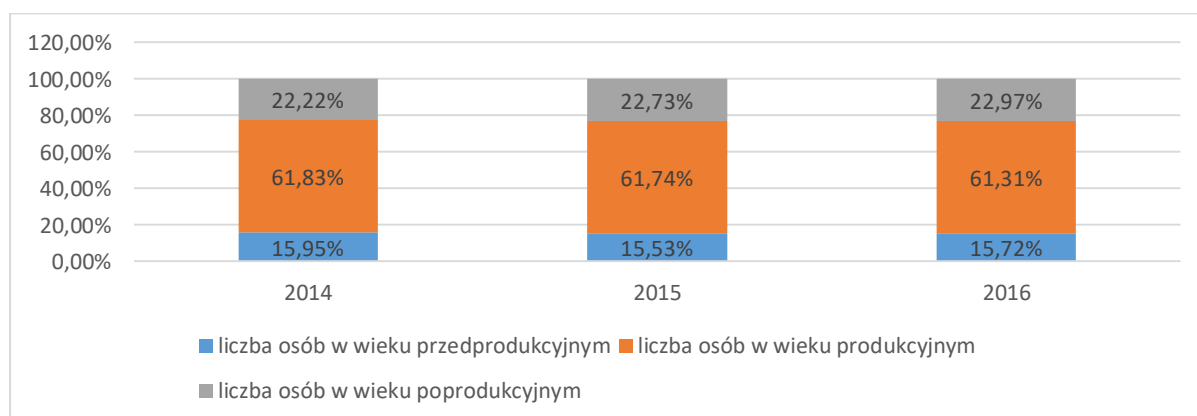

3.3. Struktura wieku mieszkańców

Struktura ludności według wieku określa proces starzenia się ludności, definiowany najogólniej, jako zmiany stanu i struktury według wieku ludności, w ogólnej liczbie udziału osób starszych. Jak wynika z danych Urzędu Gminy (2016) struktura wieku mieszkańców przedstawia się następująco: 15,72% stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym, 61,31% w wieku produkcyjnym oraz 22,97% w wieku poprodukcyjnym. W gminie występuje niekorzystny trend - zwiększa się odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, na dość niskim poziomie pozostaje odsetek mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym. Świadczy to o starzeniu się społeczeństwa gminy.

Wykres 7. Ludność wg. ekonomicznych grup wieku w latach 2014-2016

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG

Tabela 10. Struktura wieku mieszkańców gminy wg miejscowości w 2014 i 2016 roku

Lp.	Ludność w: Sołectwo/Lata	w wieku przedprodukcyjnym		w wieku produkcyjnym		w wieku poprodukcyjnym	
		2014	2016	2014	2016	2014	2016
1	Bielecha	10	10	33	29	16	17
2	Boniewo	38	31	146	152	39	38
3	Fajstów	223	213	940	912	260	264
4	Ignasin	43	49	165	157	60	64
5	Kosnowiec	30	26	64	60	24	20
6	Ksawerówka	37	38	129	124	60	62
7	Siedliska Drugie	73	62	270	256	108	113
8	Siedliska Pierwsze	53	50	228	225	110	111
9	Marysin	26	30	100	103	35	38
10	Suchodoły	122	124	462	464	194	190
11	Wola Idzikowska	101	103	381	364	131	137
12	Zosin - Dziecinin	11	8	56	55	32	33
	Ogółem	767	744	2974	2901	1069	1087

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG

Szczegółowa analiza dotycząca struktury wieku mieszkańców pozwala na stwierdzenie, że sytuacja demograficzna w większości sołectw gminy stale pogarsza się. Dotyczy to przede wszystkim miejscowości, w których udział ludności w poszczególnych grupach, czyli w:

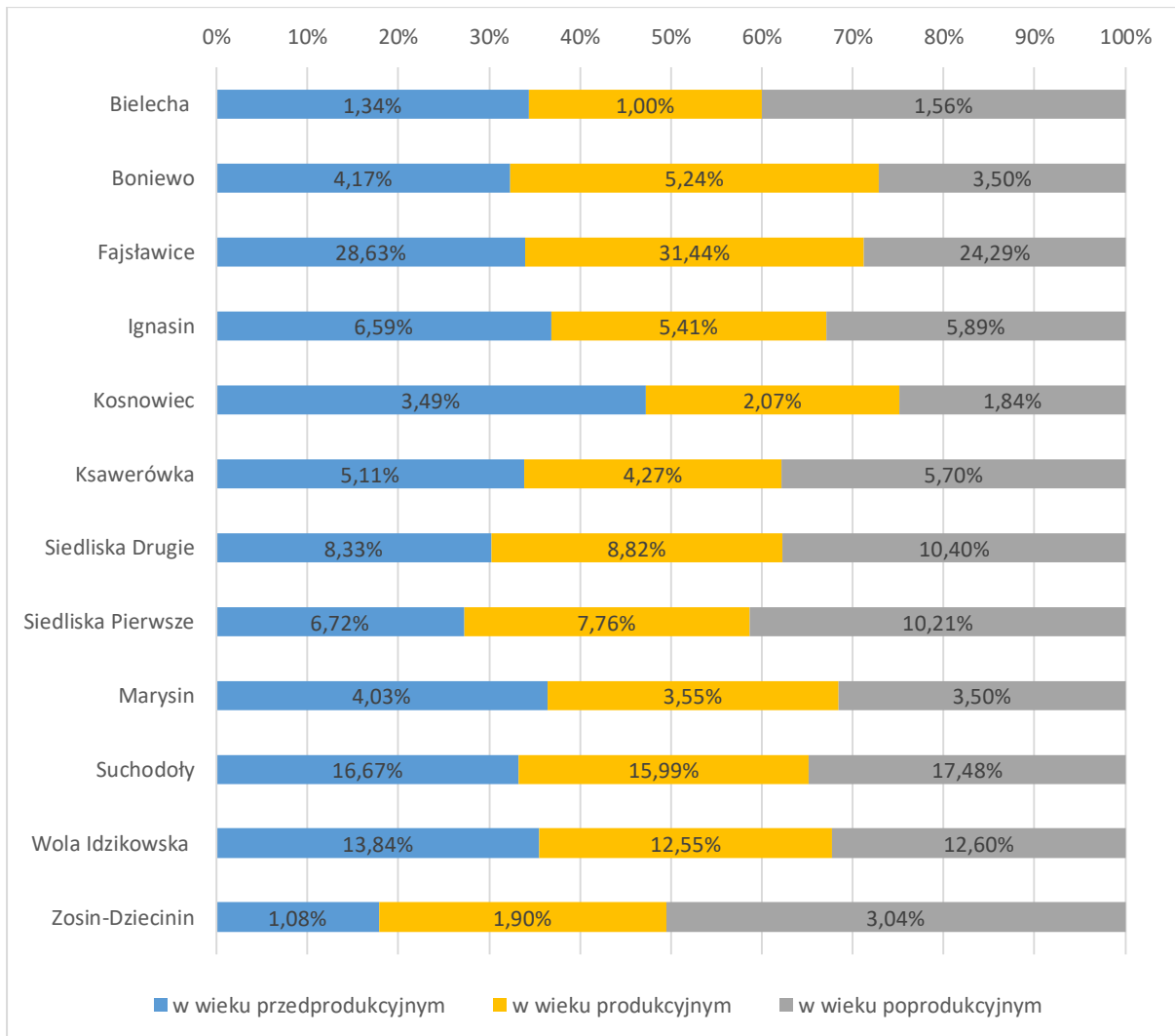

- ✓ **wieku przedprodukcyjnym – jest niższy niż średnia dla gminy (15,72%):** Wola Idzikowska (13,84%), Siedliska Drugie (8,33%), Siedliska Pierwsze (6,72%), Ignasin (6,59%), Ksawerów (5,11%), Boniewo (4,17%), Marysin (4,03%), Kosnowiec (3,49%), Bielecha (1,34%), Zosin- Dziecinin (1,08%).
- ✓ **wieku produkcyjnym – jest wyższy niż średnia dla gminy (61,31%):** brak takich miejscowości w gminie.
- ✓ **wieku poprodukcyjnym – jest wyższy niż średnia dla gminy (22,97%):** Fajstowice (24,29%).

Wykres 8. Struktura wieku ludności gminy wg miejscowości w 2016 roku (w %)

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG

Podsumowując, zmniejszony przyrost naturalny oraz wydłużenie się średniej długości trwania życia będą prowadzić w gminie do sytuacji, w której coraz mniej osób będzie wchodzić do grupy produkcyjnej. W dalszym ciągu rosnąć będzie natomiast grupa mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

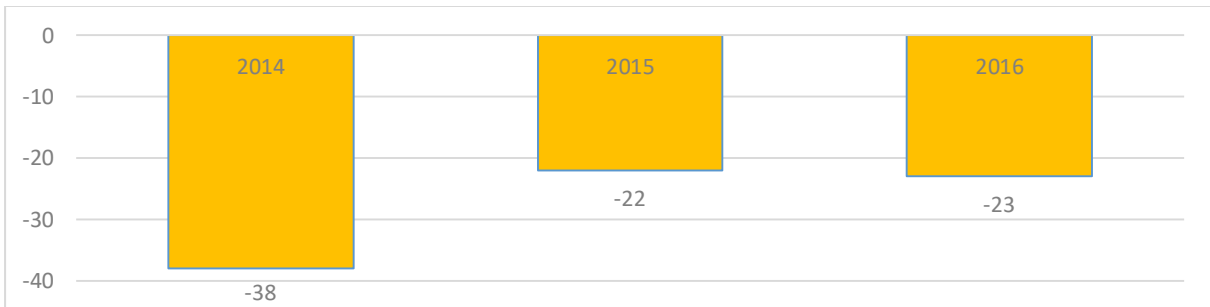

3.4. Ruch naturalny i wędrówkowy ludności

Na liczbę ludności w gminie ma wpływ przyrost naturalny oraz saldo migracji. Analizując wykres można zauważyć, że wskaźnik przyrostu naturalnego jest niekorzystny. Od 2014 r. przyrost naturalny w gminie jest ujemny. W 2016 roku wyniósł -23.

Wykres 9. Przyrost naturalny w gminie w latach 2014-2016

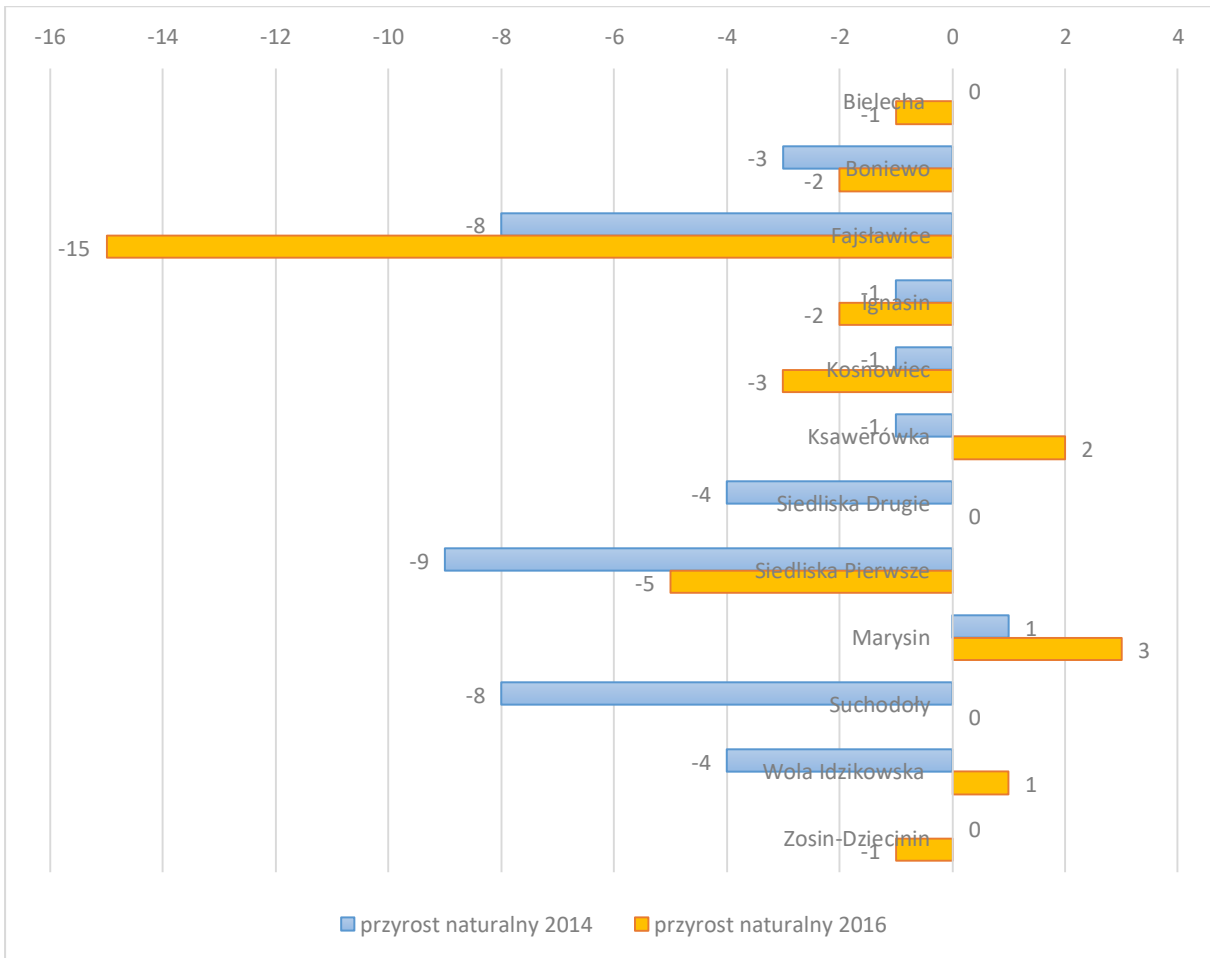

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych BDL GUS i UG

Najniższy przyrost naturalny w 2016 roku zanotowano w miejscowościach: **Fajstów** (-15), **Siedliska Pierwsze** (-5) i **Kosnowiec** (-3).

Wykres 10. Przyrost naturalny w latach 2014 i 2016 na poziomie miejscowości

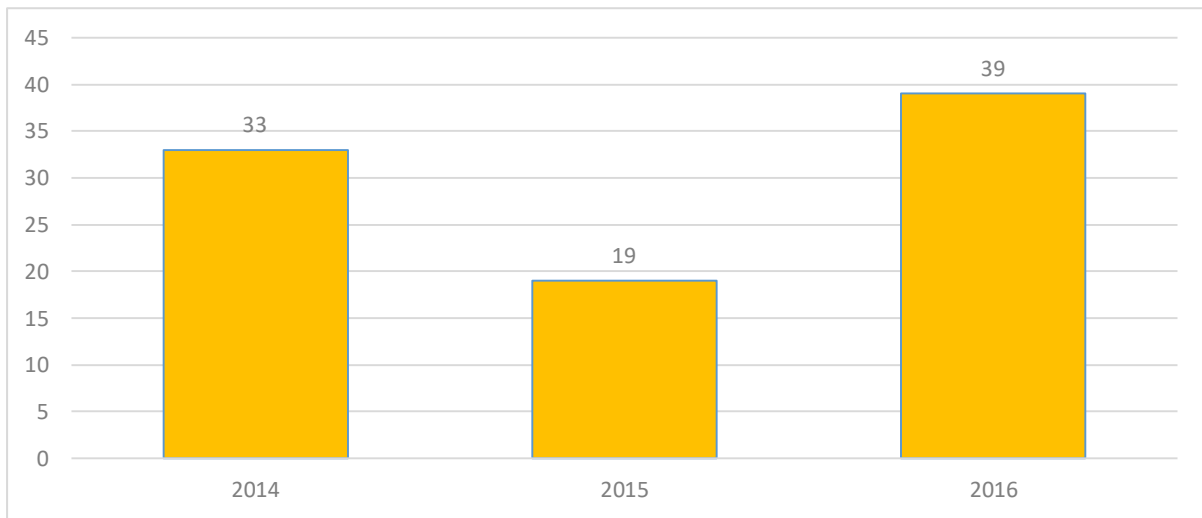
Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG

Wskaźnik salda migracji na przestrzeni lat 2014-2016 w gminie utrzymywał się na względnie stałym poziomie. W 2016 był dodatni i wyniósł: +39.

Wykres 11. Saldo migracji w gminie w latach 2014- 2016

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych BDL GUS i UG

3.5. Pomoc społeczna

Pomoc społeczną na terenie gminy zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. GOPS prowadzi wiele działań mających na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Obowiązkiem osób korzystających z pomocy społecznej jest współdziałanie w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej.

Z usług GOPS korzysta 10,44 % mieszkańców gminy. Pomoc udzielana jest głównie w formie zasiłków pieniężnych, pomocy rzeczowej, poradnictwa specjalistycznego oraz finansowania posiłków dla dzieci. Ośrodek realizuje zarówno zadania własne, jak i zlecone Gminie z zakresu pomocy społecznej.

Tabela 11. Rodziny objęte pomocą społeczną w latach 2008 – 2016

Rok	Liczba rodzin	Ilość osób objętych pomocą	Łączna wysokość wydatkowanych środków w złotych (bez DPS)	Średnia wysokość świadczeń przypadających w roku na rodzinę
2008	145	585	171 643	1183,74
2009	164	642	189 036	1152,66
2010	167	615	188 362	1127,92
2011	155	562	199 186	1285,07
2012	158	559	210 897	1334,79
2013	179	621	240 598	1344,12
2014	172	591	240 389	1397,61
2015	150	527	233 952	1559,68
2016	145	494	238 217	1642,88

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Tabela 12. Udzielona pomoc społeczna w latach 2015 – 2016

Lp.	Sołectwo	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej 2015	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej 2016
1	Bielecha	5	0
2	Boniewo	51	54
3	Fajstów	170	135
4	Ignasin	28	26
5	Kosnowiec	10	10
6	Ksawerówka	26	40
7	Siedliska Drugie	44	48
8	Siedliska Pierwsze	28	28
9	Marysin	25	20
10	Suchodoły	53	51
11	Wola Idzikowska	85	81
12	Zosin- Dziecinin	2	1
	GMINA	527	494

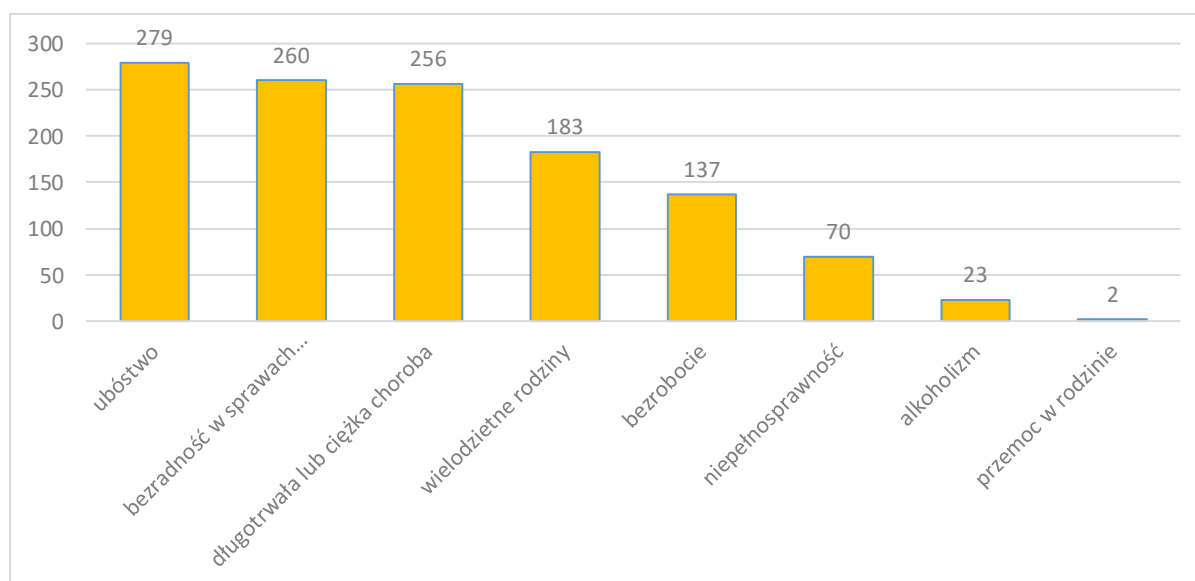
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Do najczęstszych powodów korzystania z pomocy społecznej należą w gminie:

- ✓ ubóstwo
- ✓ bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych
- ✓ długotrwała lub ciężka choroba

Wykres 12. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w 2016 roku

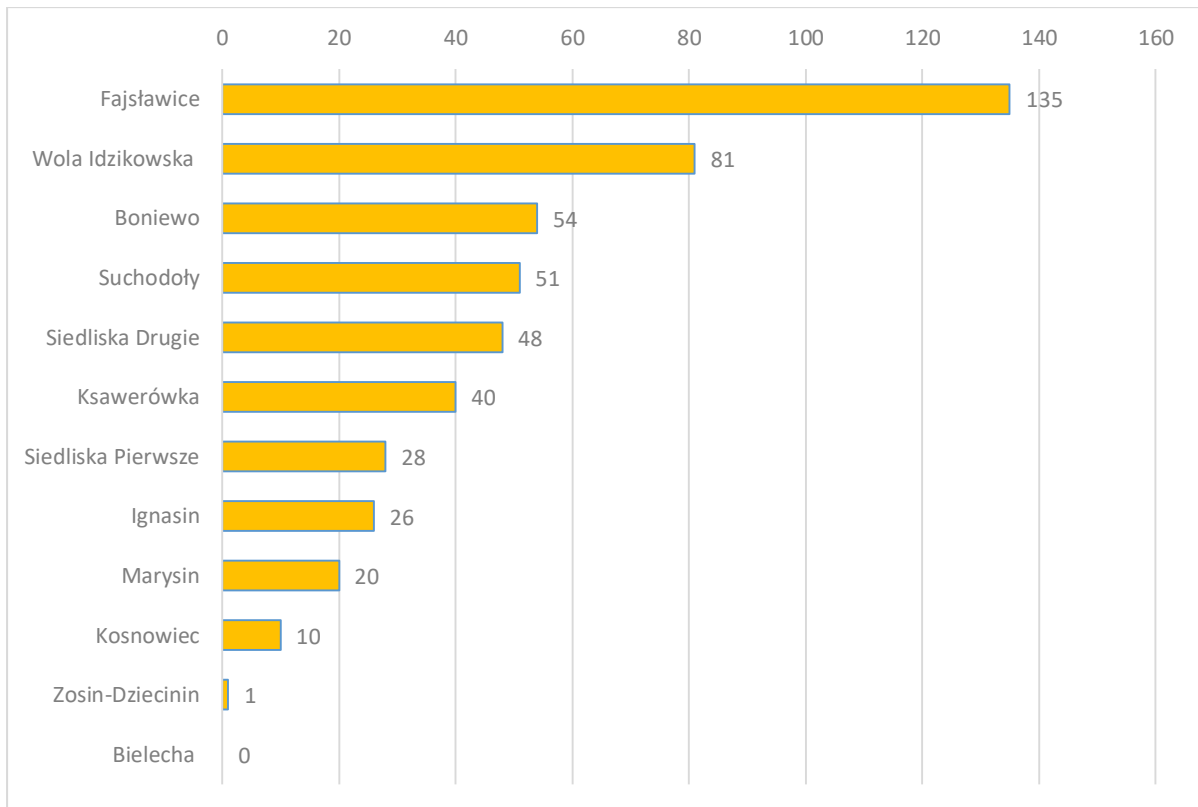
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkiwało w miejscowościach: **Fajstów** (135 osób – 27,3%), **Wola Idzikowska** (81 osób – 16,4%), **Boniewo** (54 osoby – 10,9%) ogółu osób korzystających z pomocy społecznej).

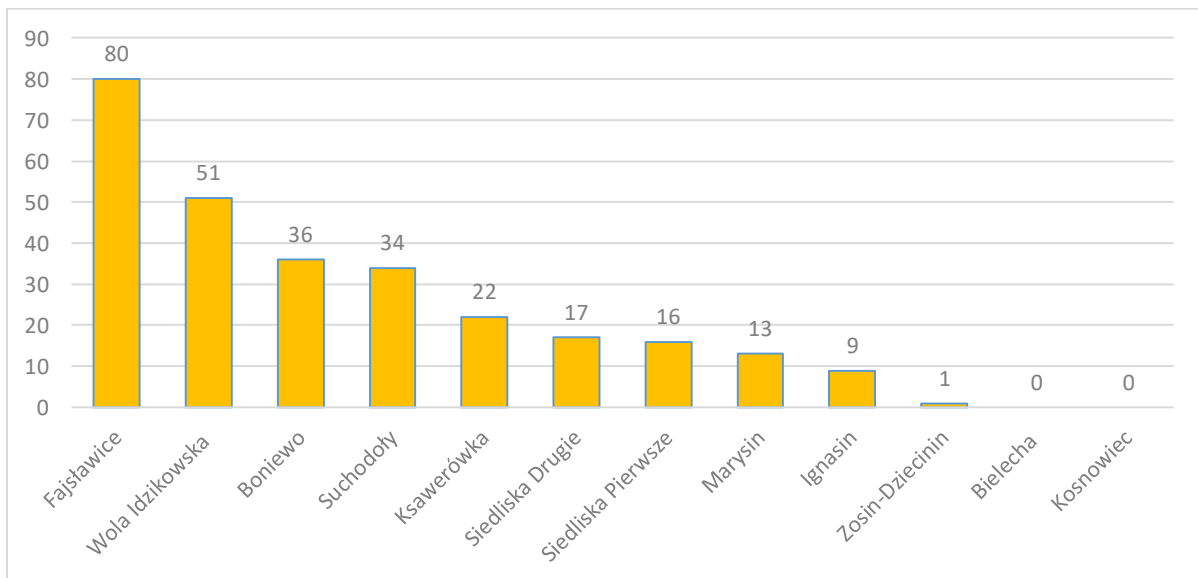
Wykres 13. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w 2016 roku na poziomie miejscowości

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa zamieszkiwało w miejscowościach: **Fajstowice** (80 osób – 28,67% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu ubóstwa), **Wola Idzikowska** (51 osób- 18,28%), **Boniewo** (36 osób – 12,90%).

Wykres 14. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w gminie w 2016 roku

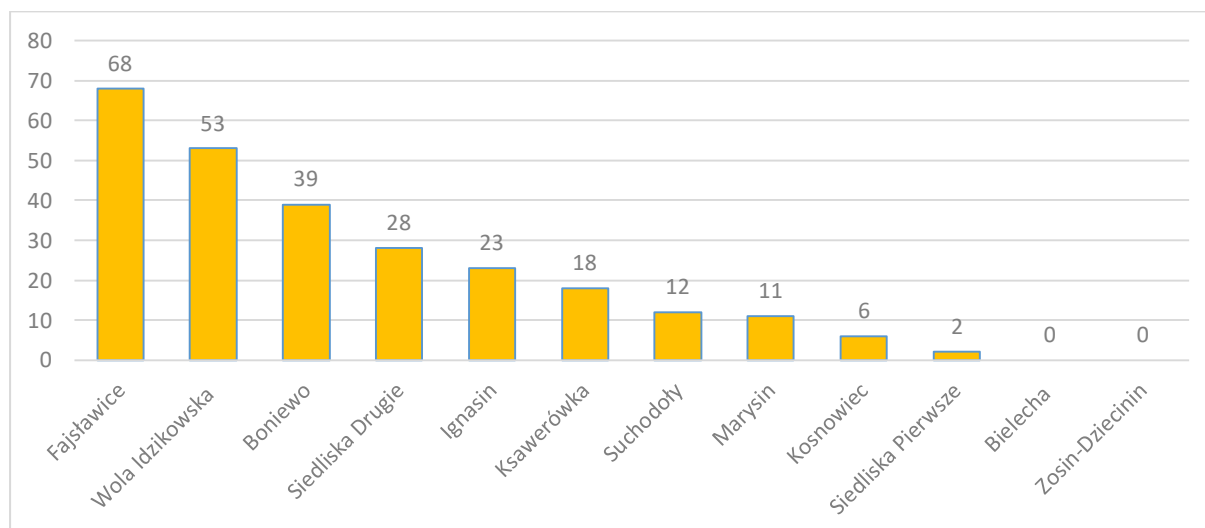
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych zamieszkiwało w miejscowościach: **Fajstawice** (68 osób – 26,15% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych), **Wola Idzikowska** (53 osoby- 20,38%) oraz **Boniewo** (39 osób – 15,00%).

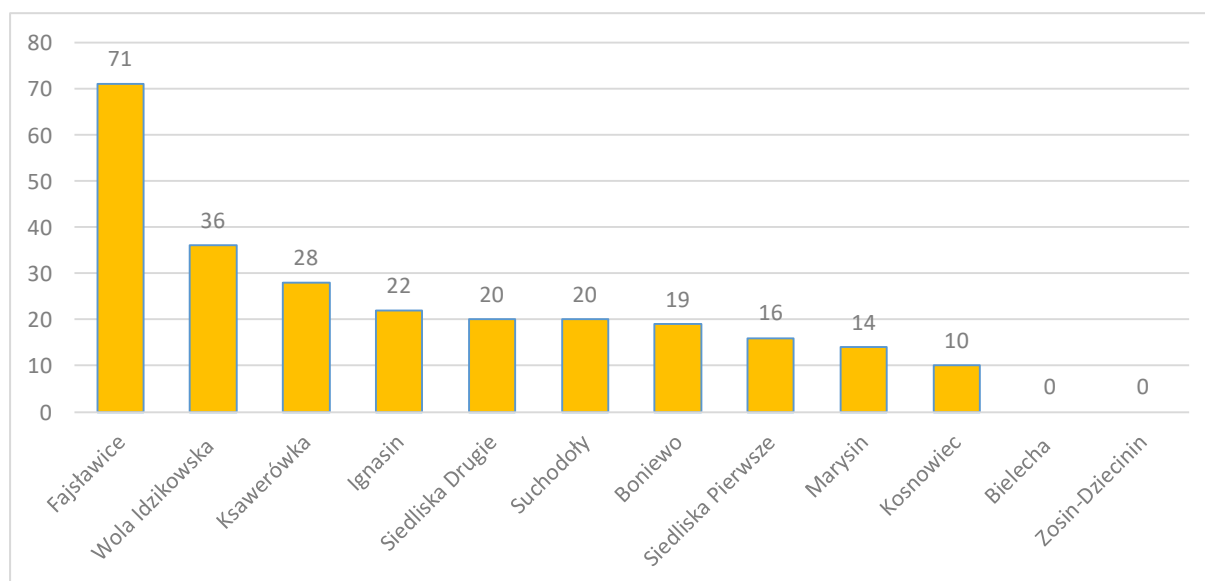
Wykres 15. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych w gminie w 2016 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby zamieszkiwało w miejscowościach: **Fajstawice** (71 osób – 27,73% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby), **Wola Idzikowska** (36 osób- 14,06%) oraz **Ksawerówka** (28 osób – 10,94%).

Wykres 16. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w gminie w 2016 roku

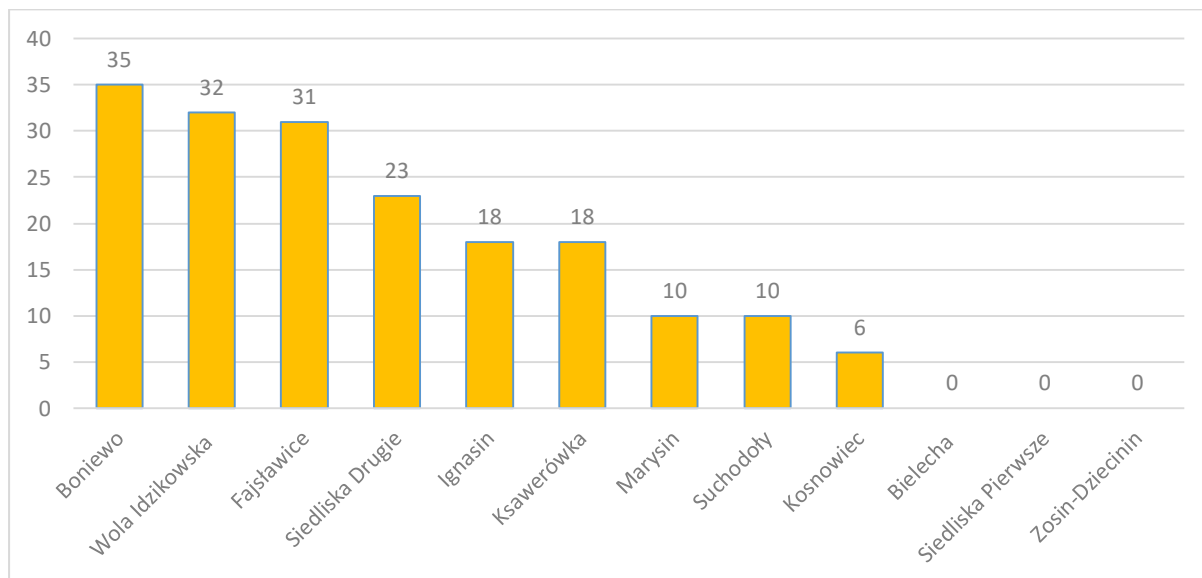
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu wielodzietności zamieszkiwało w miejscowościach: **Boniewo** (35 osób – 19,13%), **Wola Idzikowska** (32 osoby – 17,49%), oraz **Fajstowice** (31 osób – 16,94%) ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu wielodzietności).

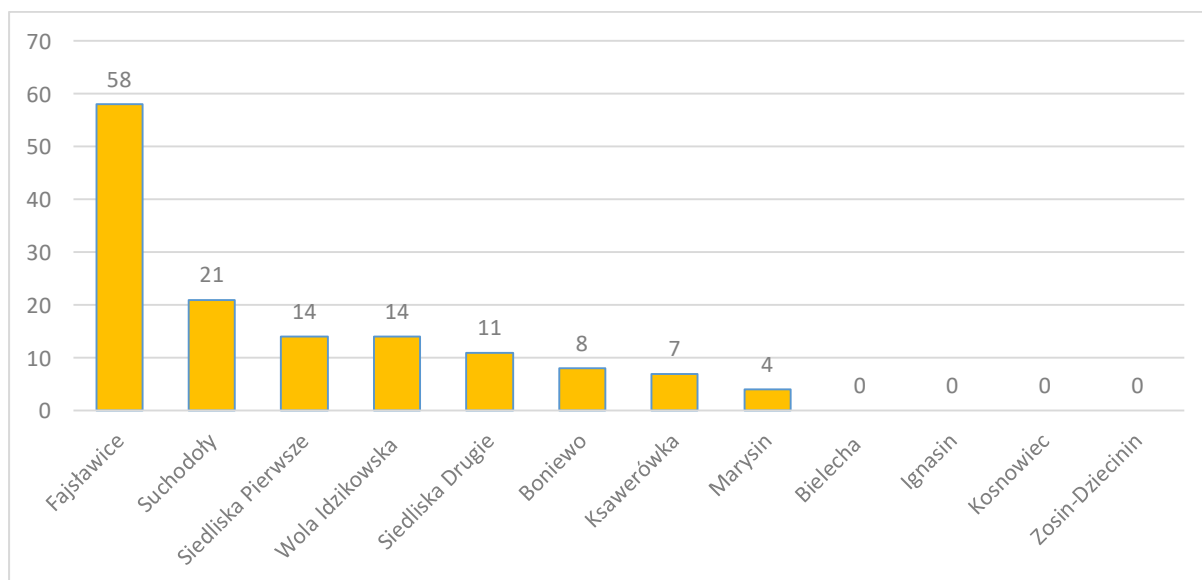
Wykres 17. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu wielodzietności w gminie w 2016 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia zamieszkiwało w miejscowościach: **Fajstowice** (58 osób – 42,34% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu bezrobocia), **Suchodoły** (21 osób – 15,33%), **Siedliska Pierwsze** (14 osób – 10,22%) oraz **Wola Idzikowska** (14 osób- 10,22%).

Wykres 18. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w gminie w 2016 roku

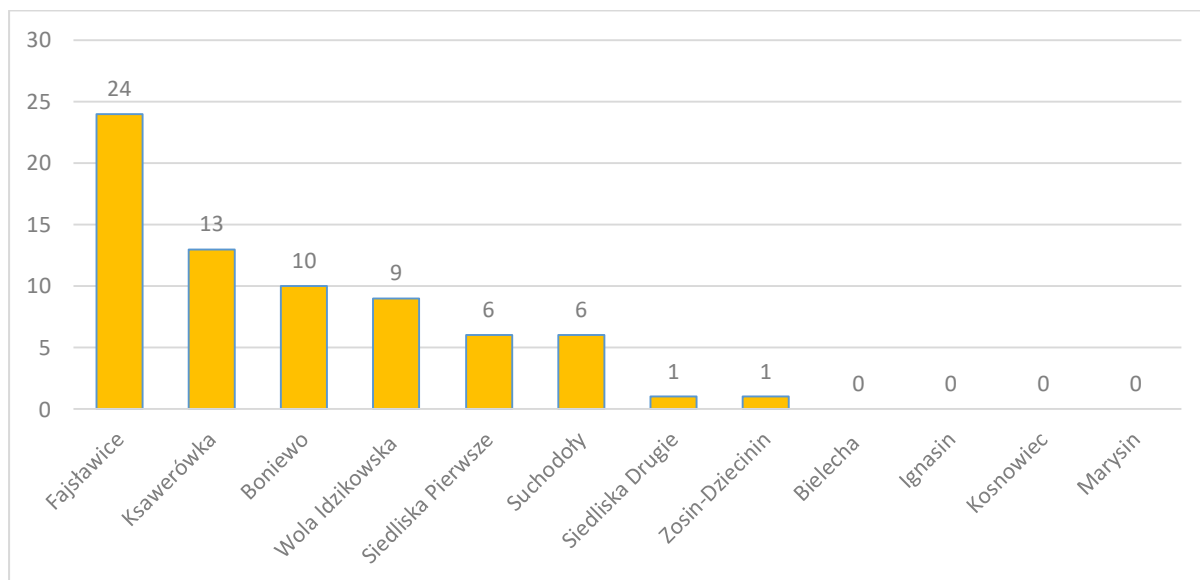
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności zamieszkiwało w miejscowościach: **Fajstawice** (24 osoby – 34,29% ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu niepełnosprawności), **Ksawerówka** (13 osób – 18,57%), **Boniewo** (10 osób – 14,29%).

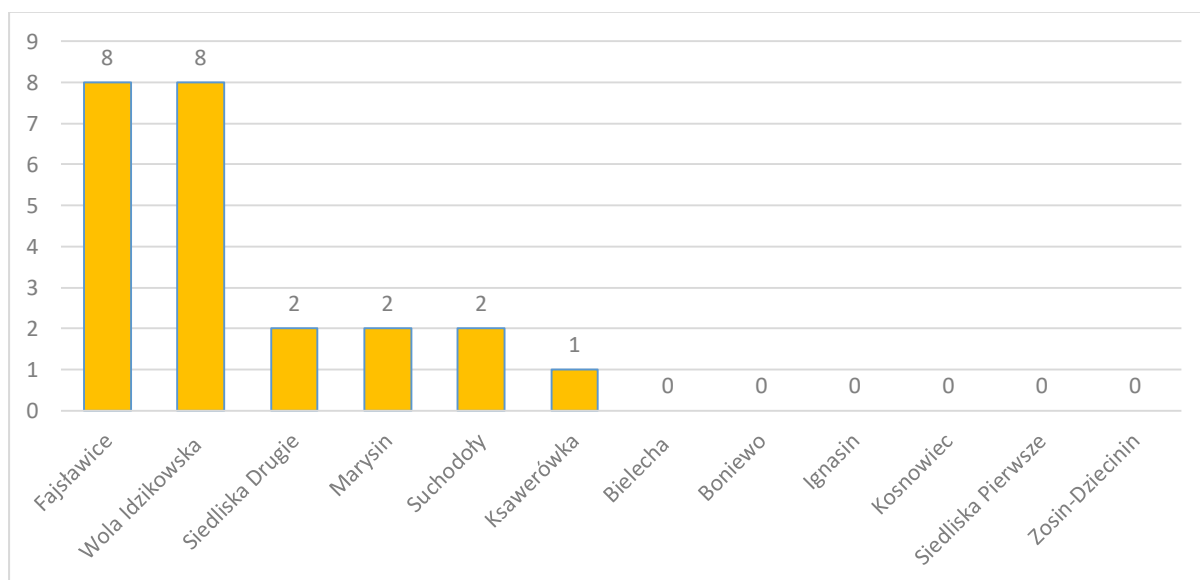
Wykres 19. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w gminie w 2016 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu zamieszkiwało w miejscowościach: **Fajstawice** (8 osób – 34,78% osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu) i **Wola Idzikowska** (8 osób- 34,78%).

Wykres 20. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w gminie w 2016 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Osoby korzystające z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie zamieszkiwały w miejscowości: **Suchodół** (2 osoby – 100%).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z wieloma instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Biorąc jednak pod uwagę identyfikowane potrzeby, należy podkreślić konieczność zwiększania, rozwijania i modernizacji infrastruktury pomocy społecznej, by żadna z grup społecznych nie była zagrożona zjawiskiem trwałego wykluczenia.

3.6. Oświata

3.6.1. Szkolnictwo

Zaspokojenie potrzeb edukacyjnych młodych mieszkańców gminy realizowane jest przez placówki podległe samorządowi gminnemu w zakresie przedszkola, szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego. Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące szkół z terenu gminy.

Tabela 13. Charakterystyka szkół z terenu gminy (stan na 2016 r.)

Lp.	Nazwa i adres jednostki	Powierzchnia użytkowa [m ²]	Liczba pomieszczeń do nauki	Liczba uczniów [2016]	Liczba nauczycieli [2016]	Powierzchnia hali sportowej/sali gimnastycznej [w m ²] - jeśli występuje
1	Publiczne Gimnazjum im. Powstańców Styczniowych w Fajstowicach, Fajstowice 130A, 21-060 Fajstowice	1050	6	100	20	374
2	Szkoła Podstawowa im. Powstańców Styczniowych w Fajstowicach, Fajstowice 130A, 21-060 Fajstowice	2375	16	270	34	374
3	Zespół Szkół w Siedliskach Drugich im. Błogostawionego Jana Pawła II, Siedliska Drugie 190, 21-060 Fajstowice	1717,98	13	141	24	225
4	Publiczna Szkoła Podstawowa w Boniewie – Ignasinie, Boniewo 43, 21-060 Fajstowice	750,98	14	47	14	40,71

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z UG

Tabela 14. Infrastruktura szkolnictwa i obwody szkolne

Lp.	Sołectwo	Infrastruktura szkolnictwa: szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła zawodowa, szkoła średnia (proszę o wpisanie szkół występujących na terenie sołectw)	Obwód szkolny - szkoły podstawowe	Obwód szkolny - gimnazjum
1	Bielecha	brak	Siedliska Drugie	Siedliska Drugie
2	Boniewo	Szkoła Podstawowa	Boniewo	Fajstowice
3	Fajstowice	Szkoła podstawowa, Gimnazjum	Fajstowice	Fajstowice
4	Ignasin	brak	Fajstowice	Fajstowice
5	Kosnowiec	brak	Fajstowice	Fajstowice
6	Ksawerówka	brak	Siedliska Drugie	Siedliska Drugie
7	Siedliska Drugie	Szkoła podstawowa, gimnazjum	Siedliska Drugie	Siedliska Drugie
8	Siedliska Pierwsze	brak	Siedliska Drugie	Siedliska Drugie
9	Marysin	brak	Siedliska Drugie	Siedliska Drugie
10	Suchodoły	brak	Fajstowice	Fajstowice
11	Wola Idzikowska	brak	Fajstowice	Fajstowice
12	Zosin- Dziecinin	brak	Fajstowice	Fajstowice

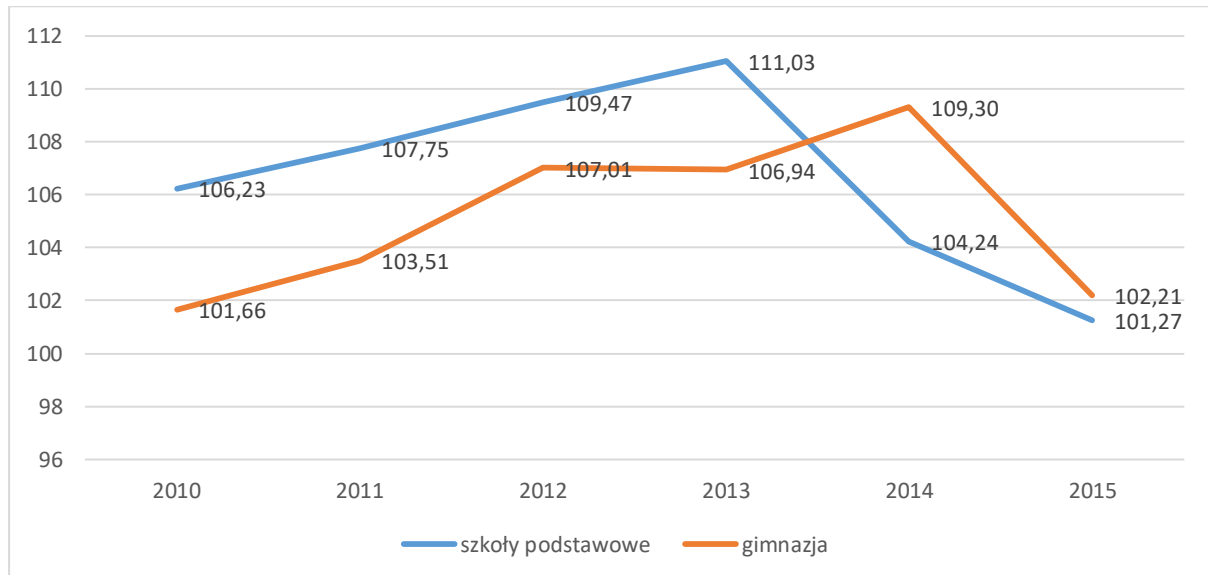
Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

Współczynnik skolaryzacji brutto stanowi miarę relacji liczby osób uczących się (stan na 1 września) na danym poziomie kształcenia do liczby ludności (stan na 31 grudnia) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. W sytuacji gdy wskaźnik ten osiąga miarę powyżej 100 oznacza, że do szkół zlokalizowanych na terenie gminy uczęszczają osoby spoza jej obrębu. Wartość współczynnika poniżej 100 oznacza sytuację odwrotną, kiedy to dzieci zamieszkujące w gminie uczęszczają do placówek oświatowych znajdujących się na terenie innych jednostek samorządowych. Jak wynika z uzyskanych danych współczynnik skolaryzacji brutto, zarówno na poziomie edukacji podstawowej jak i gimnazjalnej, ulegał niewielkim wahaniom, jednak utrzymywał się na relatywnie wysokim poziomie. Analiza współczynnika skolaryzacji na przestrzeni ostatnich lat wskazuje, że niewielki odsetek osób spoza obrębu gminy uczęszcza do szkół podstawowych i gimnazjalnych zlokalizowanych na terenie gminy Fajstów. Wskaźnik ten w 2015 roku dla szkół gimnazjalnych wyniósł 102,21%. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku szkół podstawowych, dla których wskaźnik oscyluje w granicy 101,27%. Przypływ osób do placówek oświatowych znajdujących się na terenie gminy Fajstów może się wiązać np. z niedaleką odległością do miejsc pracy rodziców, bądź wyższym poziomem nauczania.

Wykres 21. Współczynnik skolaryzacji brutto w latach 2010-2015

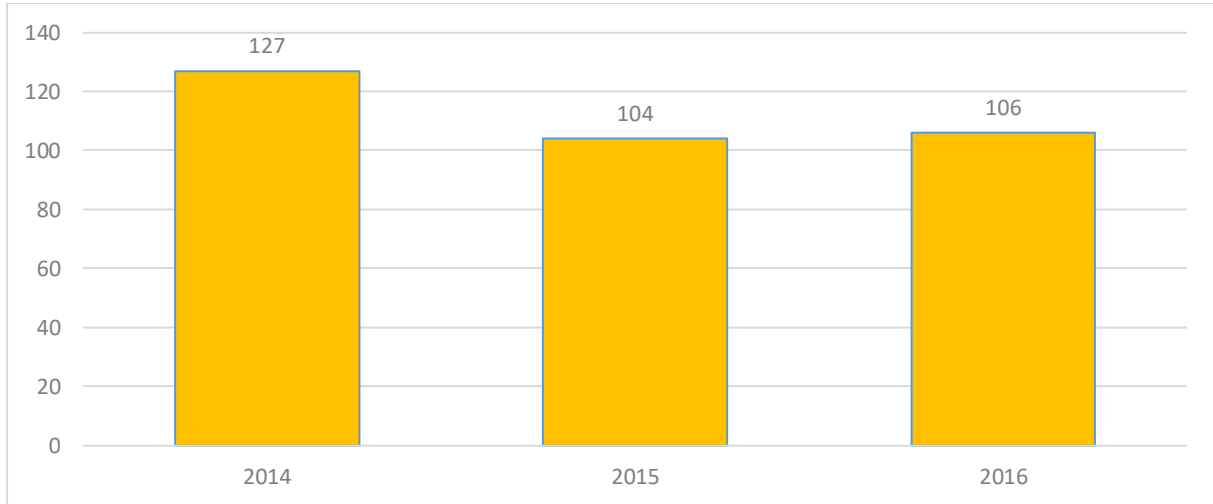
Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych BDL GUS

Wskaźnikiem obrazującym politykę społeczną w gminie jest liczba dzieci w wieku 3–5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. W latach 2014–2016 liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych zlokalizowanych przy szkołach podstawowych zmalała. W 2014 roku liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie wyniosła 127, w 2016 roku – 106 dzieci.

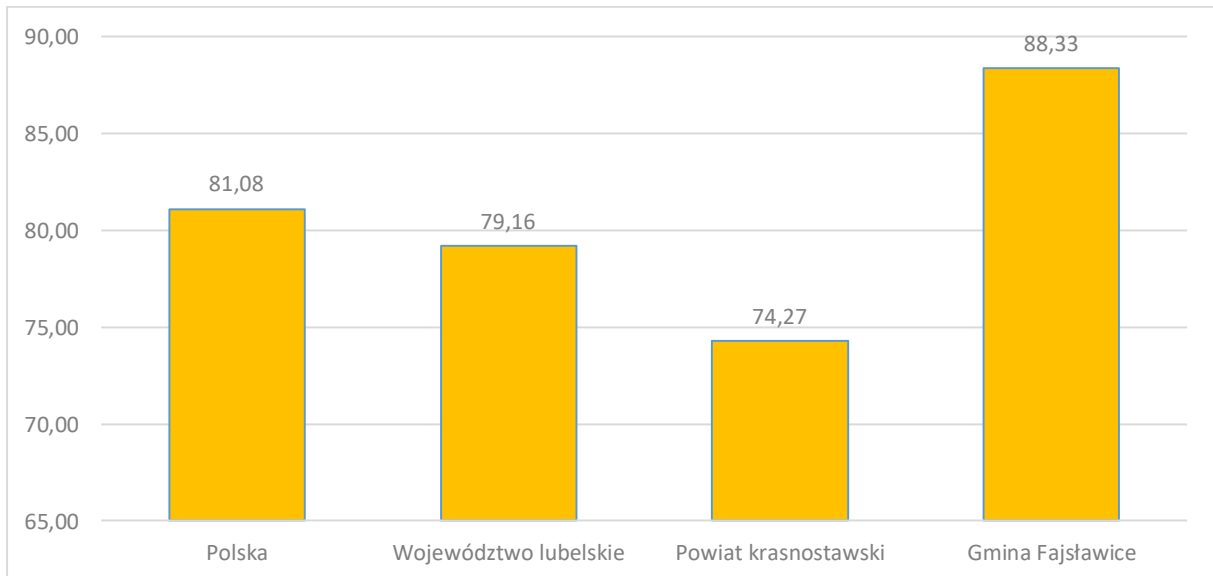
Wykres 22. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat ogółem i objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2014-2016

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z UG

Biorąc pod uwagę odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym gmina (88,33%) wypada korzystnie w porównaniu ze średnią dla powiatu (74,27%), województwa (79,16%) i kraju (81,08) (GUS BDL).

Wykres 23. Odsetek dzieci w wieku 3–5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w 2015 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa, powiatu i gminy (%)

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna znajduje się natomiast w miejscowościach: Boniewo, Fajstów oraz Siedliska Drugie.

Tabela 15. Infrastruktura szkolnictwa, sportowa i rekreacyjna na terenie poszczególnych miejscowości w gminie

Lp.	Sołectwo	Infrastruktura sportu i rekreacji: boisko, orlik, plac zabaw, siłownia – stan 1 - zły, 2 - niewystarczający/wymagający inwestycji, 3 - zadowolający, 4 - bardzo dobry
1	Bielecha	brak
2	Boniewo	boisko szkolne- stan zły
3	Fajstów	boisko szkolne- stan zły, plac zabaw- stan zadowolający, boisko piłkarskie- stan zły
4	Ignasin	brak
5	Kosnowiec	brak
6	Ksawerówka	brak
7	Siedliska Drugie	Boisko szkolne- stan zadowolający, plac zabaw- stan zadowolający
8	Siedliska Pierwsze	brak
9	Marysin	brak
10	Suchodoły	brak
11	Wola Idzikowska	brak
12	Zosin- Dziecinin	brak

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z UG

3.6.2. Poziom edukacji

Niełatwo zmierzyć obiektywnie poziom edukacji i negatywne zjawiska związane z tym obszarem odnosząc się do poszczególnych miejscowości gminy. Brakuje danych statystycznych. Aby zbadać ten element wykorzystano wskaźnik jakim jest wynik z egzaminu szóstych klas. Nie w każdej miejscowości istnieje Szkoła Podstawowa (co zostało pokazane w poprzednim podrozdziale), ale znany jest rozkład miejscowości, które są w sferze oddziaływania danej szkoły podstawowej.

W tabeli powyżej wpisano miejscowości według osiąganego wyniku. W analizie wskaźnikowej przyjęto, że do wyznaczania obszaru zdegradowanego przyjmuje się miejscowości, w których wartość negatywnego wskaźnika jest mniej korzystna od średniej dla gminy (56,50 pkt). W tym przypadku można mówić o *miejscowościach Boniewo, Fajstowice, Ignasin, Kosnowiec, Suchodoły, Wola Idzikowska oraz Zosin- Dziecinin*. Zgodnie z rejonizacją przyjęto, że wszystkie miejscowości przyporządkowane do danej szkoły uzyskały taki sam wynik.

Tabela 16. Wyniki egzaminów klas 6

Lp.	Sołectwo	Średni wynik egzaminu klas 6 zgodnie z rejonizacją 2015	Średni wynik egzaminu klas 6 zgodnie z rejonizacją 2016
1.	Bielecha	63,3	60
2.	Boniewo	70,7	54
3.	Fajstowice	70,7	54
4.	Ignasin	70,7	54
5.	Kosnowiec	70,7	54
6.	Ksawerówka	63,3	60
7.	Siedliska Drugie	63,3	60
8.	Siedliska Pierwsze	63,3	60
9.	Marysin	63,3	60
10.	Suchodoły	70,7	54
11.	Wola Idzikowska	70,7	54
12.	Zosin - Dziecinin	70,7	54
Razem:		67,62	56,50

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z UG

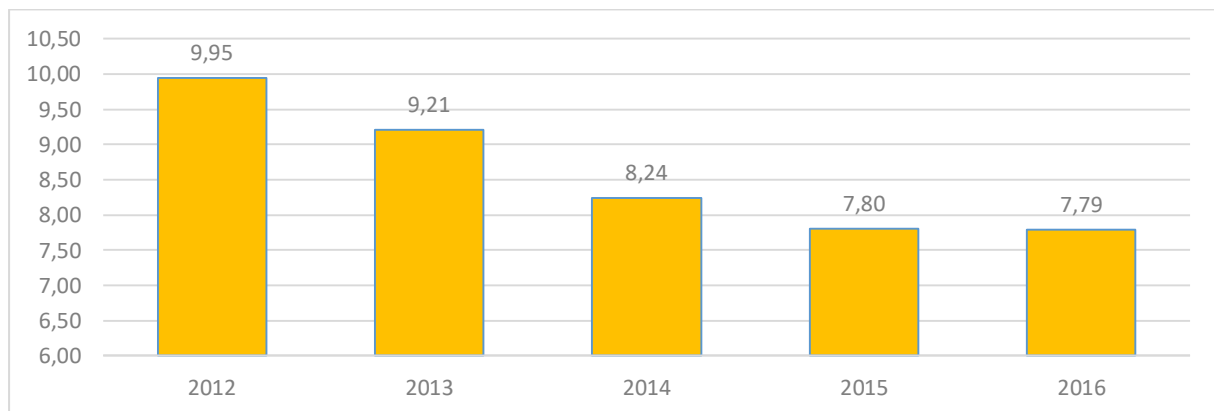

3.7. Poziom zatrudnienia i rynek pracy

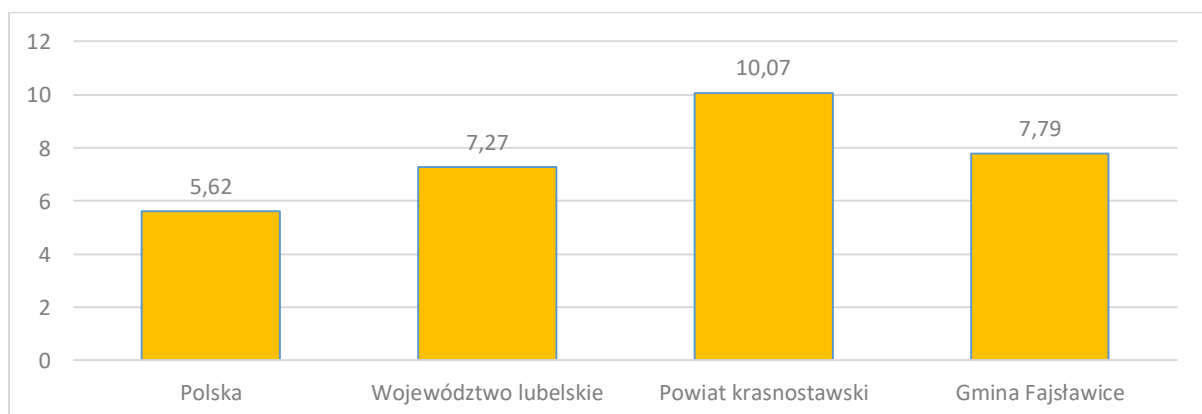
Sytuację na rynku pracy odzwierciedla udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. W gminie wskaźnik ten podlegał spadkom między 2012 a 2016 rokiem. Według najnowszych danych GUS 2016 roku udział bezrobotnych zarejestrowanych wśród osób w wieku produkcyjnym wyniósł 7,79%. Udział ten był niższy niż dla powiatu, jednak wyższy jak dla województwa i kraju. Należy jednak pamiętać, że jest to tylko jeden ze sposobów podawania wielkości bezrobocia. Stopa bezrobocia obliczona tym sposobem będzie zawsze niższa, bo liczebność ludności w wieku produkcyjnym jest zawsze większa od liczebności *ludności aktywnej ekonomicznie*³. W Polsce najczęściej podawaną stopą bezrobocia jest wartość bezrobocia rejestrowanego obliczana na poziomie powiatu, wypada ona przeciętnie ok 1,5% poniżej stopy bezrobocia ustalonej w badaniu BAEL.

Wykres 24. Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie w latach 2012–2016

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

Wykres 25. Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2016 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa, powiatu i gminy

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

³ Stopa bezrobocia według definicji Międzynarodowej Organizacji Pracy (w ramach BAEL – Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności, co kwartał na próbie rotacyjnej 20 000 gospodarstw domowych).

Tabela 17. Struktura bezrobocia w gminie w latach 2015-2016

Lp.	Sołectwo	Liczba osób bezrobotnych 2015	Liczba osób bezrobotnych 2016	Liczba osób długotrwale bezrobotnych 2015	Liczba osób długotrwale bezrobotnych 2016	Liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym 2015	Liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym 2016
1.	Bielecha	4	2	2	2	0	0
2.	Boniewo	9	8	4	3	1	0
3.	Fajstów	79	72	20	44	18	34
4.	Ignasyn	11	14	4	3	4	2
5.	Kosnowiec	4	4	2	2	1	0
6.	Ksawerówka	7	6	4	3	2	2
8.	Siedliska Drugie	21	20	5	4	6	2
7.	Siedliska Pierwsze	22	24	6	4	4	4
9.	Marysin	8	10	5	3	3	0
10.	Suchodoły	30	33	10	5	9	6
11.	Wola Idzikowska	27	25	12	3	6	3
12.	Zosin-Dziecinin	3	4	1	1	2	1
	GMINA	225	222	75	77	56	54

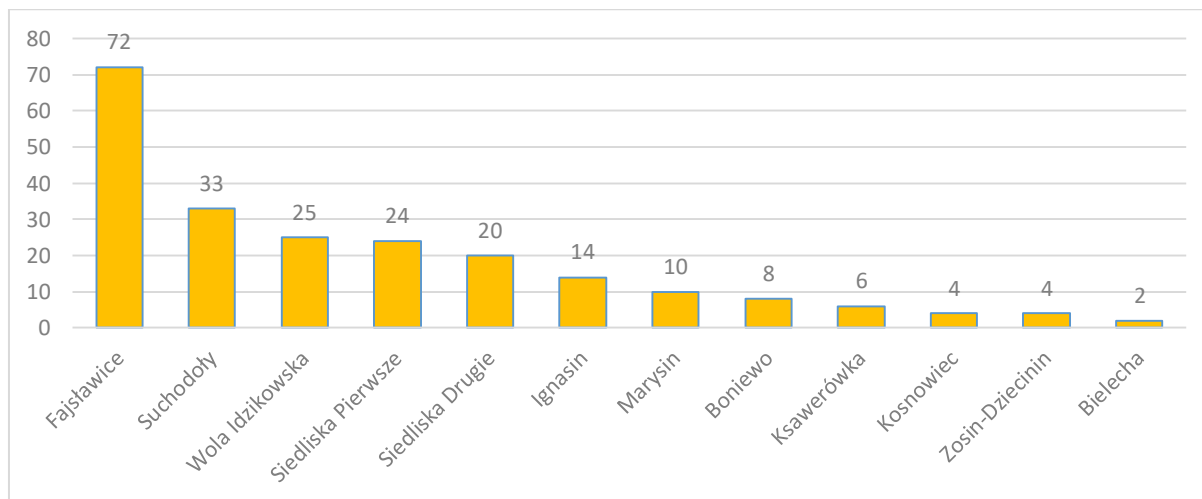
Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z Powiatowego Urzędu Pracy

Zgodnie z danymi PUP na terenie gminy zarejestrowanych było 222 bezrobotnych. Najwięcej zarejestrowanych osób bezrobotnych zamieszkiwało w miejscowościach: **Fajstów** (72 – 32,43% ogółu bezrobotnych na terenie gminy), **Suchodół** (33- 14,86%) i **Wola Idzikowska** (25- 11,26%).

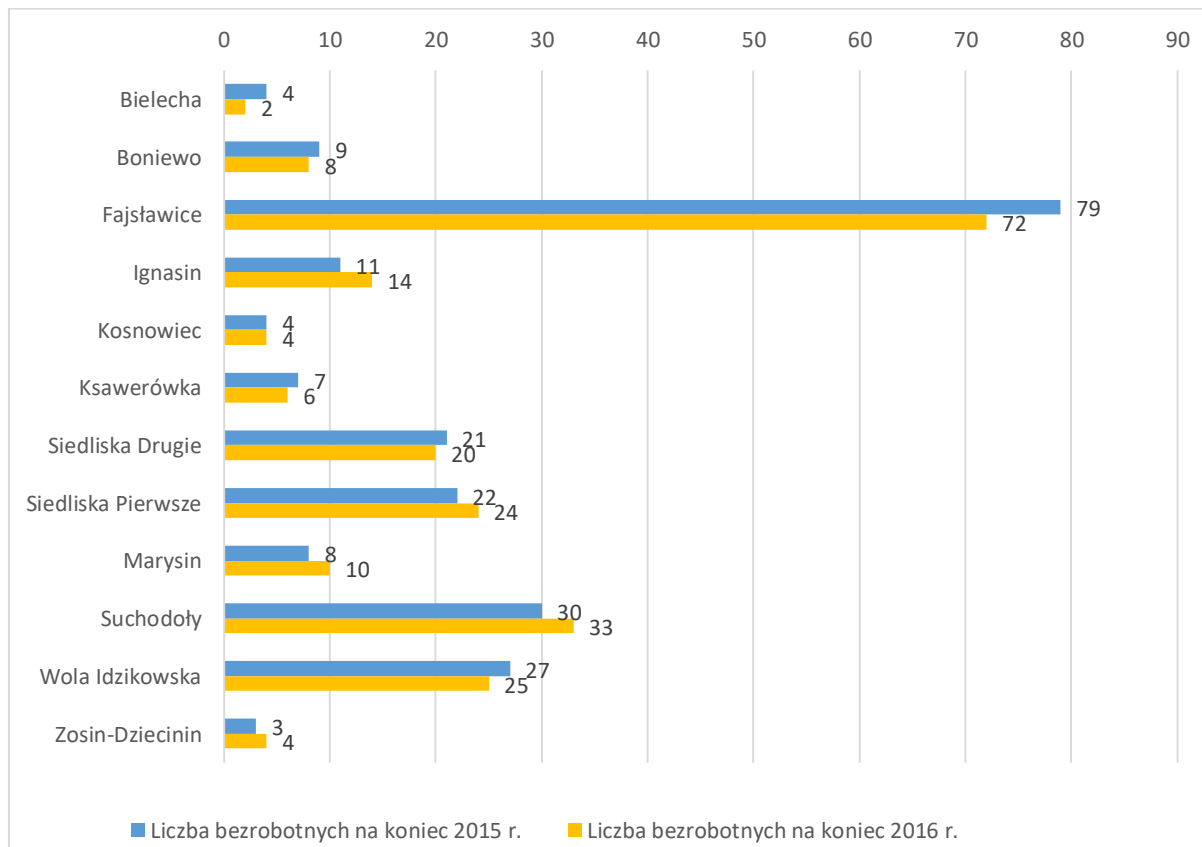
Wykres 26. Liczba osób bezrobotnych na poziomie miejscowości w 2016 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP

Liczba bezrobotnych w 2016 była niższa niż w roku poprzednim o 3 osoby (1,35%). Poniższy wykres przedstawia porównanie liczby osób pozostających bez pracy na poziomie miejscowości w latach 2015 i 2016.

Wykres 27. Liczba bezrobotnych wg miejscowości w 2015 i 2016 roku

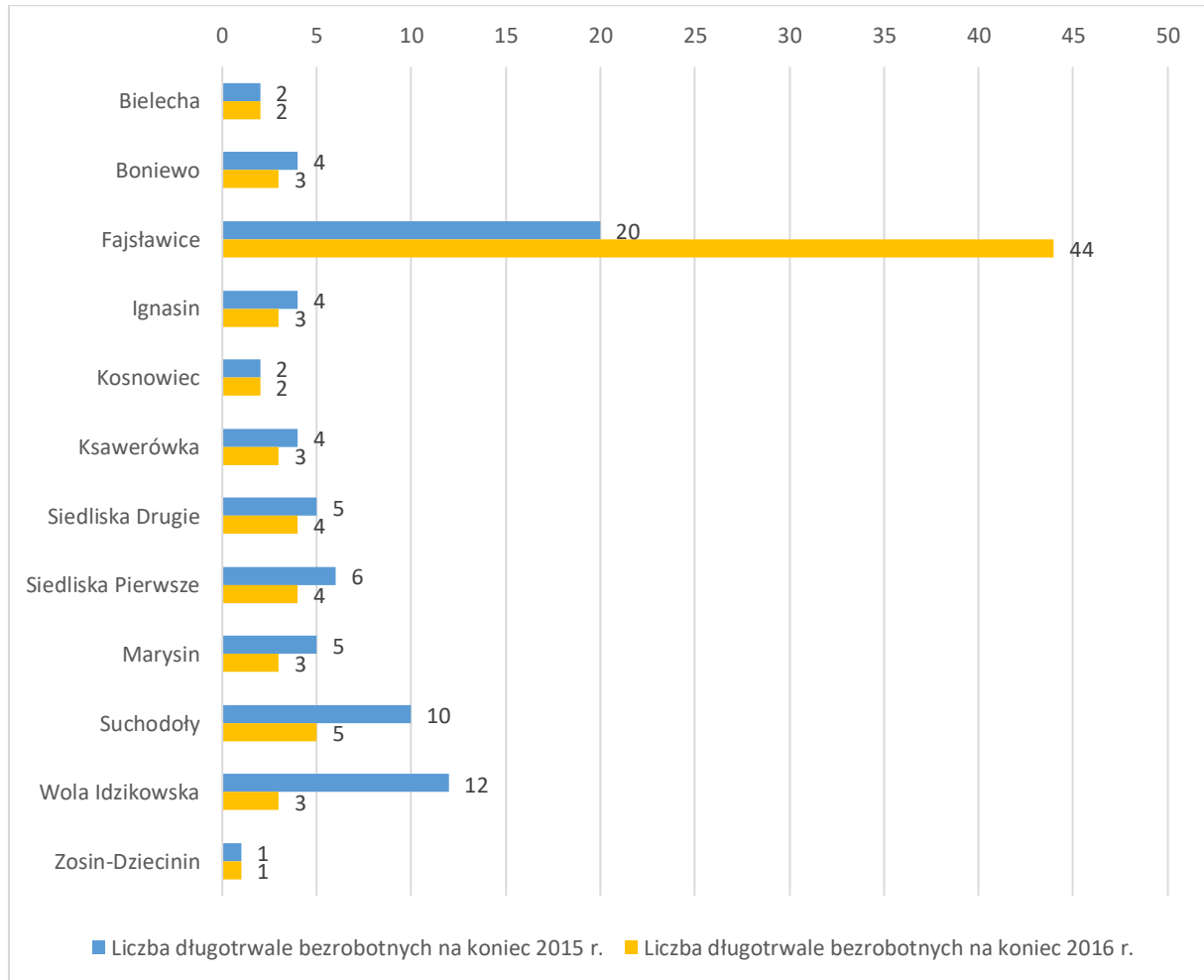

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP

Bezrobocie jest jednym z podstawowych czynników prowadzących do wykluczenia społecznego. Dlatego kluczowe jest podejmowanie działań minimalizujących poziom tego zjawiska. Szczególny nacisk winien być położony na wsparcie grup znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, zwłaszcza osób długotrwale bezrobotnych, które stanowią 34,68% ogółu mieszkańców pozostających bez pracy na terenie gminy.

Wykres 28. Liczba osób długotrwale bezrobotnych wg miejscowości w 2015 i 2016 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP

3.8. Bezpieczeństwo publiczne

Poczucie bezpieczeństwa – lub jego brak – przesądza, o jakości życia i rozwoju społeczeństwa. Dlatego ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego należą do zasadniczych zadań instytucji państwa i samorządu. Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, mimo tego, że stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać ślad w jej funkcjonowaniu. Za bezpieczeństwo na terenie gminy odpowiada zarówno Posterunek Policji w Fajstowicach jak i Komenda Powiatowej Policji w Krasnymstawie.

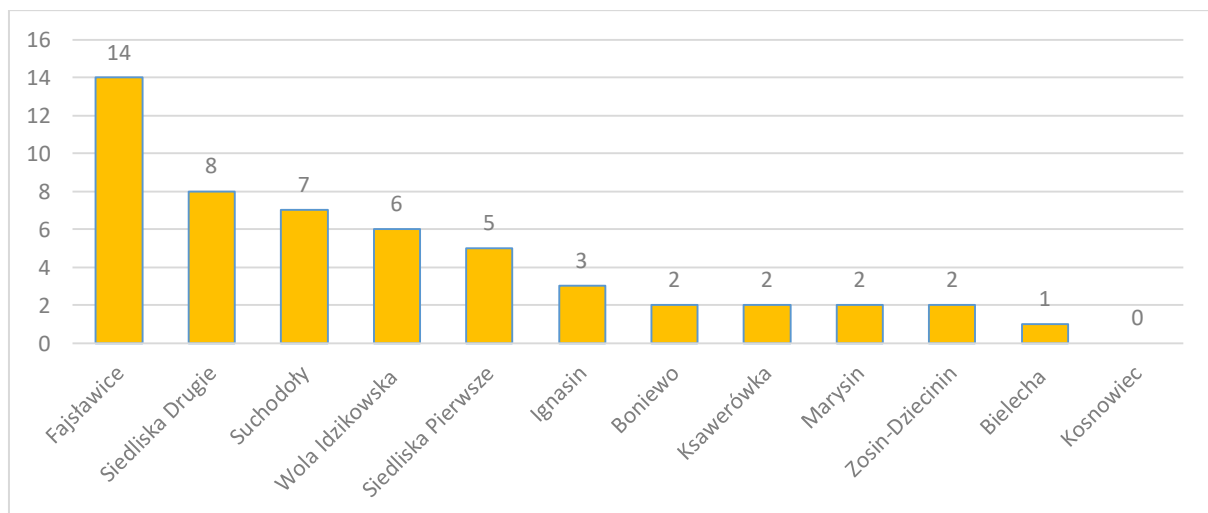
Zgodnie z danymi Komendy Powiatowej Policji na terenie gminy w 2016 roku odnotowano:

- ✓ 52 przestępstwa
- ✓ 19 przestępstw kryminalnych

Ponadto założono 21 niebieskich kart i dokonano 410 interwencji domowych.

Najwięcej przestępstw dokonano w miejscowościach: **Fajstowice** (14), **Siedliska Drugie** (8) oraz **Suchodoły** (7).

Wykres 29. Przestępstwa na terenie sołectw 2016

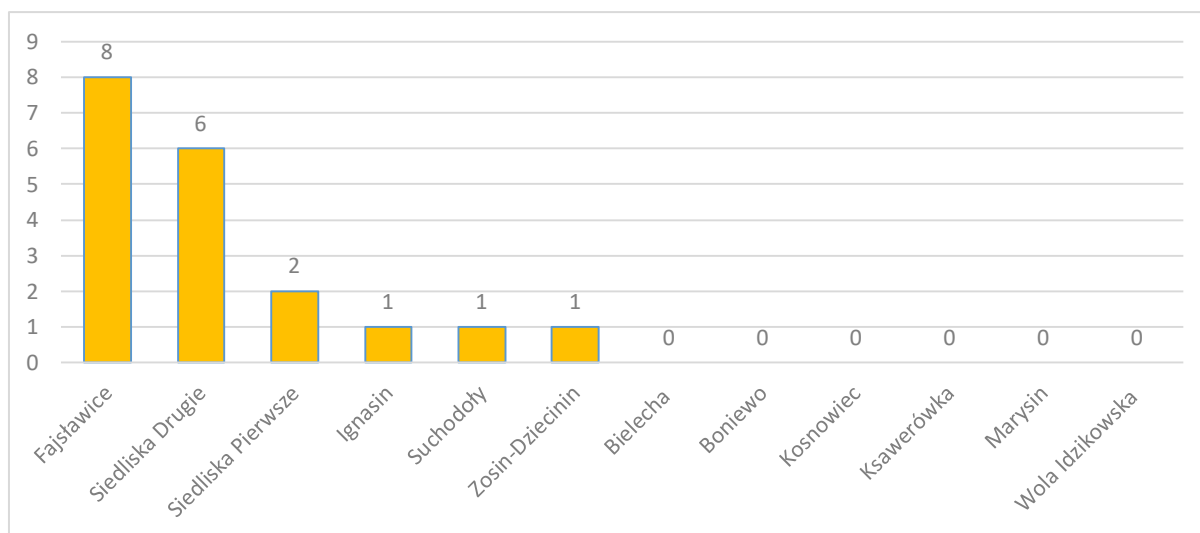

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Komisariatu Policji

Największej liczby przestępstw kryminalnych dokonano w miejscowościach: **Fajstawice** (8), **Siedliska Drugie** (6) i **Siedliska Pierwsze** (2).

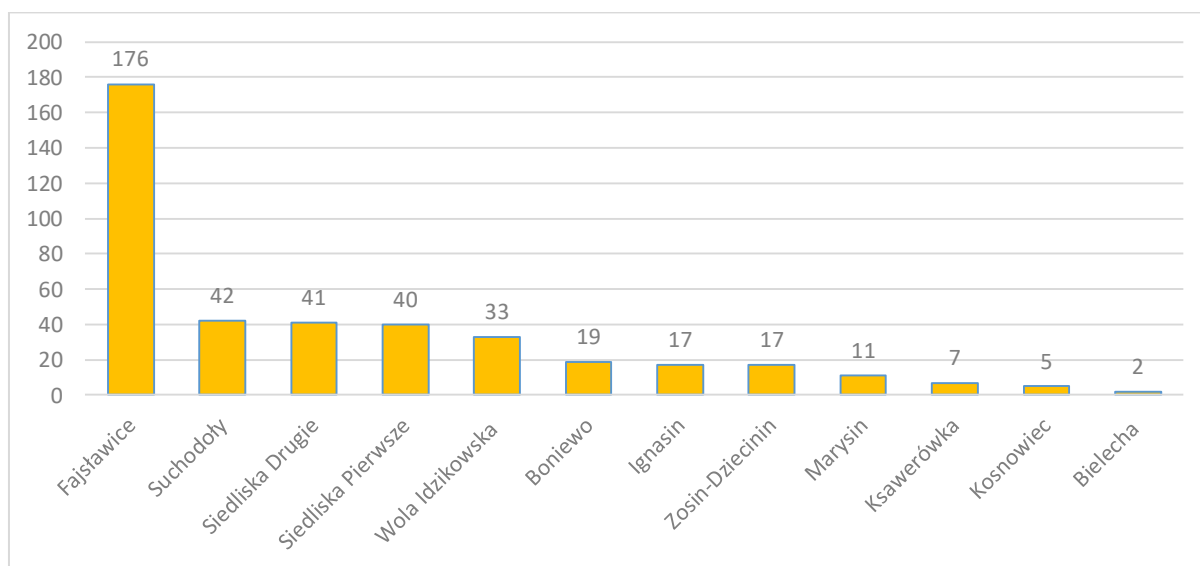
Wykres 30. Liczba przestępstw kryminalnych w 2016 roku na poziomie miejscowości

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Komisariatu Policji.

Największa liczba interwencji domowych odbyła się w miejscowościach: **Fajstawice** (176), **Suchodoły** (42), **Siedliska Drugie** (41), **Siedliska Pierwsze** (40).

Wykres 31. Liczba interwencji domowych w 2016 roku na poziomie miejscowości

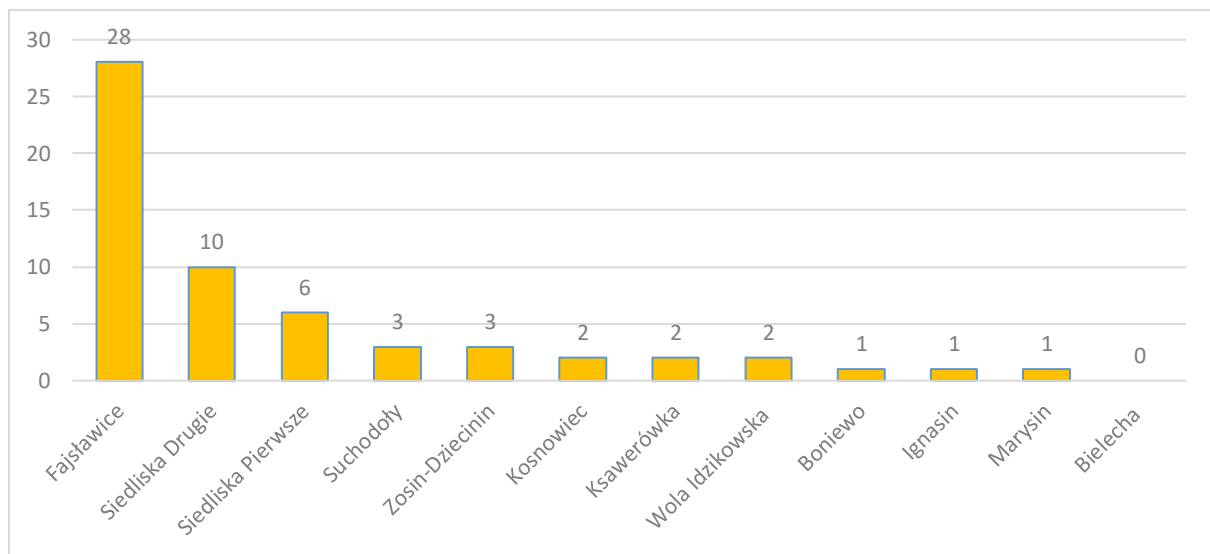

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Komisariatu Policji.

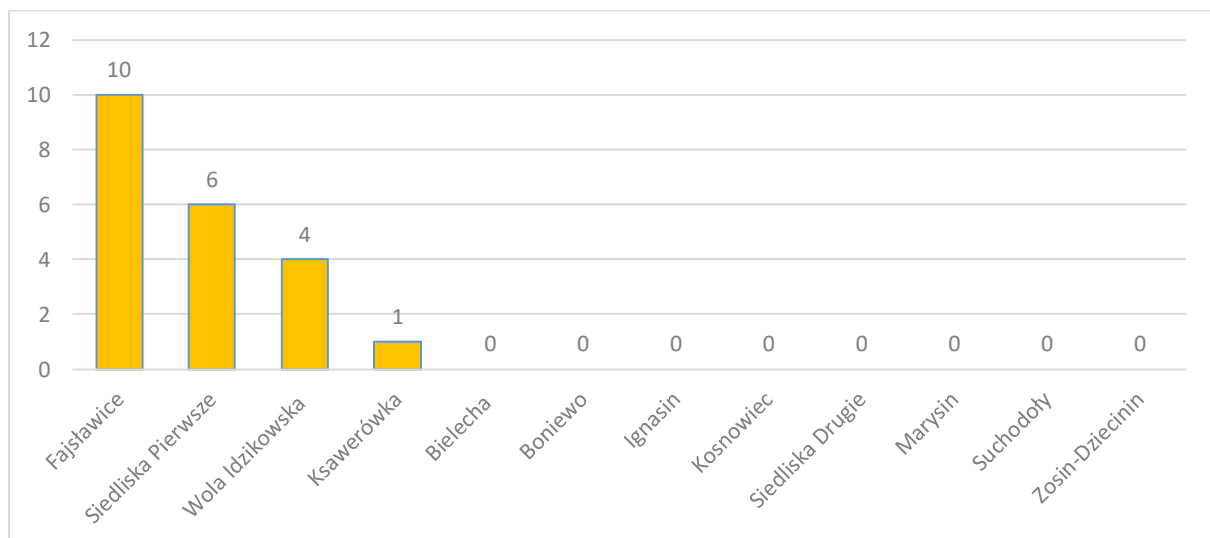
Największej liczby wykroczeń dokonano w miejscowościach: **Fajstowice** (28), **Siedliska Drugie** (10) oraz **Siedliska Pierwsze** (6).

Wykres 32. Liczba popełnionych wykroczeń na poziomie miejscowości w 2016 roku

Niebieskie karty założono w miejscowościach: **Fajstowice** (10), **Siedliska Pierwsze** (6), **Wola Idzikowska** (4) i **Ksawerówka** (1).

Wykres 33. Liczba założonych niebieskich kart w 2016 roku na poziomie miejscowości

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Komisariatu Policji

Tabela 18. Przestępczość na terenie poszczególnych sołectw w latach 2015-2016

Lp.	Sołectwo	Odnotowane przestępstwa 2015	Odnotowane przestępstwa 2016	Odnotowane wykroczenia 2015	Odnotowane wykroczenia 2016	Liczba interwencji domowych 2015	Liczba interwencji domowych 2016	Odnotowane przestępstwa kryminalne 2015	Odnotowane przestępstwa kryminalne 2016	Liczba założonych "niebieskich kart" 2015	Liczba założonych "niebieskich kart" 2016
1.	Bielecha	0	1	1	0	2	2	0	0	0	0
2.	Boniewo	1	2	3	1	11	19	0	0	0	0
3.	Fajstawice	14	14	39	28	153	176	9	8	11	10
4.	Ignasin	3	3	6	1	16	17	1	1	0	0
5.	Kosnowiec	0	0	0	2	5	5	0	0	0	0
6.	Ksawerówka	2	2	9	2	8	7	0	0	0	1
7.	Siedliska Drugie	7	8	5	10	35	41	4	6	2	0
8.	Siedliska Pierwsze	5	5	2	6	34	40	2	2	6	6
9.	Marysin	2	2	0	1	6	11	1	0	0	0
10.	Suchodoły	3	7	8	3	37	42	2	1	1	0
11.	Wola Idzikowska	2	6	2	2	26	33	1	0	3	4
12.	Zosin - Dziecinin	2	2	0	3	4	17	0	1	0	0
	GMINA	41	52	75	59	337	410	20	19	23	21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG

4. Środowisko przyrodnicze

4.1. Uwarunkowania fizyczno-geograficzne

4.1.1. Rzeźba terenu

Gmina położona jest na terenie Wzniesłości Gietczewskiej, subregionu Wyżyny Lubelskiej. Cechą charakterystyczną rzeźby terenu są faliste poziomy zrównań, z których wyrastają wzgórza ostańcowe. Obszary wierzchowinowe rozcinają liczne suche doliny o przebiegu zbliżonym do równoleżnikowego, dla których bazą erozyjną jest dolina głównej rzeki, głęboko wcięta w podłoże. Długość suchych dolin, czasami rozkrzewionych w górnych odcinkach, osiąga nawet kilka kilometrów. Główną oś obszaru gminy stanowi dolina rzeki Marianki od Ksawerówki do Siedlisk, o cechach typowej doliny erozyjno - denudacyjnej (wąska i stromościenna), a poniżej Siedlisk - o cechach płaskodennej doliny rzecznej z łąkami i olsami. Stoki żłobione są suchymi dolinami denudacyjnymi i charakterystycznymi dla gminy wąwozami drogowymi (tzw. głębocznice). Najwyżej wyniesione partie wierzchowinowe na wysokości 250-240 i 230 -225 m n.p.m. występują na międzyrzeczu Gietczwi i Marianki oraz 245 - 240 i 235 – 230 n.p.m. na międzyrzeczu Marianki i Łopy. Najwyżej położony punkt o wysokości 266,4 m n.p.m. znajduje się na gruntach wsi Bielecha. Najniżej położone są tereny w dolinie Marianki w północno-wschodniej części gminy – około 176m n.p.m. Stosunkowo duże zróżnicowanie hipsometryczne obszaru rejonu wynika ze znacznych różnic wysokości względnych pomiędzy dnem doliny Marianki a wyniesionymi obszarami wierzchowinowymi oraz podatności materiału na erozję wodną (utwory lessowe).

4.1.2. Gleby

W gminie Fajstowice przeważają gleby wykształcone z utworów lessowych i lessopodobnych (miejscami występują również gleby torfowe). Występują tu gleby wykształcone z utworów lessopodobnych. Największą powierzchnię zajmują gleby w kompleksie 2-gim (pszennym dobrym) bo ok. 41% areалу oraz 4-tym (żytnim b. dobrym) - 23,3 %. Z oceny wynika, że najwyraźniej na jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej rzutują położenie gminy oraz ukształtowanie terenu charakterystyczne dla Wyżyny Lubelskiej. Najlepsze warunki glebowe mają wsie: Suchodoły, Siedliska, Ksawerówka, zaś najwyższy udział gleb w klasach IV i V występuje w obrębach geodezyjnych: Boniewo, Fajstowice i Kol. Ignasin.

W regionie najczęściej występują gleby III klasy bonitacyjnej głównie brunatne i płowe. Jakość gleb determinuje w dużym stopniu kierunki upraw roślin i hodowli zwierząt. Na terenie gminy Fajstowice uprawia się głównie rośliny o średnich i niskich wymaganiach.

4.1.3. Zasoby wodne

Powierzchnia gminy znajduje się w 96% w zlewni Marianki (dopływ Wieprza). Rzeczka prowadzi wodę od Siedlisk Pierwszych, jednak jeszcze w latach 70 - tych rozpoczynała swój bieg w Siedliskach, gdzie funkcjonowało wydajne źródło podzboczowe. W gminie jest to jedyny większy ciek. Dwa źródła podzboczowe w Fajstowicach dają początek ponad kilometrowej długości strudze o nazwie Krynica. Zasila ona jedyny na tym terenie kompleks stawów pomiędzy Fajstowicami a Wolą Idzikowską o łącznej powierzchni 16 ha. Główny poziom wodonośny występuje w górnokredowych skałach węglanowych na zróżnicowanych

głębokościach, z reguły jednak rosnących od doliny w kierunku wododziałów do głębokości 70 m. Obserwowana jest tendencja do obniżania się zwierciadła wody.

4.1.4. Klimat

W regionalizacji klimatycznej województwa lubelskiego W i A. Zienkiewiczów gmina Fajstławice została zaliczona do lubelsko - chełmskiej dziedziny klimatycznej, odznaczającej się między innymi najwyższymi w regionie wartościami uśonecznienia względnego w okresie letnim. Najbardziej notuje się wiatry z kierunku północno-wschodniego i północnego o średniej prędkości 2,5 m/s. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi ok. 8,1°C. W przebiegu rocznym najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą 18,7°C, a najchłodniejszym styczeń ze średnią temperaturą – 3°C. Okres wegetacyjny (ze średnią dobową temperaturą powyżej 5°C) trwa 210-220 dni w roku. Średnia roczna suma opadów waha się w granicach 600 mm. Wyrażna jest przewaga opadów letnich nad zimowymi. Czas zalegania pokrywy śnieżnej wynosi średnio 80 dni w roku. Wilgotność względna wynosi średnio 79%. Maksimum występuje w grudniu i styczniu (87 i 88%), a minimum w maju (70%). Pomimo długiego okresu wegetacyjnego (218 dni) i dość dużych średniorocznych opadów (614 mm) istotną barierą dla intensyfikacji rolnictwa są niekorzystne warunki wodne (minimalne zdolności retencyjne zlewni Marianki wskutek wylesienia).

4.1.5. Ochrona przyrody

Na formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody składają się parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Z istniejących, prawnych form ochrony przyrody na obszarze gminy Fajstowice znajdują się :

- ◆ Otulina Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego- obejmuje zachodnią część gminy, położona w sąsiedniej gminie Rybczewice, w jej granicach znajduje się obszar 3,5 km², obowiązują zasady zagospodarowania określone Rozporządzeniem Nr 3 Wojewody Lubelskiego z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie Krzczonowskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. z 2005 r., Nr 73, poz.1524).
- ◆ zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina Marianki” o powierzchni 38,5 ha został utworzony 18.08.1996 roku. Zespół obejmuje obszar stawów, lasów, łąk, pastwisk i nieużytków w dolinie rzek Marianki i Krynicy. Znajduje się tu zespół stawów, fragment dobrze uwilgotnionej i mało przekształconej doliny Marianki, piaszczyste wzgórza ostańcowe – zwane Górą Poariańską.
- ◆ użytki ekologiczne, takie jak:
 - ◆ „Wąwóz Zagajnik” w Siedliskach Pierwszych;
 - ◆ „Źródlika Marianki” w Suchodołach;
 - ◆ „Wąwóz Siedlika koło ujęcia wody” w Siedliskach Pierwszych;
 - ◆ „Kamieniołom” w Woli Idzikowskiej;
 - ◆ „Łęg Olszowy koło źródeł Krynicy” w Fajstowicach.

Na wymienionych obszarach chronionych występuje 29 gatunków roślin oraz kilka gatunków ptaków rzadkich i chronionych na Lubelszczyźnie.

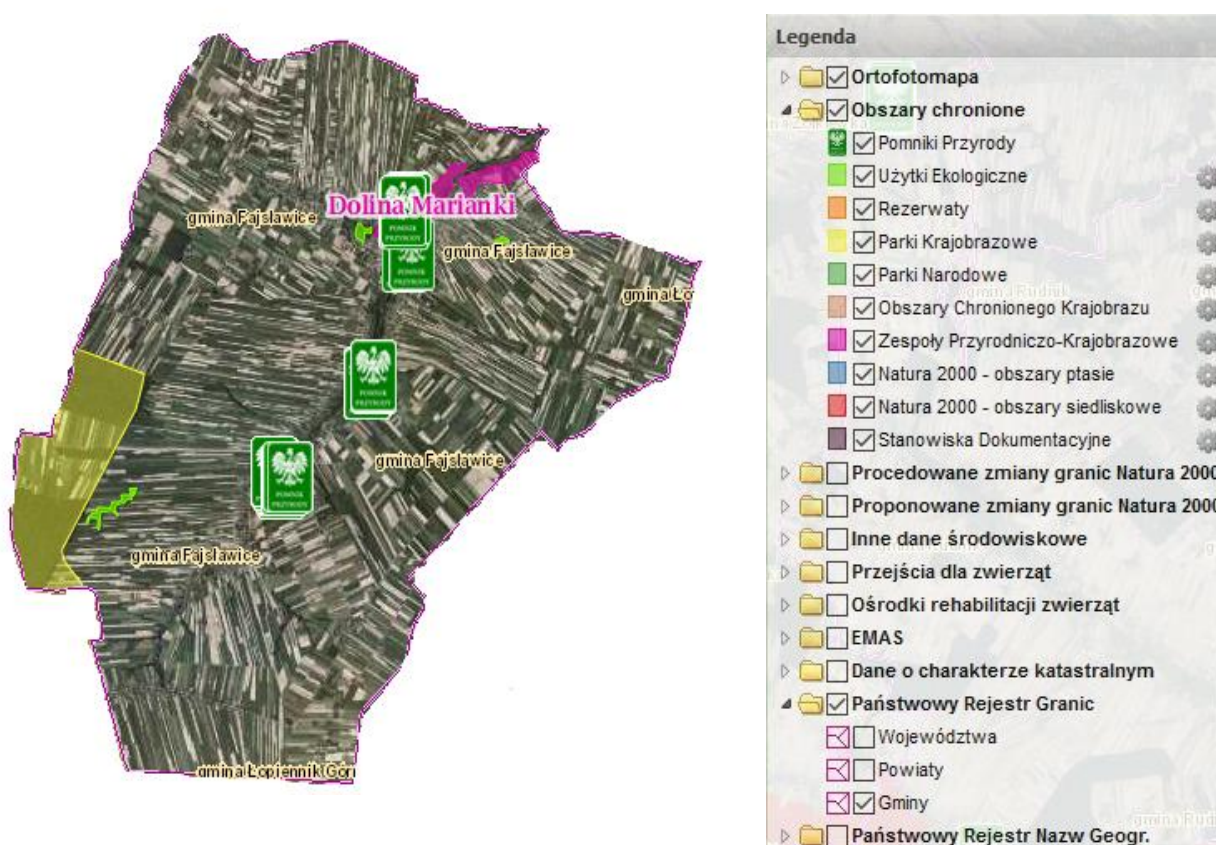
Zgodnie z wykazem Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody, prowadzonym przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska, na terenie Gminy Fajstowice znajduje się także 21 pomników przyrody, które występują głównie koło parków dworskich w miejscowości Fajstowice, Suchodoły i Siedlika Pierwsze.

- ◆ pomniki przyrody:
 - ◆ rosnące w parku podworskim w Fajstowicach: lipa drobnolistna (o obw. pnia 604 cm i wysokości 23 m), buk zwyczajny (o obw. pnia 321cm i wysokości 26 m), lipa drobnolistną (o obw. pnia 310 cm i wysokości 26 m), lipa drobnolistna (o obw. pnia 244cm i wysokości 27m), dąb czerwony (o obw. pnia 279cm i wysokości 23m), dąb szypułkowy (o obw. pnia 284cm i wysokości 22m), dąb szypułkowy (o obw. pnia 320cm i wysokości 24m);
 - ◆ rosnące nad stawem na terenie parku podworskiego: dąb szypułkowy (o obw. pnia 284cm i wysokości 22m);

- ◆ rosnące na terenie starego cmentarza parafialnego: lipa drobnolistna (o obw. pnia 345 cm i wysokości 27m), jesion wyniosły (o obw. pnia 330 cm i wysokości 31m);
- ◆ rosnące na terenie parku podworskiego w Suchodołach: 15 lip drobnolistnych (o obw. pni do 126cm i wysokości 20m), jesion wyniosły (o obw. pnia 265cm i wysokości 25m), 3 jesiony wyniosłe (o obw. pni 220 - 270cm i wysokości 24m);
- ◆ rosnące na terenie parku podworskiego w Siedliskach Pierwszych: aleja lip drobnolistnych – 21 lip drobnolistnych (o obw. pni do 245cm i wysokości 25m), lipa drobnolistna (o obw. pnia 262cm i wysokości 28m), lipa drobnolistna (o obw. pnia 246cm i wysokości 28m), jesion wyniosły (o obw. pnia 264cm i wysokości 29m), zwyczajny (o obw. pnia 310cm i wysokości 23m), buk zwyczajny (o obw. pnia 288cm i wysokości 22m), klon zwyczajny (o obw. pnia 291cm i wysokości 27m).

Na obszarze gminy nie występują obszary Natura 2000.

Mapa 3. Obszary chronione na terenie gminy Fajslawice

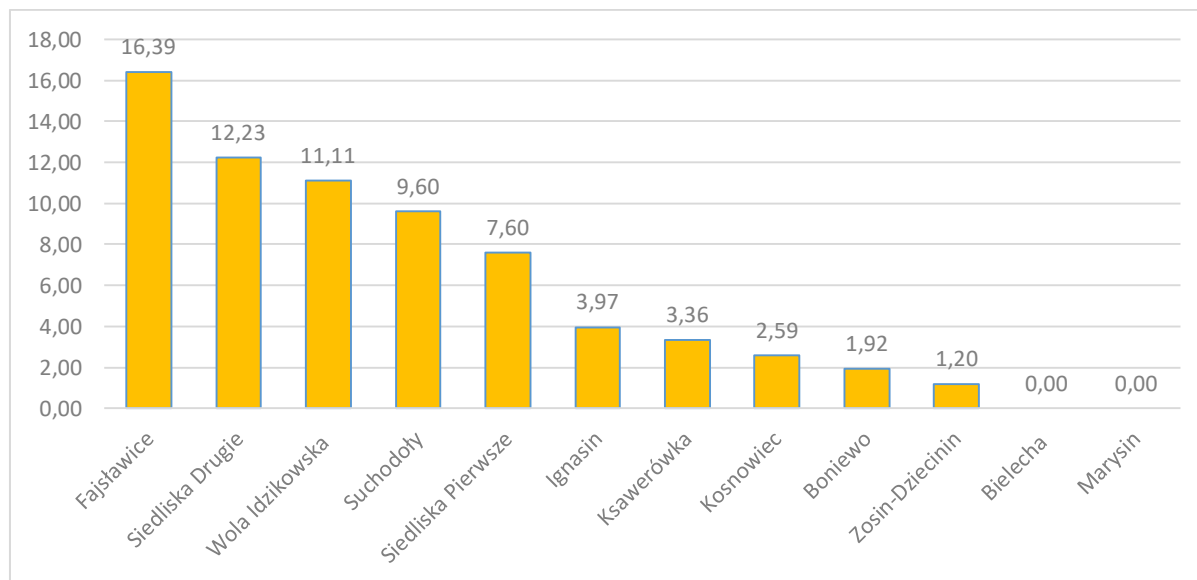
Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

4.2. Przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska

Najwięcej wyrobów zawierających azbest na terenie gminy występuje na terenie miejscowości: **Fajstowice** (16,39 t), **Siedliska Drugie** (12,23 t) i **Wola Idzikowska** (11,11 t).

Wykres 34. Ilość wyrobów azbestowych na terenie miejscowości (w tonach)

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych UG

5. Środowisko kulturowe

5.1. Dziedzictwo kulturowe

Na terenie gminy znajdują się obiekty prawnie chronione, wpisane do rejestru zabytków oraz zabytki ujęte w gminnej ewidencji zabytków.

Tabela 21. Wykaz obiektów zabytkowych w rejestrze zabytków

Lp.	Zakres wpisu	Miejscowość	Nr rejestru
1.	- cmentarz wojenny z I wojny światowej i kaplica cmentarna na działce wskazanej w decyzji, wg. zał. mapy	Boniewo	A/1629
2.	- kościół paraf. pw. św. Jana Nepomucena z wystrojem wnętrza, dzwonnica, pomniki i drzewostan w obrębie cmentarza kościelnego	Fajstawice	A/391
3.	- zespół dworcowo-parkowy: dwór, bramy wjazdowe- główna i boczna, bramki wschodnia i zachodnia, park krajobrazowy wraz z dwoma kasztanowcami i szpalerem kasztanowców(określonymi w dec.), w gran. działek wskazanych w decyzji, wg zał. wyrysu	Fajstawice	A/1108
4.	- zespół dworcowo- parkowy: dwór, d. oficyna dworska, gorzelnia, park, wg, zał. planu	Siedliska	A/719
5.	- zespół podworski: dwór, pozostałość parku z aleją dojazdową, drzewostanem, stawem z wyspą, spichlerz, w gran. wg zał. planu	Suchodoły	A/753

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie Obwieszczenia Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dn. 31.12.2016

5.2. Kultura

Gminny Ośrodek Kultury został utworzony 28 listopada 2016 roku. Uchwałą Rady Gminy Fajstawice z dnia 19 grudnia 2016r. dokonano połączenia Gminnego Ośrodka Kultury z Gminną Biblioteką Publiczną w Fajstawicach. Podstawowymi zadaniami Gminnego Domu Kultury w Fajstawicach jest prowadzenie wielokierunkowej działalności społeczno-kulturalnej, zaspokajanie potrzeb i aspiracji kulturalnych mieszkańców, poprzez organizowanie różnorodnych form edukacji kulturalnej, upowszechnianie, organizowanie i promowanie kultury, kultury fizycznej rekreacji, sportu i turystyki na terenie gminy Fajstawice.

Gminna Biblioteka Publiczna w Fajstawicach oraz Filia Biblioteczna w Siedliskach Drugich współpracują z aktywną młodzieżą, szkołami, Kołami Gospodyń Wiejskich, prowadzą również cykliczne zajęcia świetlicowe dla dzieci i młodzieży. Współuczestniczą w organizowanych na terenie gminy imprezach kulturalnych takich jak: festyn „Zróbmy Coś Razem”, „Majówka” czy „Pożegnanie Lata”. Biorą także udział w projekcie „Program Rozwoju Bibliotek”.

Na terenie Gminy działa Związek Młodzieży Wiejskiej, skupia młodych ludzi, którzy chętnie działają społecznie i angażują się w działania kulturalne organizowane przez gminę. Promują ją również poprzez udział w konkursach, brali udział w rekonstrukcji „Bitwy pod Fajstawicami”.

Propagowaniem i kultywowaniem tradycji kulinarnych regionu zajmuje się Gminne Koło Aktywnych Kobiet.

Miejscowe tradycje i kulturę ludową kultywują działające już od ponad 15 lat w Siedliskach Ludowy Zespół Śpiewaczy i kapela Siedliszczanki. Sztukę ludową upowszechniają także rzeźbiarze z Siedlisk i Boniewa. Powołane w 1998 roku Towarzystwo Przyjaciół Fajstowic zajmuje się organizowaniem seminariów i sejmików o charakterze ekologicznym.

Obszar gminy Fajstowice bogaty jest w walory dodatkowe, związane z dziedzictwem kulturowym. Istnieją tu stare, tradycyjne formy kultury duchowej, materialnej i społecznej.

Obiekty kultury duchowej reprezentowane są przez kilkadziesiąt przydrożnych kapliczek i krzyży. Najstarsze z kapliczek pochodzą z końca XVIII wieku i mają już swoją, dość długą historię. Większość z nich usytuowana jest przy traktach (np. z Fajstowic do Woli Idzikowskiej lub z Siedlisk do Ksawerówki).

Forma kultury materialnej zachowała się ze względu na rzeźbę ludową wykonywaną w Siedliskach Pierwszych przez Czesława Lipę. Rzeźbił on postacie ludzkie wykonujące różne prace gospodarskie: żniwiarzy, kowali, orkę wołami itp., postacie świętych - Jezuski Frasobliwe, Madonny; postacie diabłów. Jego rzeźba (Błogosławiony Czesław) wielkości człowieka stoi obok kościoła w Siedliskach. Wiele jego rzeźb znajduje się za granicą, najwięcej w Niemczech. Uczestniczył w konkursach, wystawach sztuki ludowej, plenerach. Zdobył wiele nagród i wyróżnień. Był członkiem Stowarzyszenia Twórców Ludowych w Lublinie. W jego ślady poszli trzej synowie Czesiek, Adam i Leszek.

Poniższa tabela przedstawia infrastrukturę kultury na terenie gminy i jej stan, gdzie:

- 1 - zły,
- 2 - niewystarczający/wymagający inwestycji,
- 3 - zadowalający,
- 4 - bardzo dobry

Tabela 19. Charakterystyka infrastruktury kultury

Lp.	Sołectwo	Możliwość uczestnictwa w lokalnej imprezie kulturalnej/sportowej	Możliwość wstąpienia i działania w organizacji pozarządowej/spółecznej	Funkcjonowanie centrów skupienia lokalnego - place, kościoły, domy ludowe, remizy	Możliwość skorzystania z biblioteki/czytalni	Infrastruktura kultury (biblioteka, świetlica, muzeum, izba regionalna) i jej stan 1 zły -4 bardzo dobry
1	Bielecha	1	1	1	1	
2	Boniewo	2	2	2	1	
3	Fajstławice	2	3	2	3	biblioteka- 2, świetlica wiejska- 2, remiza OSP- 1
4	Ignasin	2	1	2	1	świetlisko- remiza- 2
5	Kosnowiec	1	1	1	1	
6	Ksawerówka	1	1	2	1	świetlisko- remiza- 2
7	Siedliska Drugie	2	2	2	3	biblioteka- 2, świetlica wiejska- 2
8	Siedliska Pierwsze	1	2	1	1	
9	Marysin	1	1	2	1	świetlisko- remiza- 2
10	Suchodoły	1	1	2	1	świetlisko- remiza- 2
11	Wola Idzikowska	2	1	3	1	świetlisko- remiza- 2
12	Zosin-Dziecinin	1	1	1	1	

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy

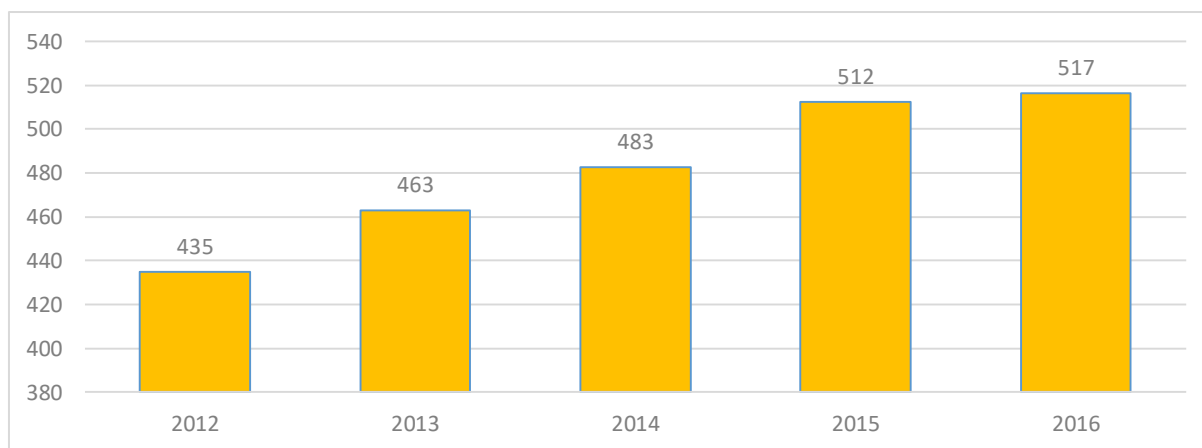
6. Gospodarka

6.1. Przedsiębiorczość pozarolnicza

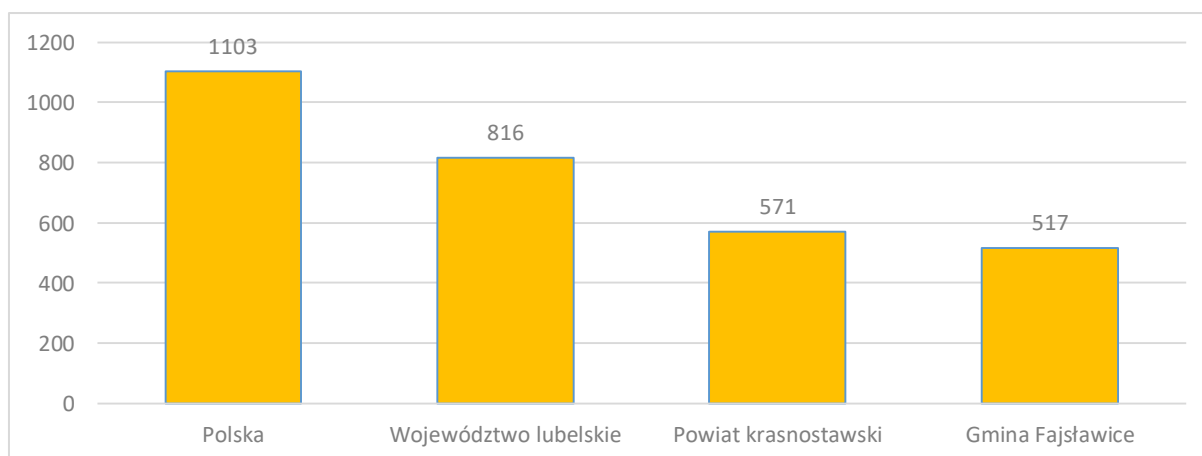
W latach 2012–2016 stopniowo rosła liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności- w 2016 roku osiągnęła wartość 517 podmiotów. Wynik ten był niższy w stosunku do średniej dla powiatu (571) województwa (816) i kraju (1 103).

Wykres 35. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w gminie w latach 2012- 2016

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

Wykres 36. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2016 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa, powiatu i gminy

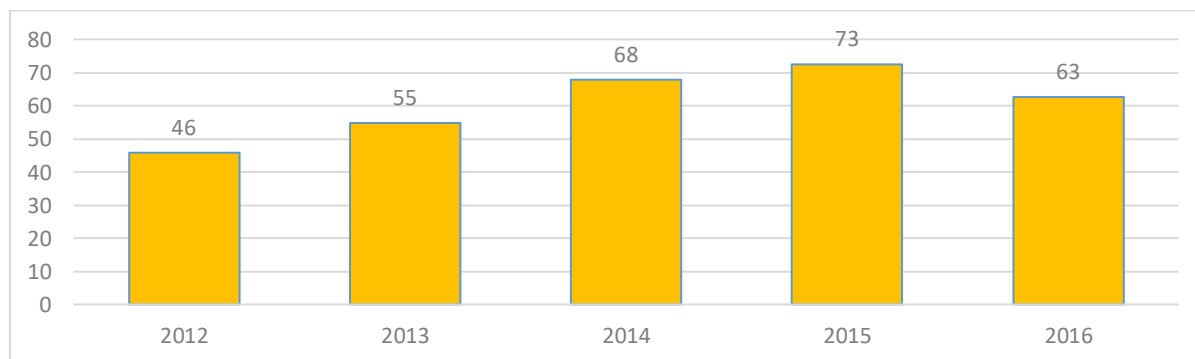

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

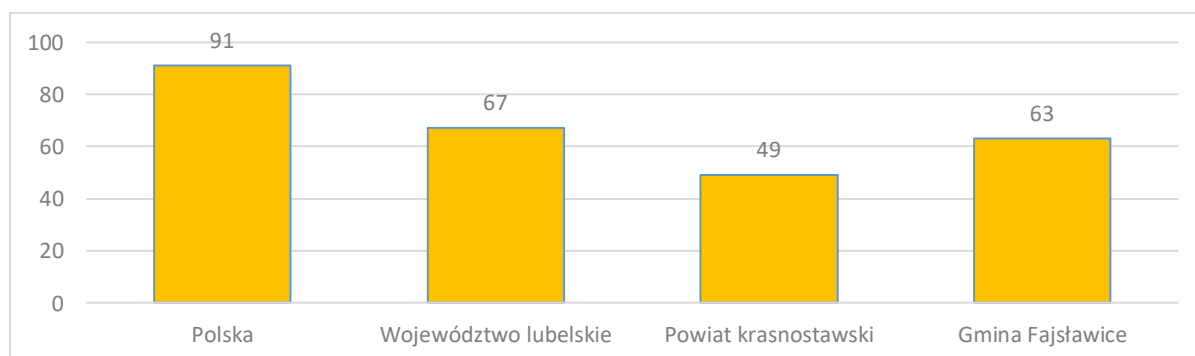
Liczba jednostek nowo zarejestrowanych na 10 tys. ludności ulegała wahaniom w latach 2012-2016. W 2016 roku w gminie wskaźnik nowo zakładanych przedsiębiorstw wyniósł 63. Wskaźnik ten był wyższy od średniej dla powiatu (49), jednak niższy od średniej dla województwa (67) i kraju (91).

Wykres 37. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w gminie w latach 2012–2016

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

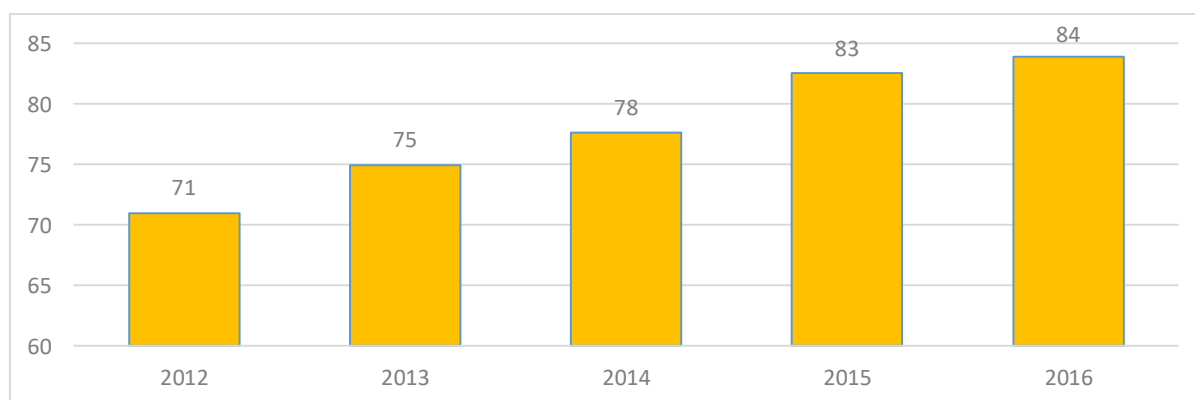
Wykres 38. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w 2016 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa, powiatu i gminy

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

Wskaźnik liczby podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2012-2016 ulegał stopniowemu zwiększaniu. Najniższy był w 2012 r. (71), najwyższy w 2016 r. (84). Jednak był to wynik gorszy w porównaniu z powiatem (95), województwem lubelskim (132) i krajem (178).

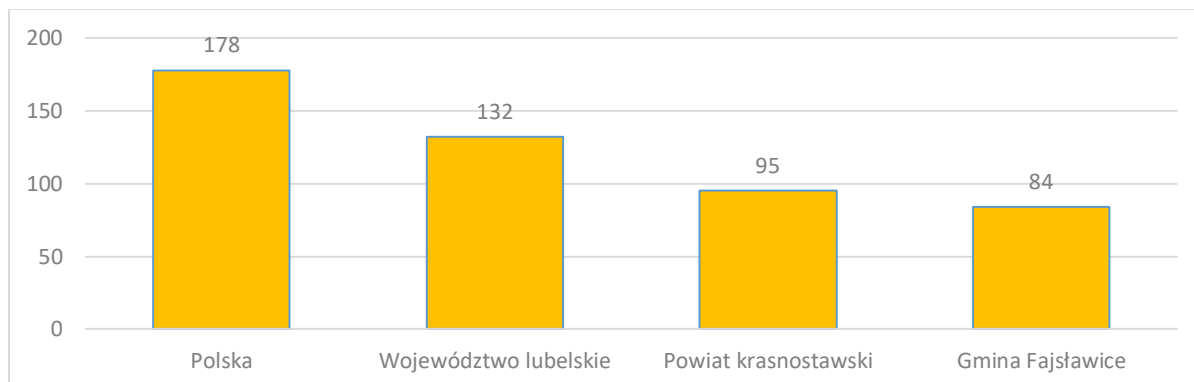
Wykres 39. Podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie Fajstawice w latach 2012–2016

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

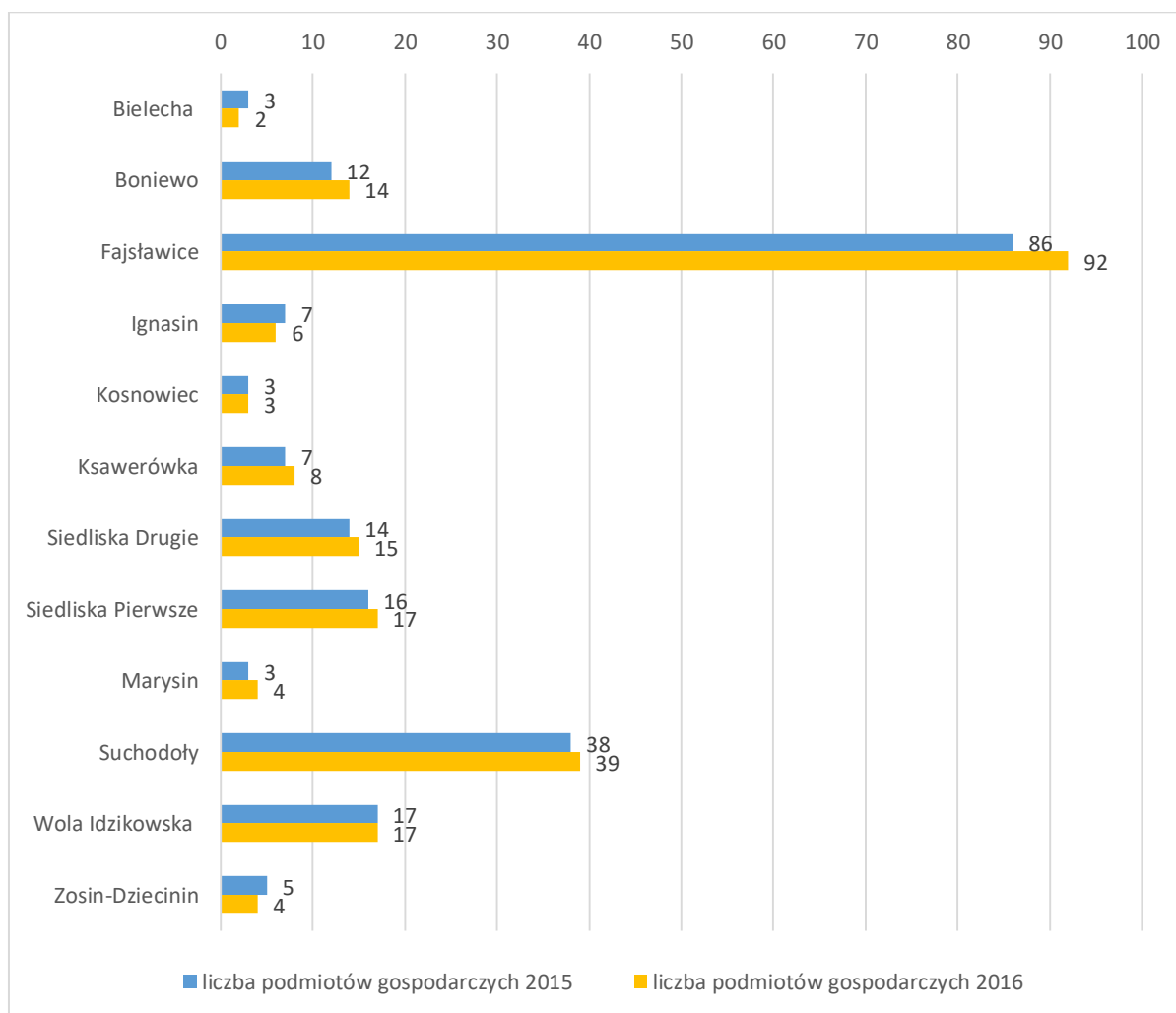
Wykres 40. Podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2016 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa, powiatu i Gminy

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy na terenie gminy zarejestrowanych było w 2016 roku 221 podmiotów gospodarczych - czyli o 10 więcej niż w roku poprzednim.

Wykres 41. Liczba zarejestrowanych w poszczególnych miejscowościach gminy podmiotów gospodarczych w latach 2015-2016

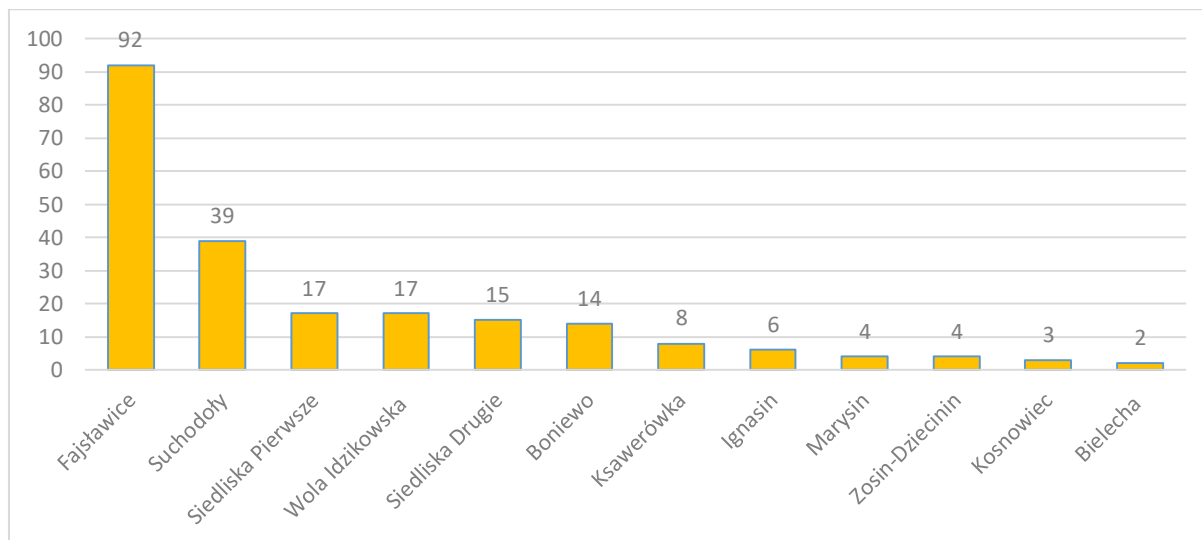
Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z UG

W 2016 roku najwięcej zarejestrowanych podmiotów gospodarczych było w miejscowościach: **Fajstawice** (92) i **Suchodoły** (39). Najmniej podmiotów gospodarczych było zarejestrowanych w miejscowościach **Bielecha** (2), **Kosnowiec** (3) oraz **Zosin- Dziecinin** i **Marysin** (po 4).

Wykres 42. Liczba podmiotów gospodarczych w poszczególnych miejscowościach w gminie w 2016 roku

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z UG

6.2. Rolnictwo

Gmina zajmuje powierzchnię 7 065,49 ha. Użytki rolne zajmują 5 839,18 ha (82,6% powierzchni gminy), natomiast lasy i grunty leśne stanowią 167,26 ha. Użytki rolne w dobrej kulturze zajmują 5 790,74 ha, uprawy trwałe 603,58 ha, sady 594,79 ha, pastwiska trwałe 10,09 ha. Ogrody przydomowe pokrywają natomiast 52,98 ha.

Tabela 20. Użytkowanie gruntów [PSR 2010]

	Powierzchnia w ha
powierzchnia gminy	7 065,49
grunty ogółem	6 370,74
użytki rolne ogółem	5 839,18
użytki rolne w dobrej kulturze	5 790,74
pod zasiewami	4 926,76
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	114,31
uprawy trwałe	603,58
sady ogółem	594,79
ogrody przydomowe	52,98
łąki trwałe	83,02
pastwiska trwałe	10,09
pozostałe użytki rolne	48,45
lasy i grunty leśne	167,26
pozostałe grunty	364,30

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

W gminie dominują gospodarstwa o powierzchni od 1 do 5 ha (38,59%), oraz o powierzchni od 5 do 10 ha (28,19%).

Struktura wielkości gospodarstw rolnych na terenie gminy w porównaniu do struktury gospodarstw rolnych w powiecie i województwie jest korzystna. Gospodarstwa o powierzchni do 5 hektarów stanowią aż 59,58% ich całkowitej liczby. Jest to mniej niż w powiecie (72,21%) i w województwie (66,25%).

Liczba gospodarstw dużych 10-15 ha i powyżej 15 ha stanowi 12,22% wszystkich gospodarstw.

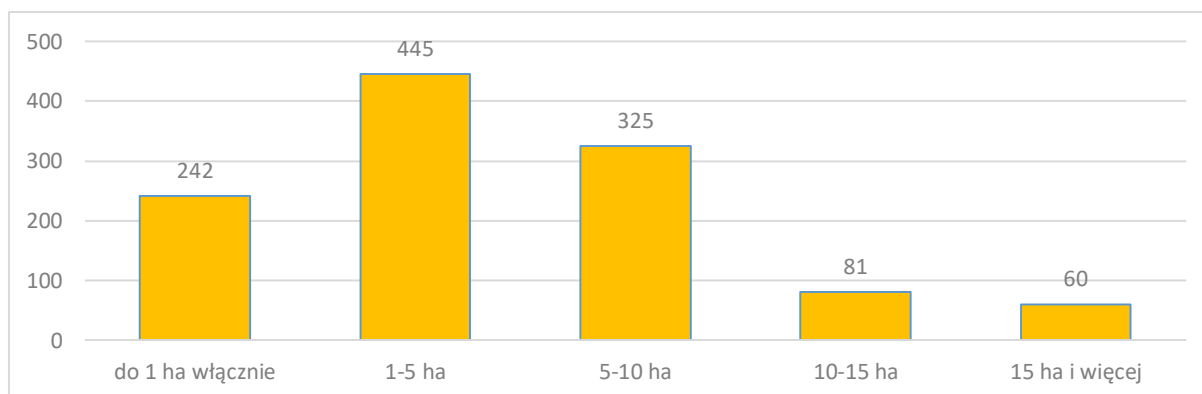
Tabela 21. Charakterystyka gospodarstw rolnych w gminie

Grupa obszarowa wg ilości ha	Gospodarstwa		Powierzchnia w ha	
	Liczba	%	Powierzchnia	%
Ogółem	1 153	100	6 370,74	100
do 1	242	20,99%	132,25	2,07
1 – 5	445	38,59%	1 453,62	22,82
5 – 10	325	28,19%	2 481,19	38,95
10 – 15	81	7,02%	1 027,91	16,13
15 i więcej	60	5,20%	1 275,77	20,02

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL, Powszechne Spisy Rolne 2010

Wykres 43. Liczba gospodarstw rolnych pod względem liczby (stan na 2010 r.)

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

W gminie największą powierzchnię zasiewów stanowią zboża. Ich uprawy zajmują 66,26% zasiewów w gospodarstwach rolnych. Uprawy przemysłowe zajmują natomiast 5,12% ogółu powierzchni zasiewów.

Tabela 22. Powierzchnia zasiewów w gospodarstwach rolnych ogółem (stan na 2010 r.)

	Powierzchnia w ha	% ogółu powierzchni zasiewów
ogółem	4 926,76	100,00%
zboża razem	3 264,33	66,26%
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	3 255,29	66,07%
pszenica ozima	2 292,08	46,52%
pszenica jara	434,33	8,81%
żyto	31,01	0,63%
jęczmień ozimy	12,31	0,25%
jęczmień jary	311,60	6,32%
owies	46,49	0,94%
pszenżyto ozime	39,12	0,79%
pszenżyto jare	14,75	0,30%
mieszanki zbożowe ozime	3,17	0,06%
mieszanki zbożowe jare	70,43	1,43%
kukurydza na ziarno	2,04	0,04%
ziemniaki	83,29	1,69%
uprawy przemysłowe	252,54	5,12%
buraki cukrowe	101,64	2,06%
rzepak i rzepik razem	138,24	2,80%
strączkowe jadalne na ziarno razem	32,38	0,66%
warzywa gruntowe	7,39	0,15%

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

W gminie wśród zwierząt gospodarskich dominuje hodowla drobiu (17 844 szt.), trzody chlewnej (483 szt.) i bydła (223 szt.)

Tabela 23. Zwierzęta gospodarskie w gminie (stan na 2010 r.)

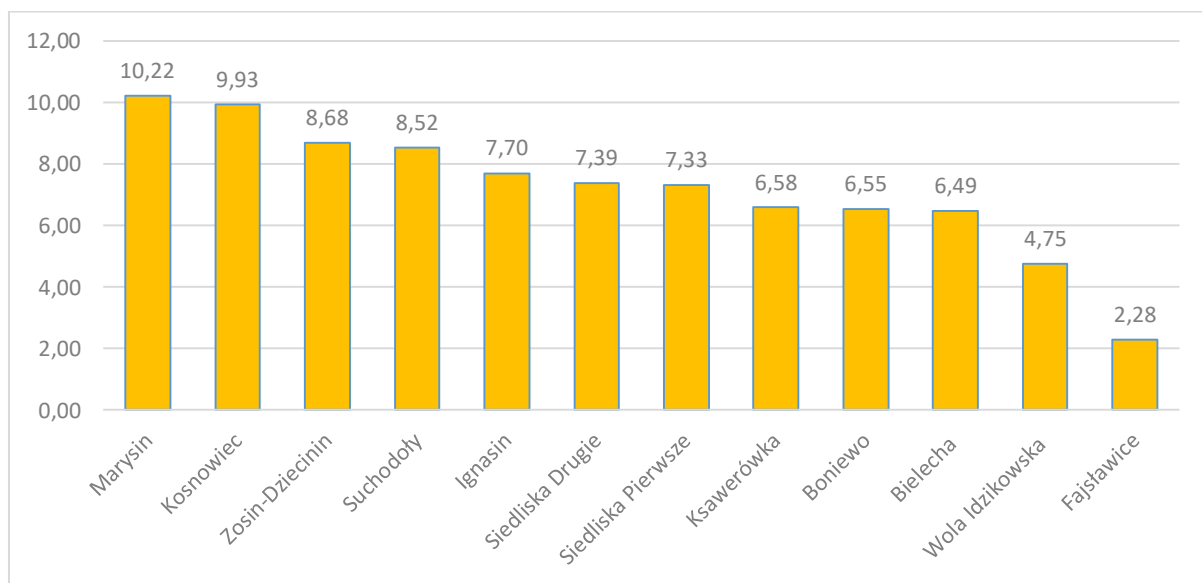
Rodzaj	Liczba [szt.]
bydło razem	223
bydło krowy	187
trzoda chlewna razem	483
trzoda chlewna lochy	23
konie	37
drób ogółem razem	17 844
drób ogółem drób kurzy	15 157

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

Największa średnia powierzchnia gospodarstw rolnych jest w miejscowościach: **Marysin** (10,22 ha), **Kosnowiec** (9,93 ha) oraz **Zosin- Dziecinin** (8,68 ha), najmniejsza natomiast w miejscowościach: **Fajstowice** (2,28 ha) i **Wola Idzikowska** (4,75 ha).

Wykres 44. Średnia powierzchnia gospodarstw rolnych wg miejscowości [ha]

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z UG

Tabela 24. Średnia powierzchnia gospodarstw rolnych w latach 2014-2016

Lp.	Sołectwo	Powierzchnia sołectwa (km ²)	Średnia powierzchnia gospodarstw rolnych (w ha) w 2014 r.	Średnia powierzchnia gospodarstw rolnych (w ha) w 2015 r.	Średnia powierzchnia gospodarstw rolnych (w ha) w 2016 r.
1	Bielecha	162,22	6,49	6,49	6,49
2	Boniewo	340,74	6,55	6,55	6,55
3	Fajstawice	807,78	2,28	2,28	2,28
4	Ignasin	446,71	7,70	7,70	7,70
5	Kosnowiec	238,25	9,93	9,93	9,93
6	Ksawerówka	467,46	6,58	6,58	6,58
7	Siedliska Drugie	807,76	7,39	7,39	7,39
8	Siedliska Pierwsze	828,03	7,33	7,33	7,33
9	Marysin	429,10	10,22	10,22	10,22
10	Suchodoły	1500,40	8,52	8,52	8,52
11	Wola Idzikowska	551,20	4,75	4,75	4,75
12	Zosin - Dziecinin	485,86	8,68	8,68	8,68
	Ogółem	7065,49	86,41	86,41	86,41

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z UG

6.3. Turystyka

Rozwój turystyki może stanowić dużą szansę dla ogólnego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Fajstowice oraz tworzenia nowych miejsc pracy poza rolnictwem, pomimo relatywnie niewielkiej dynamiki w tym obszarze. Wydaje się, że liczne walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe, występowanie osobliwości florystycznych oraz szereg odbywających się tutaj imprez stanowią dobrą podstawę do rozwoju różnych form turystyki w gminie. W gminie Fajstowice, w chwili obecnej, brakuje możliwości zorganizowanego aktywnego wypoczynku. Brak jest infrastruktury turystycznej w postaci wyznaczonych szlaków rowerowych czy ścieżek dydaktycznych. Przez teren gminy przebiega jedynie jeden regionalny szlak pieszy, tj.: Wyżynny Szlak Czerwony. Ponadto brakuje dobrze rozwiniętej bazy gastronomicznej oraz noclegowej. Gmina musi też liczyć się z bardzo silną konkurencją ze strony innych jednostek samorządowych położonych w pobliżu Lublina, które kreują się jako miejsca rekreacji dla mieszkańców miasta. Atutem gminy Fajstowice jest możliwość opracowania produktu lokalnego na bazie zielarstwa.

Nieliczne elementy posiadanego potencjału turystyczno-rekreacyjnego, np.: zabytki czy lokalne wydarzenia i imprezy wymagają jednak pogłębionej analizy, a w jej następstwie istotnych zmian w postaci wykreowania z nich lokalnych produktów i usług turystycznych. Planowane w tym zakresie działania gminy powinny zdecydowanie nawiązywać do uwarunkowań przyrodniczych, ochrony podstawowych procesów ekologicznych, ochrony wartości kulturowych, ale również wykorzystywać nowoczesne, a nawet innowacyjne metody i technologie, osiągając przez to charakter rozwoju zrównoważonego. Rozwój turystyki i rekreacji na terenie gminy Fajstowice uzależniony jest od wykorzystania jej naturalnych walorów przyrodniczych i kulturowych oraz wykorzystania rozwiązań i niszy w dziedzinie zagospodarowania turystycznego. Nie bez znaczenia pozostaje także pozyskanie i wykorzystanie zewnętrznych źródeł finansowania dla bazy turystyczno-rekreacyjnej.

Zgodnie z założeniami Planu Marketingu Turystyki w Województwie Lubelskim gmina Fajstowice ma potencjalnie szansę na rozwój następujących typów turystyki:

- Turystyki krajoznawczej i kulturowej – wykorzystującej najcenniejsze walory i miejsca dziedzictwa kulturowego na terenie gminy;
- Turystyki specjalistycznej – związanej z określonymi walorami środowiska przyrodniczego bądź warunkami społecznymi, którymi masowy ruch turystyczny nie jest zainteresowany;
- Agroturystyki – z uwagi na charakter walorów przyrodniczych gminy.

Zadaniem priorytetowym w zakresie rozwoju turystyki na terenie gminy wydaje się być opracowanie oferty turystycznej. Ponadto uzupełnienia wymaga baza gastronomiczna i noclegowa, jak i rozbudowa wszelkiego rodzaju miejsc rekreacji. Rolą samorządu lokalnego jest zatem realizacja, stymulowanie i ułatwianie tych działań, np. poprzez pozyskiwanie środków zewnętrznych, stałą współpracę z lokalnym biznesem turystycznym czy wprowadzanie ułatwień dla przedsiębiorców z branży turystycznej, np.: w postaci ulg podatkowych.

Możliwość wykorzystania przyrody do stworzenia oferty turystycznej została określona jako zadowalająca na terenie wszystkich miejscowości. Na terenie gminy brak jest ścieżek rowerowych. Bardzo ograniczony jest również dostęp do infrastruktury spędzania czasu wolnego.

Tabela 25. Potencjał turystyczny na terenie poszczególnych miejscowości

Lp.	Sołectwo	Dostępność ścieżek rowerowych	Infrastruktura sportu i rekreacji: boisko, orlik, plac zabaw, siłownia oraz jej stan	Dostęp do infrastruktury spędzania czasu wolnego	Możliwość wykorzystania przyrody do stworzenia oferty turystycznej
1	Bielecha	1		1	2
2	Boniewo	1	boisko przyszkolne - stan zły, przeznaczone do likwidacji	1	2
3	Fajstławice	1	boisko wielofunkcyjne - stan zły, plac zabaw – stan dobry, siłownia zewnętrzna - w budowie, boisko piłkarskie – stan zły	2	2
4	Ignasin	1		1	2
5	Kosnowiec	1		1	2
6	Ksawerówka	1		1	2
7	Siedliska Drugie	1	boisko wielofunkcyjne – stan zadowalający, plac zabaw – stan dobry, siłownia zewnętrzna - w budowie	2	2
8	Siedliska Pierwsze	1		1	2
9	Marysin	1		1	2
10	Suchodoły	1		1	2
11	Wola Idzikowska	1		1	2
12	Zosin - Dziecinin	1		1	2

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z UG

7. Infrastruktura komunikacyjna

Gmina Fajstowice jest relatywnie dobrze wyposażona w infrastrukturę drogową. Układ komunikacyjny gminy zapewnia wewnętrzne powiązania między ośrodkiem gminnym i jednostkami wiejskimi oraz zewnętrzne z ośrodkami ponadlokalnymi i miejscowościami sąsiadującymi gmin. Układ głównych powiązań zewnętrznych tworzą droga krajowa nr 17 prowadząca z Warszawy przez Lublin, Krasnystaw, Zamość, Hrebenne do granic państwa (zaliczona do klasy GP- główna ruchu przyśpieszonego) oraz droga wojewódzka nr 838 biegnąca przez Fajstowice, Trawniki, Cyców i Włodawę. Do układu głównych powiązań zewnętrznych zalicza się również: droga powiatowa 3124L Fajstowice – Ksawerówka. Stanowi ona powiązanie obszaru gminy z ośrodkiem gminnym, drogą ekspresową i drogą krajową oraz z sąsiednimi gminami położonymi na południe od Fajstowic. Przez gminę biegnie również droga powiatowa nr 2121 L Fajstowice – Oleśniki, która stanowi powiązanie z sąsiednimi gminami w kierunku północno-wschodnim.

Przez teren gminy przebiega łącznie 8 km drogi krajowej nr 17 i 2,4 km drogi wojewódzkiej nr 838. Łączna długość dróg powiatowych wynosi ok. 26 km, a dróg gminnych 62 km. Część dróg gminnych stanowią drogi gruntowe i nieutwardzone.

Do układu podstawowych powiązań zewnętrznych bliskich zaliczają się następujące drogi powiatowe:

- Droga nr 2116 L Gardzienice - Suchodoły – stanowiąca m.in. powiązanie z zachodnią częścią województwa. Ze względu na ograniczenia w zakresie włączeń do drogi ekspresowej ta droga nabiera znaczenia większego niż w stanie istniejącym dla obsługi gminy. Będzie stanowiła główną oś obsługi gminy dla terenów położonych po południowozachodniej stronie drogi ekspresowej.
- Droga nr 2127 L Siedliska - Izdebn. łączy z terenami południowymi województwa i sąsiadującą gminą Rybczewice. Przyjmuje się drogę w parametrach drogi zbiorczej „Z”. Wskazane ograniczenia liczby zjazdów zwłaszcza w nowej zabudowie.
- Droga nr 2122 L Marysin - Ksawerówka - Rybczewice, częściowo stanowi przedłużenie głównego ciągu powiatowego w obszarze gminy nr 3124 L w kierunku Rybczewic oraz jednocześnie stanowi łącznik pomiędzy drogami w kierunku Izdebn i Rybczewic. Zakładana kategoria drogi - zbiorcza „Z”.
- Droga nr 2118 L Fajstowice - Biskupice. Przyjmuje się w kategorii zbiorczej „Z” z ograniczeniem zjazdów bramowych lub z realizacją jezdni obsługujących.

Ważniejsze drogi gminne stanowiące także powiązania z sąsiednimi gminami to:

- Droga nr 109625 L Marysin - gr. gminy - Nowiny. Powiązanie z południową częścią gminy Łopiennik, będzie stanowiła dodatkowe powiązanie ze starostwem w Krasnymstawie części południowej gminy Fajstowice. Zakładana kategoria to lokalna „L” z możliwością rozbudowy do zbiorczej „Z”.
- Droga nr 105744 L Fajstowice - Kol. Fajstowice - gr. gminy – Oleśniki. łączy z gminą Trawniki poprzez drogę nr 2121 L. Przyjęto dla tej drogi kategorię lokalną „L”.
- Droga nr 109605 L Fajstowice - Dziecinin - gr gminy Łopiennik. Przyjęto dla tej drogi kategorię lokalną „L”.

Pomimo dużego wysiłku inwestycyjnego gminy i powiatu w zakresie modernizacji infrastruktury drogowej, parametry techniczne i użytkowe części dróg zarówno powiatowych, jak i gminnych nie odpowiadają wymaganym standardom. Wiele odcinków dróg nie posiada, np.: dostatecznej nośności. W niektórych częściach gminy postępująca degradacja dróg wymaga przeprowadzenia dużego zakresu remontów bieżących oraz poprawy stanu prawnego pasów drogowych. Najczęstszych remontów wymagają drogi gminne. Planowana jest również wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne. Obecnie na terenie gminy Fajstławice jest 299 punktów świetlnych.

Gmina ma bezpośrednie połączenia autobusowe z Krasnymstawem, Lublinem, Zamościem, Chełmem, Tomaszowem Lubelskim oraz Warszawą. Sieć komunikacji autobusowej funkcjonuje dobrze tylko na głównej trasie. Usługi w zakresie zbiorowego przewozu osób świadczone są przede wszystkim przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej oraz przewoźników prywatnych.

Tabela 26. Ewidencja dróg w gminie

Lp.	Nr drogi	Przebieg drogi Nazwa miejscowości
1.	105744L	Droga powiatowa nr 2121 L- Kolonia Fajstowice- Oleśniki
2.	105786L	Droga powiatowa nr 3124 L- Siedliska- Rybczewice Pierwsze
3.	109600L	Droga krajowa nr 17- Ignasin- Suchodoły
4.	109601L	Droga krajowa nr 17- Ignasin- Bielecha- Droga gminna nr 109630 L
5.	109602L	Droga powiatowa nr 3124 L- Fajstowice- Suchodoły
6.	109603L	Droga powiatowa nr 3124 L- Siedliska- Droga gminna nr 109602 L
7.	109604L	Droga powiatowa nr 3124 L- Suchodoły- Droga powiatowa nr 3124 L
8.	109605L	Droga krajowa nr 17- Dziecinin- Granica Gminy Łopiennik Górny
9.	109606L	Dziecinin- Zosin
10.	109607L	Wola Idzikowska- Zosin
11.	109608L	Droga we wsi Wola Idzikowska
12.	109609L	Droga krajowa nr 17- Wola Idzikowska- Droga powiatowa nr 2121 L
13.	109610L	Droga krajowa nr 17- Fajstowice- Droga powiatowa nr 2121L
14.	109611L	Droga krajowa nr 17- Fajstowice- Droga gminna 105744 L
15.	109612L	Droga gminna nr 109613 L- granica gminy
16.	109613L	Droga powiatowa nr 2118 L- Fajstowice- Droga gminna nr 105744 L
17.	109614L	Droga gminna nr 105744 L- Kolonia Fajstowice
18.	109615L	Droga wojewódzka nr 838 - Kolonia Fajstowice- Droga gminna nr 105744 L
19.	109616L	Droga gminna nr 109614 L- dojazd do oczyszczalni ścieków Wola Idzikowska
20.	109617L	Droga gminna nr 105744 L- obok szkoły Fajstowice
21.	109618L	Droga gminna nr 109632 L
22.	109619L	Droga krajowa nr 17- Boniewo (granica zabudowy wsi)
23.	109620L	Droga krajowa nr 17- Ignasin III (granica zabudowy wsi)
24.	109621L	Suchodoły- granica Gminy Łopiennik Górny
25.	109622L	Suchodoły- Marysin
26.	109623L	Droga gminna nr 109622 L- Marysin Nowy- Droga gminna nr 109624 L
27.	109624L	Droga powiatowa nr 2127 L- Marysin- Droga gminna nr 109633 L
28.	109625L	Droga powiatowa nr 2127 L- Marysin- granica Gminy Łopiennik Górny (Nowiny)
29.	109626L	Droga powiatowa nr 2127 L- Marysin Stary- granica Gminy Rybczewice
30.	109627L	Siedliska- Marysin

Lp.	Nr drogi	Przebieg drogi Nazwa miejscowości
31.	109628L	Droga gminna nr 109627 L- Siedliska Drugie
32.	109629L	Droga powiatowa nr 3124 L- dojazd do cmentarza Siedliska
33.	109630L	Droga we wsi Bielecha
34.	109631L	Droga gminna nr 109613 L- Fajstawice- granica Gminy Trawniki
35.	109632L	Droga krajowa nr 17- Droga gminna nr 109600 L
36.	109633L	Droga powiatowa nr 2127 L- Droga powiatowa nr 3124 L
37.	109634L	Droga powiatowa nr 2116 L- Droga gminna nr 109630 L
38.	110014L	Droga krajowa nr 17- Boniewo- granica Gminy Trawniki
39.	110026L	Droga powiatowa nr 3124 L- Siedliska Pierwsze- Droga gminna nr 109603 L
40.	110034L	Droga powiatowa nr 3124 L- Siedliska Drugie- Droga gminna nr 110024 L
41.	110024L	Droga gminna nr 109602 L- Suchodoły- Siedliska Pierwsze- Siedliska Drugie- Droga gminna nr 105786 L
42.	110025L	Droga gminna nr 109633 L- cmentarz w Siedliskach Drugich
43.	110037L	Droga powiatowa nr 3124 L- Marysin- Droga gminna nr 109622 L
44.	110036L	Droga powiatowa nr 2121 L- granica Gminy Łopiennik Górny

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych Strategii Rozwoju Gminy Fajstawice na lata 2015- 2021

Tabela 27. Drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne na terenie gminy Fajstowice

Lp.	Miejscowość	Drogi (krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne) i/lub tory przebiegające przez teren miejscowości	Ocena skomunikowania z resztą gminy (jakość nawierzchni dróg/kolei: zła, zadowalająca, dobra oraz bezpieczeństwo (np. chodnik),	Komunikacja publiczna: jest/nie ma (połączenia wystarczające lub nie wystarczające)
1.	Bielecha	Drogi gminne	Skomunikowanie – złe, bezpieczeństwo - niewystarczające	Połączenia niewystarczające
2.	Boniewo	Drogi gminne, powiatowa, krajowa	Skomunikowanie – złe, bezpieczeństwo - niewystarczające	Połączenia niewystarczające
3.	Fajstowice	Drogi gminne, powiatowa, krajowa, wojewódzka	Skomunikowanie i bezpieczeństwo - niewystarczające	Połączenia niewystarczające
4.	Ignasin	Drogi gminne	Skomunikowanie – złe, bezpieczeństwo - niewystarczające	Połączenia niewystarczające
5.	Kosnowiec	Drogi gminne, powiatowa,	Skomunikowanie – złe, bezpieczeństwo - niewystarczające	Połączenia niewystarczające
6.	Ksawerówka	Drogi gminne, powiatowa,	Skomunikowanie – złe, bezpieczeństwo - niewystarczające	Połączenia niewystarczające
7.	Siedliska Drugie	Drogi gminne, powiatowa,	Skomunikowanie – złe, bezpieczeństwo - niewystarczające	Połączenia niewystarczające
8.	Siedliska Pierwsze	Drogi gminne, powiatowa,	Skomunikowanie – złe, bezpieczeństwo - niewystarczające	Połączenia niewystarczające
9.	Marysin	Drogi gminne, powiatowa,	Skomunikowanie – złe, bezpieczeństwo - niewystarczające	Połączenia niewystarczające
10.	Suchodoły	Drogi gminne, powiatowa,	Skomunikowanie – złe, bezpieczeństwo - niewystarczające	Połączenia niewystarczające
11.	Wola Idzikowska	Drogi gminne, powiatowa,	Skomunikowanie i bezpieczeństwo - niewystarczające	Połączenia niewystarczające
12.	Zosin-Dziedzin	Drogi gminne	Skomunikowanie – złe, bezpieczeństwo - niewystarczające	Połączenia niewystarczające

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z UG

Poniższa tabela przedstawia ocenę skomunikowania miejscowości z resztą gminy. We wszystkich miejscowościach stwierdzono niewystarczające, wymagające inwestycji skomunikowanie z resztą gminy. Do oceny infrastruktury drogowej użyto następującej skali:

- 1 - zły,
- 2 - niewystarczający/wymagający inwestycji,
- 3 - zadowalający,
- 4 - bardzo dobry

Tabela 28. Ocena skomunikowania miejscowości z resztą gminy

Lp.	Sołectwo	Jakość nawierzchni i drogowej	Bezpieczeństwo (np. obecność poboczy, chodników dla pieszych),	Dostępność ścieżek rowerowych	Ocena skomunikowania z resztą gminy	Możliwość dojazdu do większych miast komunikacją publiczną lub prywatną
1	Bielecha	2	1	1	2	2
2	Boniewo	2	1	1	2	2
3	Fajstławice	2	2	1	2	2
4	Ignasin	2	1	1	2	2
5	Kosnowiec	3	1	1	2	2
6	Ksawerówka	3	1	1	2	2
7	Siedliska Drugie	2	2	1	2	2
8	Siedliska Pierwsze	2	1	1	2	2
9	Marysin	1	1	1	2	2
10	Suchodoły	2	1	1	2	2
11	Wola Idzikowska	2	2	1	2	2
12	Zosin - Dziecinin	1	1	1	2	2

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy

8. Infrastruktura techniczna

8.1. Gospodarka mieszkaniowa

Według najnowszych danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2015 roku na terenie gminy zlokalizowanych było 1 697 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 146 886 m². Liczba mieszkań na przecięcie lat 2011-2015 wzrosła o 16 (0,95%), natomiast powierzchnia użytkowa zwiększyła się o 2296 m² (1,6%). Najwięcej nowych mieszkań powstało w roku 2015 (8 mieszkań).

Szczegółowe dane dotyczące infrastruktury mieszkaniowej zawiera tabela.

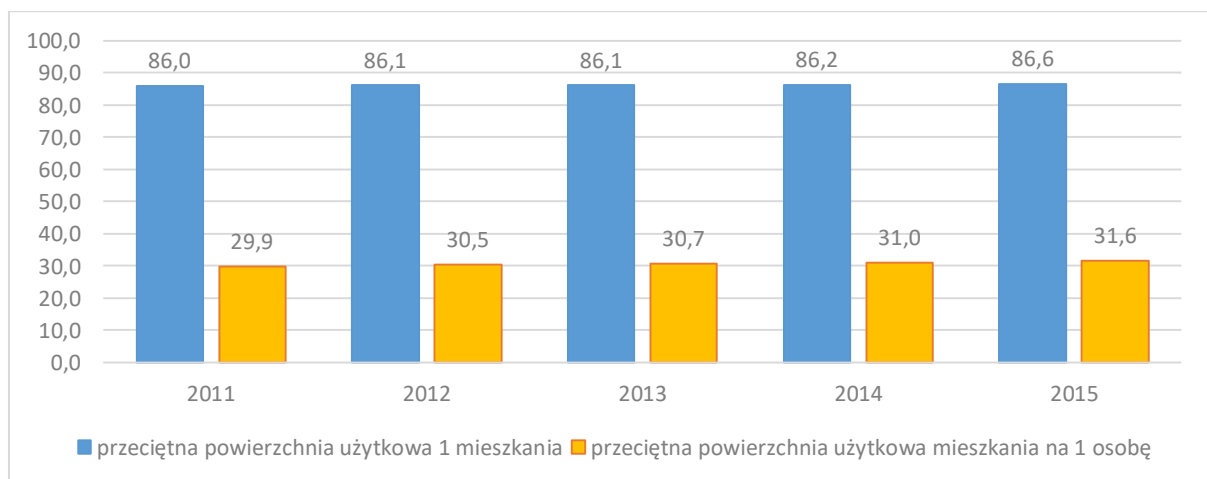
Tabela 29. Charakterystyka zasobów mieszkalnych gminy w latach 2011-2015

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
mieszkania	1681	1684	1684	1689	1697
izby	6334	6351	6351	6381	6427
powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	144 590	145 048	145 048	145 652	146 886

Źródło: GUS, 2016

Wskaźnik powierzchni mieszkalnej przypadającej na jednego mieszkańca gminy wyniósł w roku 2015 – 31,6 m² i wzrósł w odniesieniu do 2011 roku o 0,7 m²/osobę. Średnia powierzchnia użytkowa przeciętnego mieszkania w 2015 r. wyniosła 86,6 m² i wzrosła w odniesieniu do 2011 roku o 0,6 m².

Wykres 45. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w m²

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

8.2. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami komunalnymi i przemysłowymi stanowi istotny czynnik wpływający na stan środowiska naturalnego. Do głównych zadań systemu gospodarki odpadami należy zaliczyć:

- ✓ edukację ekologiczną społeczeństwa,
- ✓ uporządkowanie gospodarki odpadami w gminie, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów, wdrożenie procesów odzysku i unieszkodliwiania odpadów w ramach przewidywanych do osiągnięcia celów krótko i długookresowych,
- ✓ osiągnięcie wymaganych prawem poziomów odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

Zgodnie z „Planem gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022”, Gmina Fajstławice została zaliczona do Regionu Centralno- Wschodniego. Na terenie Gminy znajduje się Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), zlokalizowany przy gminnej oczyszczalni ścieków w Fajstławicach. Przyjęcie odpadów do PSZOK jest bezpłatne. Odpady komunalne przekazywane są do Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Wincentowie.

Według najnowszych danych GUS w 2015 roku na jednego mieszkańca gminy przypadło ogółem 86,2 kg wytworzonych odpadów, a ilość odpadów z gospodarstw domowych przypadająca na jednego mieszkańca wynosiła 83,0 kg.

Tabela 30. Średnia ilość odpadów przypadająca na jednego mieszkańca gminy [kg]

	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem [kg]	61 910	147 780	246 570	366 560	369 960
ogółem na 1 mieszkańca [kg]	12,8	30,7	52,1	77,8	78,9
z gospodarstw domowych [kg]	48 240	114 750	218 180	334 400	335 910
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg]	9,9	23,9	46,1	71,0	71,7

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

8.3. System zaopatrzenia w wodę

W gminie Fajstowice zaopatrzenie w wodę realizowane jest z ujęcia wody w Siedliskach Pierwszych. Wodociąg pracuje w układzie ciśnieniowym poprzez przepompownię wody w Ksawerówce. Zapasowe ujęcie wody znajduje się w Siedliskach Drugich. Z sieci wodociągowej w gminie korzysta 82% mieszkańców (BDL GUS, 2015). Długość sieci wodociągowej wynosi 74,5 km i prowadzi do niej 1 301 przyłączy.

Tabela 31. Charakterystyka infrastruktury wodociągowej

	2011	2012	2013	2014	2015
długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	74,5	74,5	74,5	74,5	74,5
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	1281	1281	1286	1287	1301
woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³]	95,7	100,4	102,0	101,0	119,8
ludność korzystająca z sieci wodociągowej [osoba]	3688	3635	3614	3925	3882
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m ²]	19,7	20,9	21,6	21,4	25,6

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

Infrastruktura wodociągowa jest obecna na terenie wszystkich miejscowości gminy za wyjątkiem **Zosina**.

Tabela 32. Obecność wodociągu na terenie poszczególnych miejscowości gminy Fajstowice

Lp.	Miejscowość	Obecność wodociągu (TAK/NIE)
1.	Bielecha	TAK
2.	Boniewo	TAK
3.	Fajstowice	TAK
4.	Ignasin	TAK
5.	Kosnowiec	TAK
6.	Ksawerówka	TAK
7.	Siedliska Drugie	TAK
8.	Siedliska Pierwsze	TAK
9.	Marysin	TAK
10.	Suchodoły	TAK
11.	Wola Idzikowska	TAK
12.	Zosin- Dziecinin	TAK (z wyjątkiem Zosina)

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy

8.4. System odprowadzania ścieków

W 2015 r. sieć kanalizacyjna mierzyła 19,4 km oraz liczyła 350 przyłączy o rocznym odprowadzeniu ścieków w gospodarstwach domowych na poziomie 30 dam³. Z kanalizacji korzysta 25,8% mieszkańców.

Tabela 33. Charakterystyka infrastruktury kanalizacyjnej

	2011	2012	2013	2014	2015
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	325	328	346	346	350
ścieki odprowadzone [dam ³]	35,0	35,0	35,0	29,0	30,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osoba]	1 218	1 206	1 236	1 229	1 222

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z GUS, BDL

Na terenie gminy występuje infrastruktura kanalizacyjna. Jest ona obecna tylko w dwóch miejscowościach: Fajstawice oraz Wola Idzikowska.

Tabela 34. Charakterystyka infrastruktury kanalizacyjnej na terenie poszczególnych miejscowości gminy

Lp.	Miejscowość	Obecność kanalizacji (TAK/NIE)
1.	Bielecha	NIE
2.	Boniewo	NIE
3.	Fajstawice	TAK
4.	Ignasin	NIE
5.	Kosnowiec	NIE
6.	Ksawerówka	NIE
7.	Siedliska Drugie	NIE
8.	Siedliska Pierwsze	NIE
9.	Marysin	NIE
10.	Suchodoły	NIE
11.	Wola Idzikowska	TAK
12.	Zosin- Dziecinin	NIE

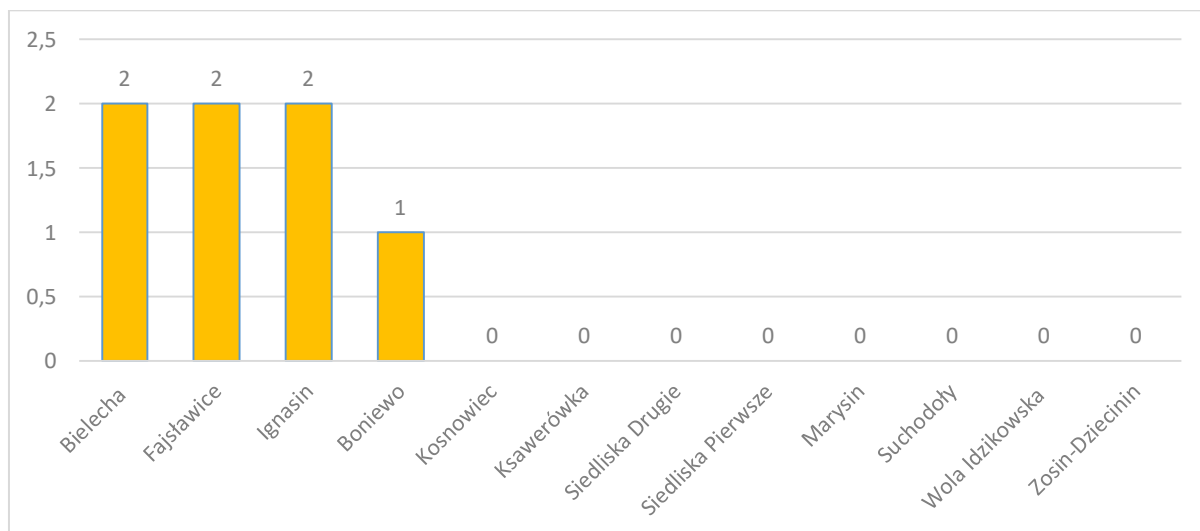
Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z UG

W kontekście niewystarczającej infrastruktury kanalizacyjnej szczególnego znaczenia nabiera liczba przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie poszczególnych miejscowości. Występują one na terenie następujących miejscowości: Bielecha (2), Fajstów (2), Ignasin (2), oraz Boniewo (1).

Wykres 46. Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie miejscowości gminnych

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z UG

8.5. Sieć gazowa

Przez teren gminy przebiega gazociąg wysokoprężny DN 500 relacji Świdnik – Krasnystaw. W miejscowości Wola Idzikowska znajduje się stacja redukcyjna. W najbliższych latach nie ma planów dotyczących podpięcia sieci gazowej dla mieszkańców gminy Fajstów.

8.6. System ciepłowniczy

Gospodarka cieplna na terenie gminy bazuje na indywidualnych źródłach ciepła opalanych paliwem stałym. Źródłem zaopatrzenia w ciepło winny być wyłącznie paliwa niskoemisyjne, przy założeniu racjonalizacji systemów grzewczych w obiektach istniejących i nowobudowanych.

8.7. Infrastruktura elektroenergetyczna

Gmina Fajstławice nie posiada Głównego Punktu Zasilającego, tj.: stacji transformatorowej 110/15 kV. Przez jej obszar nie przebiegają również linie energetyczne wysokiego napięcia. Źródłem zasilania gminy w energię elektryczną jest Główny Punkt Zasilający Biskupie 110/kV, zlokalizowany na terenie gminy Trawniki. Sieć energetyczna średniego napięcia zrealizowana jest w wykonaniu napowietrznym. Charakteryzuje się ona stosunkowo długimi odcinkami linii magistralnych. Stan techniczny linii jest relatywnie dobry, niemniej występują trudności z utrzymaniem właściwych parametrów liniowych z uwagi na długie odcinki linii magistralnych i związane z tym straty mocy i energii. Gminy sąsiadujące z Fajstławicami od strony południowej i zachodniej również nie posiadają własnych źródeł zasilania. Docelowo układ energetyczny w tym rejonie województwa powinien być zmodernizowany w zakresie realizacji nowych punktów zasilania (GPZ) na terenie gminy Piaski i gminy Krzczonów oraz przebudowy linii energetycznych średniego napięcia, w tym linii istniejących na terenie gminy Fajstławice.

Bezpośredni odbiorcy energii elektrycznej zasilani są ze stacji transformatorowych 15/04 kV. Na terenie gminy istnieją słupowe stacje transformatorowe o mocy od 20 kVA do 250 kVA. Sieć energetyczna niskiego napięcia na terenie gminy istnieje głównie w wykonaniu napowietrznym. Częściowo skablowane są linie NN w ośrodku gminnym, tj.: miejscowości Fajstławice.

Rozwój elektroenergetyki w gminie Fajstławice zakłada, że źródłem zasilania gminy w energię elektryczną będzie nadal Główny Punkt Zasilający 110/15 kV zlokalizowany w Biskupicach w gminie Trawniki. Na terenie gminy nie przewiduje się budowy GPZ-tu. Energia będzie przesyłana poprzez układ sieci średniego napięcia, w oparciu o planowane i istniejące linie magistralne. Ponadto planuje się również rozbudowę i modernizację istniejącego układu średniego napięcia w miarę wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną. Modernizacja lub budowa nowych odcinków linii może być realizowana w oparciu o warunki techniczne określone przez właściwy Zakład Energetyczny.

Stan infrastruktury energetycznej we wszystkich miejscowościach gminy określono jako zadowalający.

8.8. Infrastruktura teleinformatyczna

Gmina Fajstławice należy do obszarów o przeciętnie rozwiniętej sieci teleinformatycznej. W chwili obecnej praktycznie większość mieszkańców gminy ma możliwość korzystania z Internetu, niemniej jednak o dość ograniczonej prędkości transferu i wyłącznie za pośrednictwem prywatnych operatorów.

W gminie Fajstławice nie funkcjonuje bezpłatna sieć dostępu do Internetu. Dla zwiększenia dostępności sieci internetowej i rozwoju społeczeństwa informacyjnego, wskazuje się rozwój szerokopasmowego dostępu do Internetu. Dzięki realizacji projektu Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej na terenie gminy znajduje się przebieg węzłów i sieci szerokopasmowej a dalsza ich część jest w trakcie realizacji.

Gmina Fajstławice należy do strefy numerycznej Lublina. łączność telefoniczna na jej obszarze jest całkowicie zautomatyzowana. Sieć telefoniczna jest generalnie w wykonaniu

napowietrznym oraz kablowym. Wzdłuż drogi Lublin-Fajstowice-Zamosc ułożony jest międzymiastowy kabel telefoniczny TKD+ 2 oraz kabel światłowodowy relacji Lublin-Fajstowice-Trawniki. Teren gminy objęty jest zasięgiem telefonii komórkowej wszystkich operatorów dostępnych na rynku polskim.

Dostęp do Internetu na poziomie wszystkich sołectw określono jako niewystarczający.

Tabela 35. Dostęp do Internetu na poziomie poszczególnych sołectw

Lp.	Miejscowość	Sieć Internet i komunikacja. DSL/WLAN/GSM
1.	Bielecha	GSM - słaby zasięg
2.	Boniewo	GSM - słaby zasięg
3.	Fajstowice	GSM - słaby zasięg, światłowód - częściowo
4.	Ignasin	GSM - słaby zasięg
5.	Kosnowiec	GSM - słaby zasięg
6.	Ksawerówka	GSM - słaby zasięg
7.	Siedliska Drugie	GSM - słaby zasięg
8.	Siedliska Pierwsze	GSM - słaby zasięg, światłowód - częściowo
9.	Marysin	GSM - słaby zasięg
10.	Suchodoły	GSM - słaby zasięg, światłowód - częściowo
11.	Wola Idzikowska	GSM - słaby zasięg, światłowód - częściowo
12.	Zosin-Dziecinin	GSM - słaby zasięg

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG.

9. Wyznaczenie i charakterystyka obszarów zdegradowanych

9.1. Założenia ogólne

1. Zgodnie z przyjętymi definicjami: stanu kryzysowego, obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wskazane zostały sfery i negatywne zjawiska, które w szczególności powinny być podstawą do identyfikacji danego obszaru jako obszaru zdegradowanego, a dalej obszaru rewitalizacji.
2. Powyższe cechy – leżące u podstaw identyfikacji sytuacji problemowych – należy traktować także jako ramy interwencji, zgodnie z zasadą, że interwencja powinna być ukierunkowana na likwidację lub ograniczenie sytuacji problemowej.

9.2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji

Delimitacja obszaru zdegradowanego na obszarach wiejskich odbywa się poprzez zbadanie wskaźników dotyczących miejscowości lub sołectw pod kątem wykazywania stanu kryzysowego.

Szczegółowy proces delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przebiegał następująco:

1. Dla wszystkich sołectw przeprowadzono diagnozę (analizę wskaźnikową), mającą na celu identyfikację występowania stanu kryzysowego.
2. Do obszaru zdegradowanego zaliczono miejscowości spełniające jednocześnie następujące kryteria:

a) analiza pokazała największe nagromadzenie negatywnych zjawisk z zakresu:

- ubóstwa** (z powodu ubóstwa/100 mieszkańców, z powodu bezrobocia/100 mieszkańców, z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych/100 mieszkańców, z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby/100 mieszkańców),
- bezrobocia** (Liczba osób bezrobotnych/100 mieszkańców, Liczba osób długotrwale bezrobotnych/100 mieszkańców, Liczba osób bezrobotnych z najniższym wykształceniem/100 mieszkańców),
- przestępczości** (Liczba przestępstw/100 mieszkańców, Interwencje domowe/100 mieszkańców, Przestępstwa kryminalne/100 mieszkańców, Liczba założonych niebieskich kart/100 mieszkańców),
- niskiego poziomu edukacji** (średnia wyniku sprawdzianu szóstoklasistów z części humanistycznej i matematycznej oraz językowej),
- niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym** (frekwencja wyborcza podczas Wyborów Samorządowych w 2014 r.),

- niskiego poziomu kapitału społecznego** (liczba zarejestrowanych organizacji NGO/100 mieszkańców),
- b) występowanie przynajmniej jednego policzonego w analizie wskaźnikowej negatywnego zjawiska z zakresu:
 - gospodarczego** – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości (liczba podmiotów gospodarczych/100 mieszkańców) lub
 - środowiskowego** – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska (Ilość wyrobów zawierających azbest (w kg)/100 mieszkańców, Liczba budynków z węglowymi kotłami ciepła/100 mieszkańców), lub
 - technicznego** – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niesfunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska (Budynki użyteczności publicznej - gdzie brak rozwiązań termomodernizacyjnych/100 mieszkańców, Zdegradowane obiekty budowlane w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym/100 mieszkańców), lub
 - przestrzenno-funkcjonalnego** – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych (Jakość terenów publicznych, Jakość podstawowych usług, Dostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, stan terenów publicznych).

Obszar zdegradowany może stanowić jedno sołectwo lub kilka.

9.3. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji.

Obszarem rewitalizacji może zostać obszar zdegradowany w całości lub jego część jeśli łącznie nie przekracza 20% powierzchni gminy i 30% ludności gminy, zgodnie z Wytycznymi MIR. Do powierzchni obszaru rewitalizacji należy zaliczyć rzeczywistą powierzchnię, na której planowana jest interwencja w ramach programu rewitalizacji (a nie powierzchnię geodezyjną miejscowości/sołectw). Jednocześnie do ludności obszaru rewitalizacji należy zaliczyć osoby mieszkające na terenie wskazanym jako obszar rewitalizacji.

Dodatkowo mając na uwadze, że delimitacja obszaru rewitalizacji podlega ograniczeniu ze względu na liczbę mieszkańców i wielkość, zdecydowano, że na obszarze rewitalizowanym powinna znajdować się infrastruktura (zdegradowane obiekty lub obszary lub tereny), których przebudowa i adaptacja, ukierunkowana na poprawę jakości korzystania z przestrzeni, likwidację izolacji obszarów problemowych oraz poprawę jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych przyczynią się do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych tych obszarów. Takie określenie obszaru rewitalizacji pozwoli na odnowę zdegradowanych przestrzeni wiejskich przyczyniając się do wzmocnienia ich potencjałów rozwojowych w tym gospodarczych.

Rewitalizacja jest prowadzona na obszarach, gdzie mamy do czynienia ze zjawiskiem degradacji, czyli stanem kryzysowym. Oznacza to, że nie prowadzi się rewitalizacji na terenach, które nie mogą być zdefiniowane jako zdegradowane, znajdujące się w kryzysie. Degradacja ma obejmować przestrzeń, funkcję i substancję. To znaczy, że możemy mówić o obszarze zdegradowanym w sytuacji, gdy na danym obszarze stan kryzysowy występuje nie tylko w odniesieniu do sfery architektoniczno-urbanistycznej (substancja) danego obszaru, czy przestrzennej, ale także jest związany ze sferą gospodarczą i społeczną (funkcja) terenu. Warto w tym miejscu podkreślić, że rewitalizacja ma rozwiązywać problemy danego obszaru związane ze wszystkimi sferami, a nie jedną z nich. Dlatego też nie można mówić o rewitalizacji w miejscu, gdzie planowane są do wdrożenia jedynie przedsięwzięcia związane np. z remontem zniszczonych przestrzeni, czy budową infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, a pomijając działania bezpośrednio wpływające pozytywnie na rozwój ekonomiczny i społeczny danego obszaru. Ale także nie należy pomijać aspektu działań infrastrukturalnych. Działania infrastrukturalne powinny być narzędziem do osiągnięcia celów ekonomicznych i społecznych i być tym celom podporządkowane.

9.4. Charakterystyka obszarów zdegradowanych

Procesy rewitalizacji wsparte środkami europejskimi mogą być prowadzone zarówno na obszarach miejskich jak i wiejskich. Podkreślić jednak należy, że zarówno występowanie określonych zagadnień jako zagadnień problemowych jak i dostępność danych w tym zakresie jest silnie zróżnicowana przestrzennie. Czynniki, które powszechnie uważa się za istotny problem rozwoju w największych miastach, mogą nie występować w ogóle lub występować w znacznie mniejszym natężeniu w miastach małych i na obszarach wiejskich, gdzie de facto ze względu na skalę, nie stanowią problemu i nie wymagają interwencji. Ze względu na specyfikę obszarów wiejskich oraz dostępność danych niezbędne było dostosowanie sposobu prowadzenia rewitalizacji wg typów jednostek osadniczych (tereny wiejskie). Dostosowanie dotyczyło zarówno sposobu wyznaczenia obszarów zdegradowanych jak i obszarów rewitalizacji. Na obszarach wiejskich nierzadko występują tylko wybrane kategorie problemów, określone przy definicji stanu kryzysowego, które mają charakter problemu rozwoju. Ze względu na sposób pozyskiwania i publikowania danych statystycznych, możliwość monitorowania niektórych zagadnień jest bardzo ograniczona. Należy uwzględnić fakt, że niektóre spośród aspektów określonych przy definicji stanu kryzysowego jako przyczyny uzasadniające prowadzenie rewitalizacji na obszarach wiejskich – nie muszą być zjawiskami patologicznymi, wymagającymi interwencji w kierunku naprawy stanu. Cechą charakterystyczną obszarów wiejskich, ściśle powiązaną z hierarchicznością ośrodków (za którą idzie zależność niektórych obszarów niewyposażonych od sąsiednich ośrodków wyposażonych), jest niedorozwój pewnych aspektów życia społeczno-gospodarczego. Naturalne jest, że obsługa w tym zakresie odbywa się w sąsiednich ośrodkach wyższego rzędu (stąd na przykład nie zawsze na obszarach wiejskich za sytuację niewłaściwą uważa się brak określonych rodzajów usług – nie są one przejawem sytuacji kryzysowej). Ponadto należało także uwzględnić fakt, że na obszarach wiejskich zwłaszcza w skali części gmin, pojedynczych miejscowości lub części miejscowości – w praktyce nie jest możliwe monitorowanie w sposób statystyczny (za pomocą obiektywnych, porównywalnych w czasie i przestrzeni wskaźników) wszystkich aspektów określonych przy definicji stanu kryzysowego gdzie jako przyczyny uzasadniające prowadzenie rewitalizacji wskazuje się: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska.

Dostosowując metodologię badań do obszaru wiejskiego jakim jest teren gminy Fajslawice zdecydowano się na przeprowadzenie analizy wskaźnikowej badającej nagromadzenie negatywnych zjawisk, w każdym sołectwie. Analiza poddaje badaniu występowanie negatywnych zjawisk, w każdym koniecznym do wybrania obszaru zdegradowanego zakresie. Problem obrazowany jest wskaźnikiem, najczęściej jest to wskaźnik ukazujący zjawisko w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wartość wskaźnika określana jest jako niekorzystna kiedy

wskaźniki te przyjmują w miejscowości wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla gminy.

9.4.1. Sfera społeczna – ubóstwo

Tabela 36. Sfera społeczna ubóstwo (wskaźniki na 100 mieszkańców)

Lp.	Sołectwo	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej 2016/100 mieszkańców	z powodu ubóstwa/100 mieszkańców	z powodu bezrobocia/100 mieszkańców	z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności/100 mieszkańców	z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych /100 mieszkańców	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu 2016/100 mieszkańców	z tytułu bezdomności/100 mieszkańców	z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby/100 mieszkańców	z tytułu wielodzietnych rodzin/100 mieszkańców	z tytułu przemocy w rodzinie/100 mieszkańców	Sfera społeczna - ubóstwo
1.	Bielecha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
2.	Boniewo	24,43	16,29	3,62	4,52	17,65	0,00	0,00	8,60	15,84	0,00	7
3.	Fajstowice	9,72	5,76	4,18	1,73	4,90	0,58	0,00	5,11	2,23	0,00	4
4.	Ignasin	9,63	3,33	0,00	0,00	8,52	0,00	0,00	8,15	6,67	0,00	3
5.	Kosnowiec	9,43	0,00	0,00	0,00	5,66	0,00	0,00	9,43	5,66	0,00	2
6.	Ksawerówka	17,86	9,82	3,13	5,80	8,04	0,45	0,00	12,50	8,04	0,00	8
7.	Siedliska Drugie	28,07	9,94	6,43	0,58	16,37	1,17	0,00	11,70	13,45	0,00	7
8.	Siedliska Pierwsze	6,50	3,71	3,25	1,39	0,46	0,00	0,00	3,71	0,00	0,00	1
9.	Marysin	5,18	3,37	1,04	0,00	2,85	0,52	0,00	3,63	2,59	0,00	1
10.	Suchodoły	6,56	4,37	2,70	0,77	1,54	0,26	0,00	2,57	1,29	0,26	2
11.	Wola Idzikowska	13,41	8,44	2,32	1,49	8,77	1,32	0,00	5,96	5,30	0,00	8
12.	Zosin-Dziecinin	1,04	1,04	0,00	1,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
ŚREDNIA		10,99	5,51	2,22	1,44	6,23	0,36	0,00	5,95	5,09	0,02	3,58

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy

9.4.2. Sfera społeczna - bezrobocie

Tabela 37. Sfera społeczna bezrobocie (wskaźniki na 100 mieszkańców)

Lp.	Sołectwo	Liczba osób bezrobotnych/ 100 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych/ 100 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych z najniższym wykształceniem/100 mieszkańców	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze bezrobocia
1.	Bielecha	3,57	3,57	0,00	1
2.	Boniewo	3,62	1,36	0,00	0
3.	Fajstawice	5,18	3,17	2,45	3
4.	Ignasin	5,19	1,11	0,74	2
5.	Kosnowiec	3,77	1,89	0,00	1
6.	Ksawerówka	0,92	0,46	0,89	1
7.	Siedliska Drugie	11,70	2,34	1,17	3
8.	Siedliska Pierwsze	0,92	0,46	0,93	1
9.	Marysin	2,59	0,78	0,00	0
10.	Suchodoły	4,24	0,64	0,77	2
11.	Wola Idzikowska	4,14	0,50	0,50	0
12.	Zosin-Dziecinin	4,17	1,04	1,04	2
ŚREDNIA		4,17	1,44	0,71	1,33

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy

9.4.3. Sfera społeczna – przestępczość

Tabela 38. Sfera społeczna przestępczość (wskaźniki na 100 mieszkańców)

Lp.	Sołectwo	Liczba przestępst/100 mieszkańców	Interwencje domowe/100 mieszkańców	Przestępstwa kryminalne/100 mieszkańców	Liczba założonych niebieskich kart/100 mieszkańców	Liczba wykroczeń zgodnie z RSoW (bez mandatów)/100 mieszkańców	Występowanie negatywne o zjawiska w obszarze przestępczości
1.	Bielecha	1,79	3,57	0,00	0,00	0,00	1
2.	Boniewo	0,90	8,60	0,00	0,00	0,00	0
3.	Fajstowice	1,01	12,67	0,58	0,72	0,02	4
4.	Ignasin	1,11	6,30	0,37	0,00	0,00	0
5.	Kosnowiec	0,00	4,72	0,00	0,00	0,02	1
6.	Ksawerówka	0,89	3,13	0,00	0,45	0,01	1
7.	Siedliska Drugie	4,68	23,98	3,51	0,00	0,06	4
8.	Siedliska Pierwsze	1,16	9,28	0,46	1,39	0,01	2
9.	Marysin	0,52	2,85	0,00	0,00	0,00	0
10.	Suchodoły	0,90	5,40	0,13	0,00	0,00	0
11.	Wola Idzikowska	0,99	5,46	0,00	0,66	0,00	1
12.	Zosin-Dziecinin	2,08	17,71	1,04	0,00	0,03	4
ŚREDNIA		1,34	8,64	0,51	0,27	0,01	1,50

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy

9.4.4. Sfera społeczna - poziom edukacji

Tabela 39. Sfera społeczna poziom edukacji

Lp.	Sołectwo	Wyniki egzaminów klas 6	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze edukacji
1.	Bielecha	60	0
2.	Boniewo	54	1
3.	Fajstławice	54	1
4.	Ignasin	54	1
5.	Kosnowiec	54	1
6.	Ksawerówka	60	0
7.	Siedliska Drugie	60	0
8.	Siedliska Pierwsze	60	0
9.	Marysin	60	0
10.	Suchodoły	54	1
11.	Wola Idzikowska	54	1
12.	Zosin-Dziecinin	54	1
ŚREDNIA		56,50	0,58

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy

9.4.5. Sfera społeczna - poziom uczestnictwa w życiu publicznym

Tabela 40. Sfera społeczna poziom uczestnictwa w życiu publicznym

Lp.	Sołectwo	Frekwencja wyborcza (Wybory Samorządowe 2014)	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze uczestnictwa w życiu publicznym
1.	Bielecha	0,42	1
2.	Boniewo	0,41	1
3.	Fajstowice	0,52	0
4.	Ignasin	0,41	1
5.	Kosnowiec	0,42	1
6.	Ksawerówka	0,48	0
7.	Siedliska Drugie	0,48	0
8.	Siedliska Pierwsze	0,59	0
9.	Marysin	0,48	0
10.	Suchodoły	0,42	1
11.	Wola Idzikowska	0,48	0
12.	Zosin-Dziecinin	0,48	0
ŚREDNIA		0,47	0,42

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy

9.4.6. Sfera społeczna - poziom kapitału społecznego

Tabela 41. Sfera społeczna poziom kapitału społecznego (wskaźniki na 100 mieszkańców).

Lp.	Sołectwo	Liczba NGO/100 mieszkańców	Problemy w obszarze kapitału społecznego
1.	Bielecha	0,00	1
2.	Boniewo	0,00	1
3.	Fajstławice	0,86	0
4.	Ignasin	0,37	0
5.	Kosnowiec	0,00	1
6.	Ksawerówka	0,45	0
7.	Siedliska Drugie	0,58	0
8.	Siedliska Pierwsze	0,23	1
9.	Marysin	0,26	1
10.	Suchodoły	0,26	1
11.	Wola Idzikowska	0,17	1
12.	Zosin-Dziecinin	0,00	1
ŚREDNIA		0,26	0,67

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy

9.4.7. Sfera społeczna - podsumowanie

Podstawą do wyznaczenia obszarów zdegradowanych są problemy społeczne. Na podstawie analizy wskaźnikowej (wskaźnik na 100 mieszkańców) jako obszary o szczególnym natężeniu problemów społecznych wymienia się:

- Siedliska Drugie – 14
- Fajstów – 12
- Wola Idzikowska - 11
- Boniewo -10
- Ksawerówka - 10

Zbiorcze przedstawienie problemów społecznych zawiera poniższa tabela. Kolumna obszar natężenia problemów społecznych przedstawia kolorystycznie nasilenie problemów – od białego (brak problemów) do czerwonego (największe nasilenie problemów).

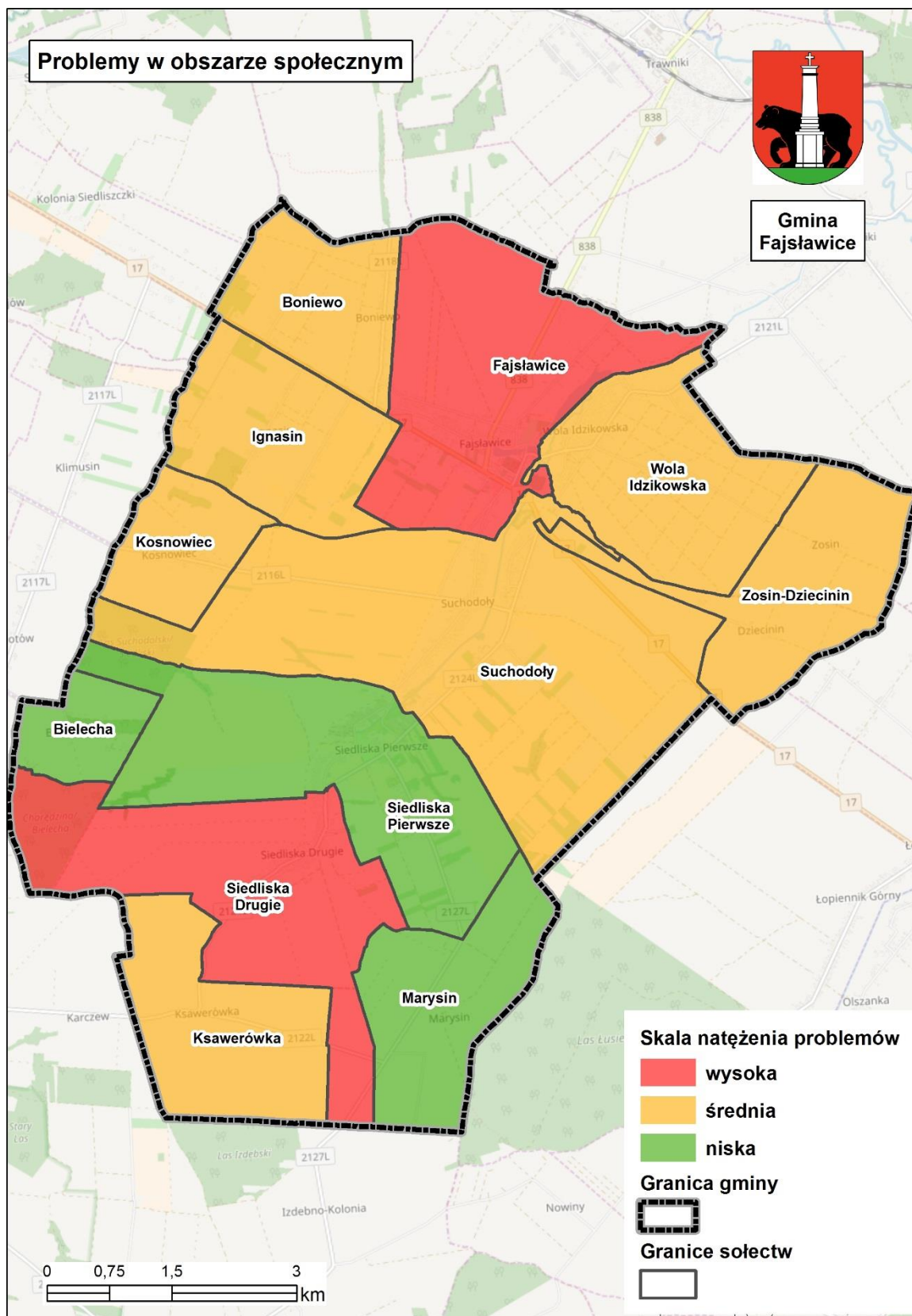
Tabela 42. Sfera społeczna podsumowanie (liczba przekroczeń średniej dla gminy na poziomie miejscowości)

Lp.	Sołectwo	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze pomocy społecznej	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze bezrobocia	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze przestępczości	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze uczestnictwa w życiu publicznym	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze edukacji	Problemy w obszarze kapitału społecznego	Natężenie problemów społecznych
1.	Bielecha	0	1	1	1	0	1	4
2.	Boniewo	7	0	0	1	1	1	10
3.	Fajstawice	4	3	4	0	1	0	12
4.	Ignasin	3	2	0	1	1	0	7
5.	Kosnowiec	2	1	1	1	1	1	7
6.	Ksawerówka	8	1	1	0	0	0	10
7.	Siedliska Drugie	7	3	4	0	0	0	14
8.	Siedliska Pierwsze	1	1	2	0	0	1	5
9.	Marysin	1	0	0	0	0	1	2
10.	Suchodoły	2	2	0	1	1	1	7
11.	Wola Idzikowska	8	0	1	0	1	1	11
12.	Zosin-Dziecinin	0	2	4	0	1	1	8
ŚREDNIA		3,58	1,33	1,50	0,42	0,58	0,67	8,08

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy

Mapa 4. Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze społecznym

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy

9.4.8. Sfera gospodarcza - liczba podmiotów gospodarczych

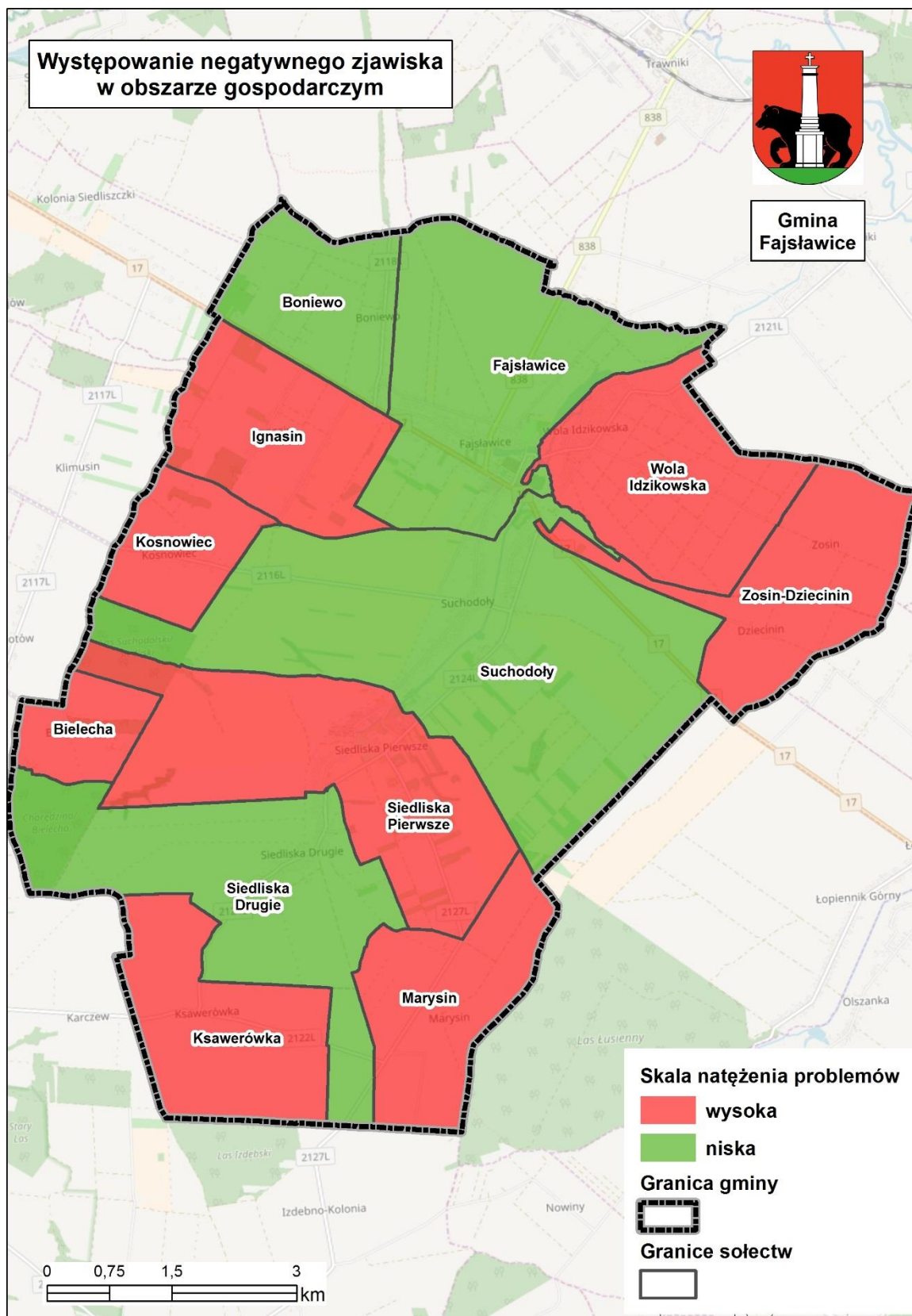
Tabela 43. Sfera gospodarcza – liczba podmiotów gospodarczych (wskaźniki na 100 mieszkańców)

Lp.	Sołectwo	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze gospodarczym
1.	Bielecha	3,57	1
2.	Boniewo	6,33	0
3.	Fajstawice	6,62	0
4.	Ignasin	2,22	1
5.	Kosnowiec	2,83	1
6.	Ksawerówka	3,57	1
7.	Siedliska Drugie	8,77	0
8.	Siedliska Pierwsze	3,94	1
9.	Marysin	1,04	1
10.	Suchodoły	5,01	0
11.	Wola Idzikowska	2,81	1
12.	Zosin-Dziecinin	4,17	1
ŚREDNIA		4,24	0,67

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy

Mapa 5. Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze gospodarczym

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy

9.4.9. Sfera środowiskowa - przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska

Tabela 44. Sfera środowiskowa - przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska (wskaźniki na 100 mieszkańców)

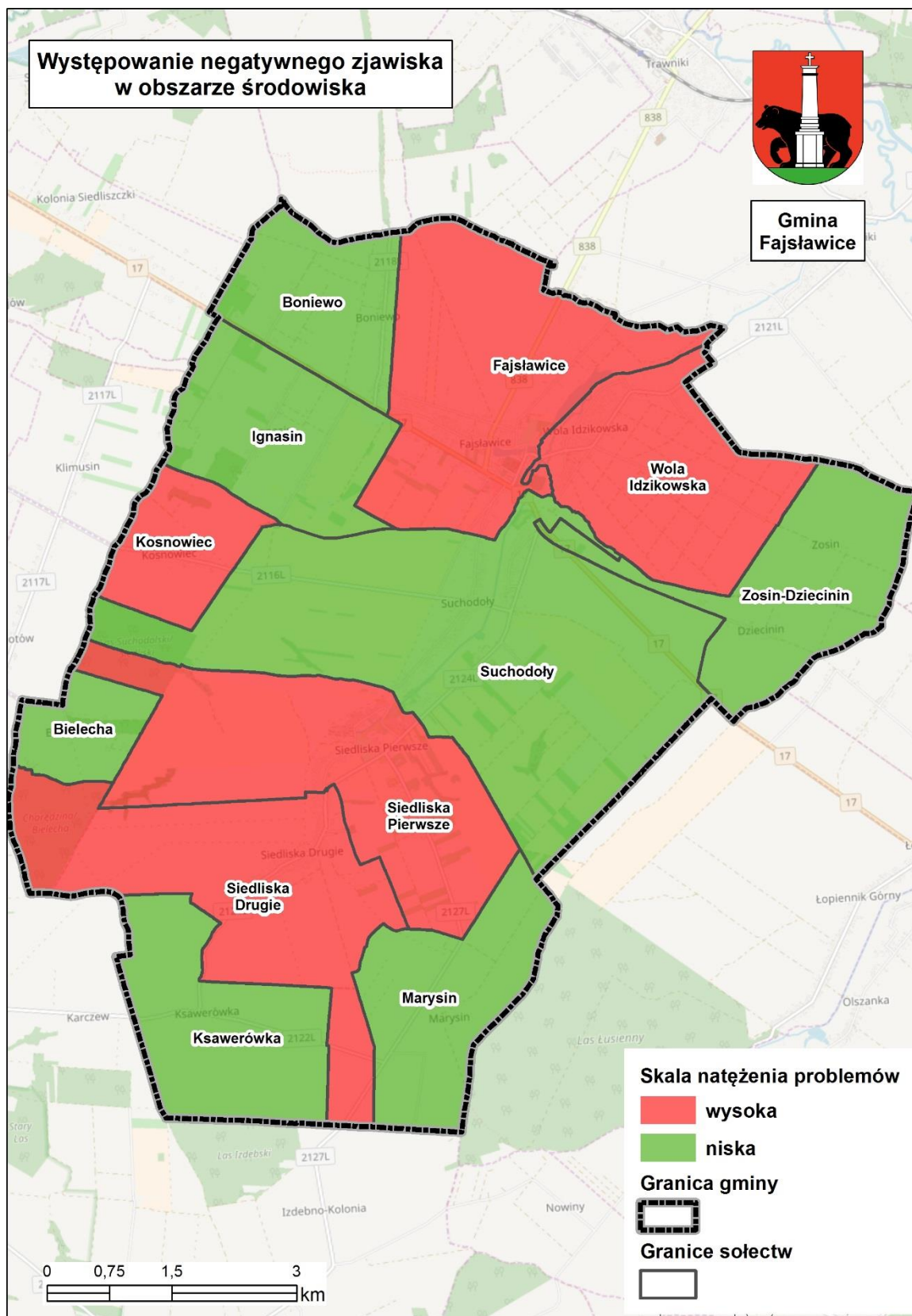
Lp.	Sołectwo	Ilość wyrobów zawierających azbest (w kg)/100 mieszkańców	Przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska (np. dzięki wysypisko, składowisko wyrobów zawierających azbest, poletka do remediacji gruntów zanieczyszczonych substancjami ropopochodnymi, możliwość występowania zagrożenia hałasem na obszarze stacji – bocznicę kolejowej, drogi krajowej, wojewódzkiej, tereny przemysłowe)	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze środowiska
1.	Bielecha	0,00	NIE	0
2.	Boniewo	868,78	NIE	0
3.	Fajstławice	1 179,99	TAK	1
4.	Ignasin	1 470,37	NIE	0
5.	Kosnowiec	2 443,40	NIE	1
6.	Ksawerówka	1 500,00	NIE	0
7.	Siedliska Drugie	7 152,05	NIE	1
8.	Siedliska Pierwsze	1 763,34	NIE	1
9.	Marysin	0,00	NIE	0
10.	Suchodoły	1 233,29	NIE	0
11.	Wola Idzikowska	1 839,40	NIE	1
12.	Zosin-Dziecinin	1 250,00	NIE	0
ŚREDNIA		1 725,05		0,42

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy

Mapa 6. Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze środowiska

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy

9.4.10. Sfera techniczna

Tabela 45. Sfera techniczna (wskaźniki na 100 mieszkańców)

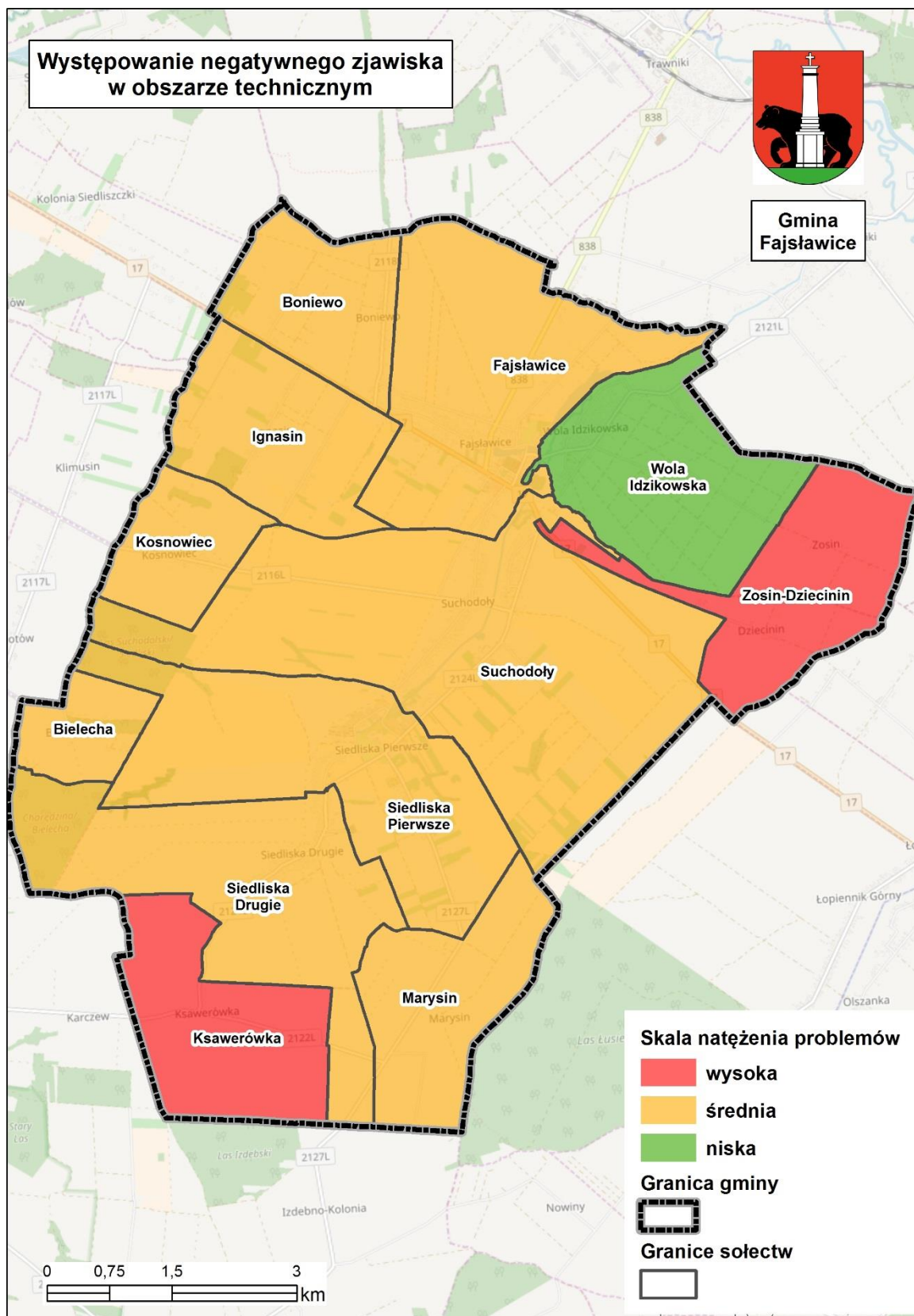
Lp.	Sołectwo	Budynki użyteczności publicznej - gdzie brak rozwiązań termomodernizacyjnych/ 100 mieszkańców	Zdegradowane obiekty budowlane w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym/100 mieszkańców	Obecność wodociągu (TAK/NIE)	Obecność kanalizacji (TAK/NIE)	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze infrastrukturalnym
1.	Bielecha	0,00	0,00	tak	nie	1
2.	Boniewo	0,45	0,00	tak	nie	1
3.	Fajstławice	0,72	0,22	tak	tak	1
4.	Ignasin	0,37	0,37	tak	nie	2
5.	Kosnowiec	0,00	0,00	tak	nie	1
6.	Ksawerówka	1,79	0,89	tak	nie	3
7.	Siedliska Drugie	1,17	0,00	tak	nie	2
8.	Siedliska Pierwsze	0,93	0,23	tak	nie	2
9.	Marysin	0,52	0,26	tak	nie	1
10.	Suchodoły	0,64	0,13	tak	nie	1
11.	Wola Idzikowska	0,17	0,00	tak	tak	0
12.	Zosin-Dziecinin	1,04	1,04	tak	nie	3
ŚREDNIA		0,65	0,26			1,50

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy

Mapa 7. Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze technicznym

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy

9.4.11. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Tabela 46. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

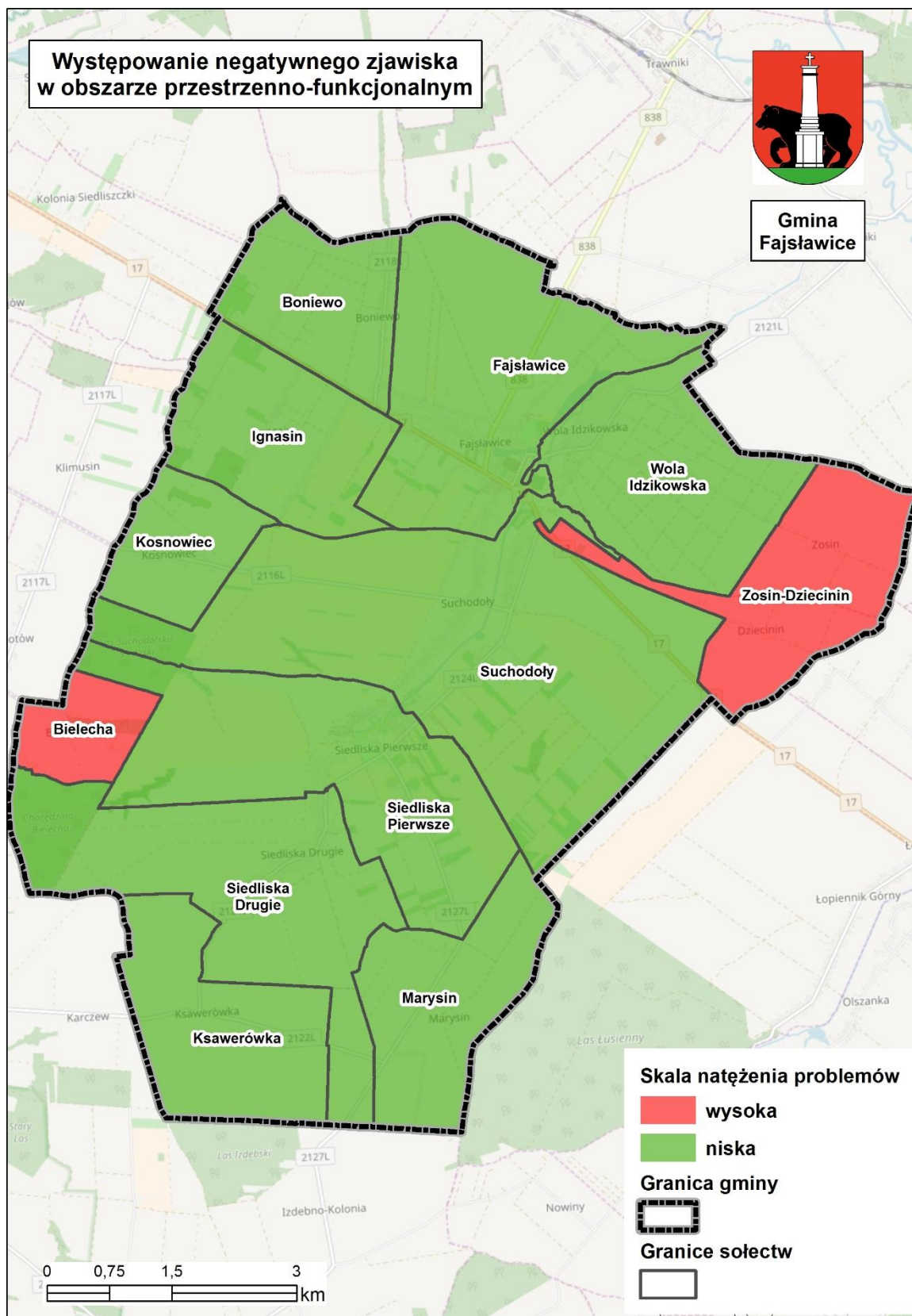
Lp.	Sołectwo	Jakość terenów publicznych	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze przestrzenno-funkcjonalnym
1.	Bielecha	1	1
2.	Boniewo	2	0
3.	Fajstławice	2	0
4.	Ignasin	2	0
5.	Kosnowiec	2	0
6.	Ksawerówka	2	0
7.	Siedliska Drugie	3	0
8.	Siedliska Pierwsze	2	0
9.	Marysin	2	0
10.	Suchodoły	2	0
11.	Wola Idzikowska	2	0
12.	Zosin-Dziecinin	1	1
ŚREDNIA		1,92	0,17

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy

Mapa 8. Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze przestrzenno-funkcjonalnym

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy

10. Zestawienie danych

Analiza wskaźników ze sfery społecznej oraz sfer gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzennej wskazuje na obszary dotknięte kryzysem. Do obszarów zdegradowanych zaliczają się tereny, gdzie łącznie zdiagnozowano najwięcej problemów we wszystkich sferach:

- Siedliska Drugie- 17

- Fajstawice – 14

- Ksawerówka – 14

- Wola Idzikowska- 13

- Zosin- Dziecinin – 13

- Boniewo – 11

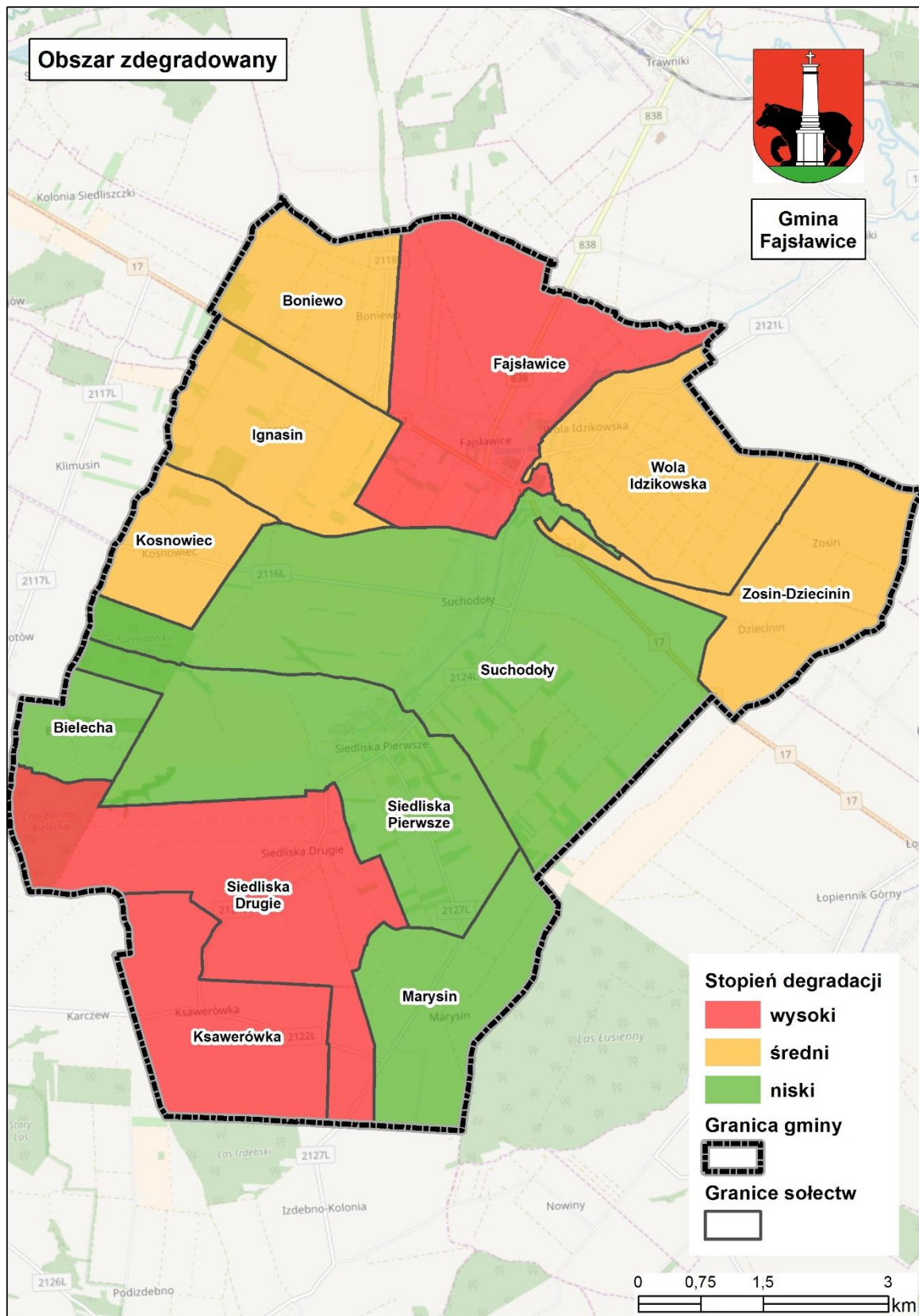

Tabela 47. Miejscowości spełniające warunki obszaru zdegradowanego i do rewitalizacji

Lp.	Sołectwo	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze pomocy społecznej	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze bezrobocia	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze przestępczości	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze uczestnictwa w życiu publicznym	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze edukacji	Problemy w obszarze kapitału społecznego	Problemy w obszarze społecznym	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze gospodarczym	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze środowiska	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze technicznym	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze przestrzenno-funkcyjnym	Obszar zdegradowany
1.	Bielecha	0	1	1	1	0	1	4	1	0	1	1	7
2.	Boniewo	7	0	0	1	1	1	10	0	0	1	0	11
3.	Fajstów	4	3	4	0	1	0	12	0	1	1	0	14
4.	Ignasin	3	2	0	1	1	0	7	1	0	2	0	10
5.	Kosnowiec	2	1	1	1	1	1	7	1	1	1	0	10
6.	Ksawerówka	8	1	1	0	0	0	10	1	0	3	0	14
7.	Siedliska Drugie	7	3	4	0	0	0	14	0	1	2	0	17
8.	Siedliska Pierwsze	1	1	2	0	0	1	5	1	1	2	0	9
9.	Marysin	1	0	0	0	0	1	2	1	0	1	0	4
10.	Suchodoły	2	2	0	1	1	1	7	0	0	1	0	8
11.	Wola Idzikowska	8	0	1	0	1	1	11	1	1	0	0	13
12.	Zosin-Dziecinin	0	2	4	0	1	1	8	1	0	3	1	13
ŚREDNIA		3,58	1,33	1,50	0,42	0,58	0,67	8,08	0,67	0,42	1,50	0,17	10,83

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy

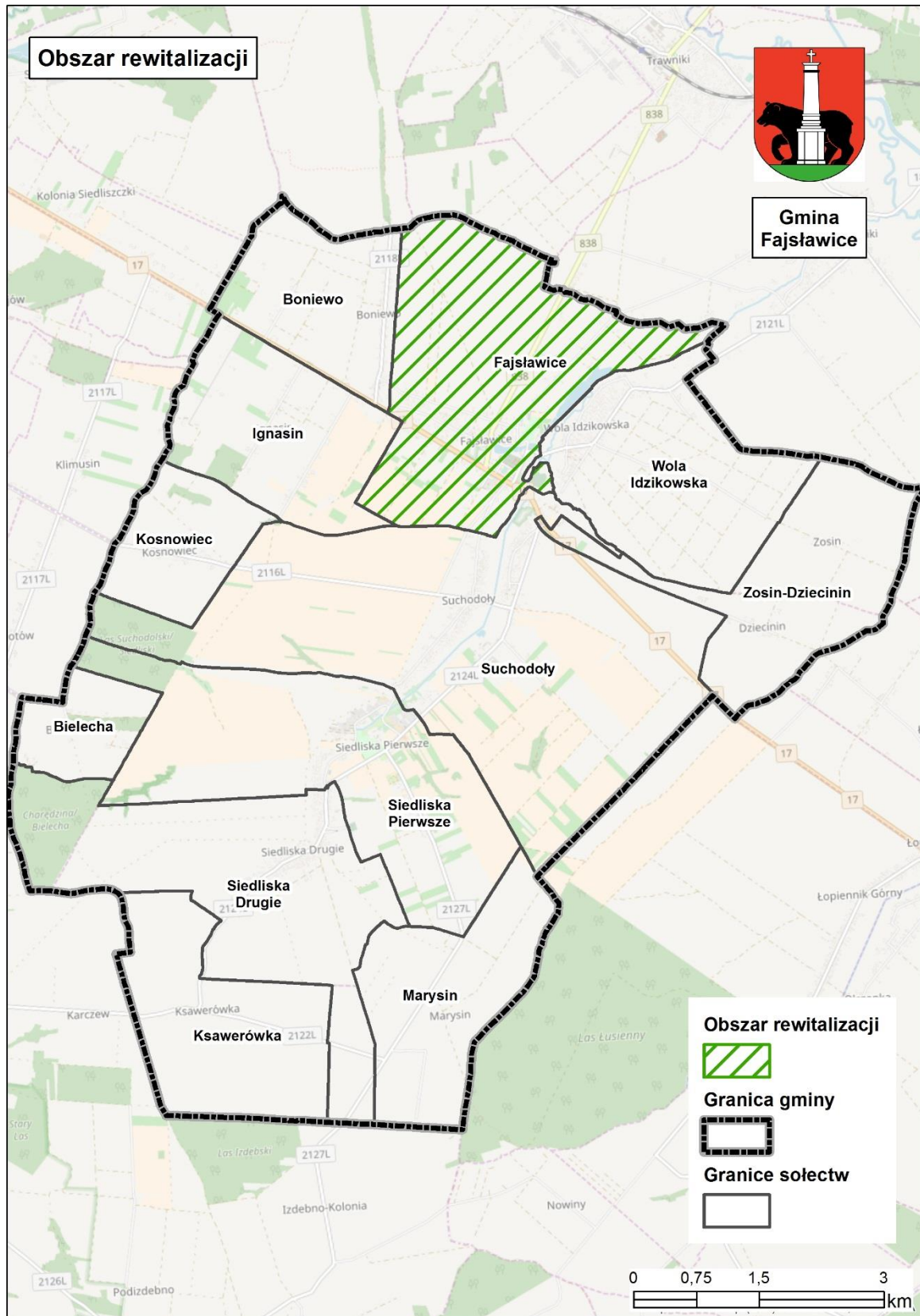

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy

Mapa 10. Obszary do rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy

10.1. Podsumowanie

Diagnoza wskazuje na **miejsowości**, które spełniają warunki do uznania ich za obszary zdegradowane. Wskazane zostały w powyższych tabelach wg przeliczenia najintensywniejszego występowania negatywnych zjawisk, w każdym z sześciu podstawowych obszarów społecznych, czyli ubóstwa, bezrobocia, przestępczości, edukacji, aktywności społecznej i kapitału społecznego oraz w obszarze środowiskowym i gospodarczym.

Obszar zdegradowany obejmuje następujące miejscowości:

- Siedliska Drugie
- Fajstławice
- Ksawerówka
- Wola Idzikowska
- Zosin- Dziecinin
- Boniewo

Na obszarze zdegradowanym zaproponowano obszary do rewitalizacji. Ze względu na ograniczenia związane z liczbą ludności i wielkością obszaru do rewitalizacji nie ma możliwości uznania całego obszaru zdegradowanego za obszar rewitalizacji. Aby prawidłowo określić obszar rewitalizacji uznano za konieczne ustalenie dodatkowych kryteriów.

Obszar rewitalizacji wyznaczono w ramach obszaru zdegradowanego, charakteryzującego się kumulacją problemów zdiagnozowanych na obszarze gminy, zwłaszcza problemów społecznych co przedstawia punkt 9.4.6. Sfera społeczna - podsumowanie. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji było przedmiotem społecznych uzgodnień, co zostało szerzej opisane w rozdziale 14. Przebieg partycypacji społecznej. Przy wyznaczaniu obszaru kierowano się nie tylko wynikami diagnozy, ale również wynikami konsultacji społecznych i wynikami przeprowadzonych na terenie gminy ankiet (wyniki zostały omówione w punkcie 14.2). Przy wyznaczaniu obszaru do rewitalizacji poza wyżej wymienionymi czynnikami kierowano się również skutecznością potencjalnych oddziaływań.

Ponadto uznano, że do obszaru rewitalizacji muszą wejść obszary zamieszkane. Według ustawy o rewitalizacji na obszarze rewitalizacji powinno istnieć nagromadzenie negatywnych zjawisk przynajmniej w takim zakresie jak na obszarze zdegradowanym.

Po drugie przyjęto, że aby część obszaru zdegradowanego uznać za obszar rewitalizacji powinna znajdować się na nim infrastruktura (zdegradowane obiekty lub obszary), których przebudowa i adaptacja, ukierunkowana na poprawę jakości korzystania z przestrzeni, likwidację izolacji obszarów problemowych oraz poprawę jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych przyczynią się do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych tych obszarów.

Ostatnim kryterium było takie określenie obszaru rewitalizacji, aby w jego granicach znajdowały się obiekty, które same w sobie nie muszą być zdegradowane, ale w oparciu o ich

infrastrukturę można prowadzić szereg działań i projektów służących celowi rewitalizacji społecznej, gospodarczej, np. świetlica, szkoła, ośrodek kultury itp.

Dwa ostatnie kryteria spełniają następujące miejscowości objęte **obszarem rewitalizacji**:

Najważniejsze obiekty użyteczności publicznej na terenie:

Fajstawic:

- Urząd Gminy w Fajstawicach
- Ośrodek Zdrowia w Fajstawicach
- OSP w Fajstawicach
- Spółdzielnia „Skarpa” w Fajstawicach
- Gminna Biblioteka Publiczna wraz z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Fajstawicach
- Szkoła Podstawowa i Gimnazjum im. Powstańców Styczniowych w Fajstawicach
- Kościół pw. Św. Jana Nepomucena w Fajstawicach

Łączna powierzchnia obszarów do rewitalizacji wynosi **8,08 km²**, co stanowi **11,43%** powierzchni gminy. Miejscowości na których znajdują się obszary zdegradowane zamieszkuje łącznie **1 389 osób (29,35%** populacji gminy).

Tym samym obszar rewitalizacji mieści się w limitach określonych w Wytycznych (< 20% powierzchni gminy i < 30% liczby jej mieszkańców).

Tabela 48. Dane zbiorcze w miejscowościach objętych rewitalizacją

Miejscowość	Obszar rewitalizacji (w km ²)	% powierzchni gminy	Liczba osób zamieszkałych na terenie miejscowości	% ludności
Fajstawice	8,08	11,43	1 389	29,35
Łącznie obszar rewitalizacji	8,08	11,43	1 389	29,35

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy

11. Cele rewitalizacji oraz środki ich realizacji

Kompleksowa rewitalizacja i koncentracja działań w centrum gminy Fajstowice oraz w jego najbliższym otoczeniu będą podstawą do wyprowadzenia obszaru z sytuacji kryzysowej, poprzez oddziaływanie na sfery, w których stwierdzono największe nagromadzenie problemów – czyli sfery społeczną, gospodarczą, środowiskową, techniczną i przestrzenno-funkcjonalną.

Wizja obszaru rewitalizacji obrazuje stan docelowy tego obszaru w 2023 roku tj. po przeprowadzeniu zaplanowanych działań rewitalizacyjnych, zmierzających do odbudowania oraz nadania mu nowych funkcji.

W 2023 roku obszar rewitalizacji w gminie Fajstowice będzie obszarem:

- ✓ o wysokiej jakości życia mieszkańców oraz ograniczonym występowaniu ubóstwa i patologii społecznych,
- ✓ wykorzystującym potencjał kulturalny, rekreacyjny i turystyczny najważniejszych obiektów na terenie obszaru;
- ✓ bogatej ofercie spędzania czasu wolnego, która przyczyni się do minimalizowania występowania negatywnych zjawisk społecznych (zwłaszcza negatywnych wzorców zachowania wśród młodzieży)
- ✓ uporządkowanej i funkcjonalnie zagospodarowanej przestrzeni publicznej,
- ✓ dysponującym warunkami lokalowymi dla lokalnych jednostek użytku publicznego działających w zakresie kultury, edukacji i turystyki
- ✓ przyjaznym dla przedsiębiorców, zarówno już działających, jak i planujących założyć działalność gospodarczą.
- ✓ przyjaznym dla środowiska naturalnego

Wybór centrum gminy na obszar do rewitalizacji i realizacja na tym terenie kompleksowych projektów rewitalizacyjnych przyczyni się do przeciwdziałania różnorodnym problemom w obszarze rewitalizacji, szczególnie dotyczącym sfery społecznej, wpłynie na znaczną poprawę jakości życia, co w dalszej kolejności przyczyni się do pozytywnych zmian w innych obszarach gminy. W 2023 roku gmina Fajstowice będzie gminą intensywnego i zrównoważonego pod względem przestrzennym rozwoju społeczno-gospodarczego, tworzącą przyjazną i atrakcyjną przestrzeń do życia dla mieszkańców, turystów i potencjalnych inwestorów.

11.1 Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych w ramach LPR

Część postulatywna LPR ma na celu realizację wizji – jej urzeczywistnienie. Rewitalizacja w miejscowości: Fajstławice koncentruje się na rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów przede wszystkim w sferze społecznej oraz w dalszej kolejności gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Cele i działania wyznaczone stosując metody partycypacji społecznej co zostało szerzej opisane w punkcie 14.1 Konsultacje społeczne. Cele i działania programu opisano przewidując udział niezależnych od gminy podmiotów lokalnych i mieszkańców obszaru rewitalizacji w ich wdrażaniu. Ponadto w celach i działaniach uwzględniono postulaty wynikające z trybu partycypacji społecznej.

Na poniższym schemacie zaprezentowano układ celów oraz kierunków działań, którym przyświeca cel główny skupiający się na poprawie poziomu życia mieszkańców oraz poprawie atrakcyjności obszaru rewitalizacji. **Cele i działania odnoszą się do dziedzin, w których zdiagnozowano problemy.**

W niniejszym dokumencie obowiązuje hierarchiczny układ celów składający się z: celu głównego, celów operacyjnych oraz kierunków działań, które odpowiadają zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym. Mają one charakter ramowy i odnoszą się do specyfiki wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie gminy Fajstławice.

Wyznaczone cele rewitalizacji spełniają kryteria SMART, czyli są:

S – skonkretyzowane – jasno stwierdzają, czego dotyczy Lokalny Program Rewitalizacji i w jaki sposób zamierza to osiągnąć,

M – mierzalne – możliwe do zmierzenia przy pomocy wskaźników (do każdego celu został przypisany odpowiedni wskaźnik),

A – osiągalne – technicznie wykonalne biorąc pod uwagę zakres LPR,

R – realistyczne – wyznaczone w oparciu o dostępne środki, czas i zakres interwencji,

T – terminowe – zostaną zrealizowane w okresie obowiązywania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajstławice na lata 2017-2023.

Celem głównym LPR jest:

Cel główny Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajstławice

Wzrost poziomu życia mieszkańców oraz poprawa atrakcyjności obszaru rewitalizacji poprzez nadanie mu nowych funkcji i odbudowanie istniejących oraz kompleksową odnowę społeczną, przestrzenną i gospodarczą z zachowaniem dbałości o środowisko naturalne

W ramach celu głównego zidentyfikowano 3 cele operacyjne:

Cel operacyjny 1. Zwiększona aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców prowadząca do odbudowania istniejących i nadania nowych funkcji obszarowi do rewitalizacji;

Cel operacyjny 2. Zmniejszone występowanie zjawisk wykluczenia społecznego i patologii społecznej wśród mieszkańców gminy Fajstławice;

Cel operacyjny 3. Rozwój gospodarczy i poprawa lokalnego rynku pracy oraz wzrost przedsiębiorczości mieszkańców gminy.

Wszystkie ustalenia strategiczne gmina będzie realizowała zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, w sposób pozwalający na osiągnięcie planowanych efektów, ale bez szkody dla innych elementów środowiska, w tym zasobów krajobrazu, przyrody i funkcji ekologicznych.

Cel operacyjny 1.

- 1.1. Uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni centrum gminy w celu poprawy funkcji reprezentacyjnych oraz przystosowania do pełnienia funkcji turystycznych
- 1.2. Dostosowanie infrastruktury technicznej i społecznej do potrzeb mieszkańców, w tym osób niepełnosprawnych
- 1.3. Zwiększenie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych
- 1.4. Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń

Cel operacyjny 2.

- 2.1. Zwiększenie poziomu integracji społecznej oraz aktywizacja różnych grup mieszkańców
- 2.2. Zmniejszanie zjawisk bezrobocia i ubóstwa poprzez podniesienie kompetencji osób bezrobotnych
- 2.3. Ożywienie przestrzeni publicznej poprzez wsparcie funkcji kulturalnych i rozrywkowych oraz rozwijanie form spędzania czasu wolnego
- 2.4. Poszerzenie oferty zajęć podnoszących kwalifikacje zawodowe grup marginalizowanych
- 2.5. Pobudzanie aktywności osób starszych, niepełnosprawnych oraz wykluczonych

Cel operacyjny 3.

- 3.1. Promowanie lokalnej przedsiębiorczości oraz wspieranie podejmowania i rozwijania działalności gospodarczej
- 3.2. Aktywizacja postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców gminy

11.2. Projekty rewitalizacyjne

Projekty rewitalizacyjne zostały określone/zweryfikowane w trybie partycypacji społecznej podczas spotkań konsultacyjnych, co zostało szerzej opisane w podrozdziale 14.1 Konsultacje społeczne.

Wszystkie projekty rewitalizacyjne określone w LPR będą zlokalizowane wyłącznie na obszarze do rewitalizacji.

W poniższych tabelach w kolumnie Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu/KOMPLEMENTARNOŚĆ, przedstawione zostało, które projekty warunkują, sprzyjają realizacji innych zamierzeń. Przedstawiono również, które projekty będą korzystały z rezultatów wcześniej realizowanych projektów. W związku z tym odstąpiono od ponownego dokonywania dokładnego opisu powiązania poszczególnych projektów w rozdziałach 11.3 Harmonogram realizacji projektów czy 11.4 Komplementarność projektów rewitalizacyjnych.

Projekty rewitalizacyjne – lista podstawowa

Tabela 49. Projekty rewitalizacyjne – lista podstawowa

Lp	Nazwa projektu	Zakres realizowanych zadań	Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu/ KOMPLEMENTARNOŚĆ	Miejsce realizacji projektu	Podmiot realizujący projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Możliwe źródła finansowania	Okres realizacji projektu	Wskaźniki produktu	Planowane rezultaty realizacji projektu (rocznie)
Główne projekty rewitalizacyjne										
Cel operacyjny 1. Zwiększona aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców prowadząca do odbudowania istniejących i nadania nowych funkcji obszarowi do rewitalizacji;										
1	Przebudowa zdegradowanego budynku remizy OSP w Fajstawicach na Gminny Ośrodek Kultury i Gminną Bibliotekę Publiczną wraz z zagospodarowaniem terenu i remontem drogi dojazdowej do obiektu.	Zaplanowano: -przebudowę istniejącego budynku: -roboty rozbiórkowe podłóg i boazerii oraz ścianki działowej, -wykonanie stropu podwieszanego na wys. 4,0m, -wykonanie ścianki działowej o gr. 12 cm na parterze budynku, -wydzielenie kotłowni i WC,	-stworzenie warunków lokalnych jednostek użytku publicznych w zakresie kultury i turystyki; -wzrost atrakcyjności obszaru -poprawa warunków życia mieszkańców – ogólnodostępna oferta domu kultury, -powstrzymanie negatywnych trendów migracyjnych –	Fajstawice, nr działki 1884	Gmina Fajstawice	1,2 mln zł	Budżet Gminy RPO WL 2014-2020 (Działanie 13.4, Działanie 7.1)	2018-2019	Liczba wspartych obiektów infrastruktury kultury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - 1	1. Liczba osób korzystających z wyremontowanych obiektów infrastruktury kultury – 1000 2. Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych – 10 4. Liczba wyposażonych obiektów infrastruktury kultury - 1

-rozbiorke bliska lokalizacja
starych okien i zniweluje
montaz nowych koniecznosc
wraz z dojazdu do
parapetami instytucji
wewnetrznymi i kulturalnych dalej
zewnetrznymi polozonych czy
na parterze i I komercyjnych
pietrze stworzenie
budynku, lepszych
-wykonanie warunkow do
podjazdu dla aktywnosci -
osob ogólnodostepny
niepełnospraw dom kultury z
nych, bogata oferta
-wykonanie zajec i wydarzen
nowych kulturalnych
schodow zacheci
zewnetrznym mieszkancow i
wejsciowych i turystow do
do kotlowni, wyjscia z domu i
-polozenie spenedzenia czasu w
wykladziny atrakcyjny sposob
podlogowej na
klatce
schodowej
laczenie ze
schodami oraz
w
pomieszczeniach na I pietrze,
pomieszczeniu
wielofunkcyjnym i
gospodarczym,
-wykonanie
elewacji

zewnątrznej,
odwodnienia,
zakup i montaż
rynien,
-zakup i montaż
instalacji OZE
(fotowoltaika),
-zakup i
instalację
monitoringu,
-zakup
wyposażenia na
potrzeby
działalności
instytucji
kultury i
biblioteki.

-
zagospodarowa
nie terenu
wokół budynku
(altanka,
chodnik,
krzewy),
-remont drogi
dojazdowej do
obiektu,
-wykonanie
oświetlenia.

Obiekt zostanie
dostosowany
do potrzeb
osób
niepełnospraw
nych (podjazd
na zewnątrz i

		schodółaz wewnątrz budynku).								
2	Rewitalizacja zespołu dworsko-parkowego, kompleksowe uporządkowanie oraz poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodno-ściekowej i energetycznej najbliższego otoczenia terenu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	Rewitalizacja zespołu dworsko-parkowego, kompleksowe uporządkowanie oraz poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodno-ściekowej i energetycznej najbliższego otoczenia terenu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	Wzrost poziomu życia mieszkańców oraz poprawa atrakcyjności obszaru rewitalizacji poprzez racjonalne kształtowanie przestrzeni publicznych oraz zapewnienie wysokiej dostępności i odpowiedniego standardu infrastruktury służącej zaspokajaniu potrzeb mieszkańców. Poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji. Racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych i poszanowanie	Fajstowice, nr działki 1658/8, 1658/9, 16595	JASMIN SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ Fajstowice 128 21-060 Fajstowice	3,5mln zł	RPO WL 2014-2020 (Działanie 13.4), środki własne	2018-2023	- Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - 4 - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami - 4	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej /turystycznej będącej przedmiotem projektu – 750os./rok

			środowiska przyrodniczego							
3	Zagospodarowanie przestrzeni parkowej w zespole pałacowo - parkowym w Fajstawicach	Planowane działania: - wykonanie utwardzonych chodników - alejek parkowych, - zakup i montaż urządzeń wodnych – m.in. fontanny i kaskady, - budowa altany, - zakup i montaż ławek, koszy na śmieci, - wykonanie ogrodzenia, - zakup i montaż oświetlenia parkowego, - zakup i montaż monitoringu, - urządzenie zieleni, - budowa parkingu	Projekt pozwolena: - zagospodarowanie terenów i obiektów użyteczności publicznej wraz z ich otoczeniem, jako miejsc służących celom społecznym, kultury, rekreacji i aktywności. - zagospodarowanie zdegradowanych obiektów publicznych jako miejsc zorientowanych na aktywizację kulturalną, społeczną, zawodową. - zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej - rewitalizacja zdegradowanych terenów i budynków publicznych.	Fajstawice, nr działki 1658/8, 1658/9, 1659	JASMIN SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ Fajstawice 128 21-060 Fajstawice	900 tyś. zł	RPO WL 2014-2020 (Działanie 13.4), środki własne	2018-2023	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 3,25 ha	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej /turystycznej będącej przedmiotem projektu – 750os./rok

			-poprawa stanu lokalnej infrastruktury (infrastruktura drogowa, techniczna, ochrony środowiska). -wykorzystanie terenów publicznych zlokalizowanych na obszarach rewitalizacji do podniesienia ich atrakcyjności oraz stworzenia miejsc przyjaznym rozwojowi przedsiębiorczości							
4	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Fajstowicach	Projekt polega na głębokiej termomodernizacji, tj. modernizacji przegród wewnętrznych i zewnętrznych, instalacji pomp ciepła (3 szt.). Projekt zakłada wdrożenie systemu zarządzania, pomiaru i monitoringu	Celem projektu jest wprowadzenie rozwiązań energooszczędnych i niskoemisyjnych w gminie Fajstowice poprzez podniesienie efektywności energetycznej budynku Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w	Fajstowice, nr działki 1660/6 i 1660/7	Gmina Fajstowice	2 576 875,52zł	Budżet Gminy RPO WL 2014-2020 (Działanie 5.2)	2017-2019	– liczba zmodernizowanych energetycznie budynków - szt.1, – powierzchnia użytkowa bud. poddanych termomod.-4 008,74 m2, – liczba wybudowanych jednostek	– Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej 1 030,82 GJ/rok; – Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych (CI32) 283

(liczniki ciepła) oraz pełną automatykę pomp ciepła.	Fajstawicach oraz uzyskanie w rezultacie oszczędności w zakresie: wykorzystania energii dla celów grzewczych, zużycia energii pierwotnej niezbędnej do pokrycia zapotrzebowania na energię końcową, a także wprowadzenie zasad energooszczędnego użytkowania budynku oraz systemu monitoringu i sterowania użytkowaniem energii.	wytwarzania energii cieplnej z OZE - szt.3., - Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych . (CI30) 0,15 MW; ilość energii cieplnej ze źródeł odnawialnych 0,15 MWt;	404,57 kWh/rok; - Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI34) 422, 27 t równ. CO2/rok; Produkcja energii cieplnej z nowo wybud./nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE 249,15 MWht/rok.
--	--	--	---

Cel operacyjny 2. Zmniejszone występowanie zjawisk wykluczenia społecznego i patologii społecznej wśród mieszkańców gminy Fajstawice;

1	Stworzenie systemu zajęć pozalekcyjnych integrujących lokalną społeczność	Przygotowanie oferty zajęć pozalekcyjnych zgodnych z potrzebami mieszkańców Fajstawic, zgodnych z ich potrzebami, organizowanyc	Działanie pozwoli na wzrost integracji uczniów podstawowych i gimnazjów, organizację czasu wolnego oraz będzie służyło włączeniu	GOK Fajstawice	Gmina Fajstawice; GOK Fajstawice	500 000,00	Budżet Gminy, RPO WL 2014-2020; PROW 2014-2020	2019-2020	Liczba zorganizowanych zajęć pozalekcyjnych – 50 szt.	Liczba osób biorących udział w zajęciach pozalekcyjnych – 500 os.
---	---	---	--	----------------	----------------------------------	------------	--	-----------	---	---

	h w zmodernizowanym Gminnym Ośrodku Kultury	społecznemu dzieci z rodzin problemowych	KOMPLEMENTARNOŚĆ: Projekt przewiduje potencjalnie wykorzystywanie wyremontowanej infrastruktury (Budynek OSP w Fajstowicach). Projekt jest komplementarny do innych projektów mających na celu integrację lokalnej społeczności, stymulację aktywności społecznej i ograniczanie zjawisk patologicznych i wykluczenia społecznego wymienionych w przedmiotowym LPR)							
2	Stworzenie spójnej, obejmującej w szczególności obszar do	Przygotowanie oferty kulturalnej zgodnej z potrzebami	Działanie pozwoli na wzrost integracji mieszkańców, organizację czasu	GOK Fajstowice	Gmina Fajstowice; GOK Fajstowice	700 000,00	Budżet Gminy, PROW 2014-2020	2019-2020	Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych – 20 szt.	Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach kulturalnych – 500 os

rewitalizacji,
oferty
kulturalnej
integrującej
mieszkańców

mieszkańców
organizowanyc
h w
zmodernizowa
nym Gminnym
Ośrodku
Kultury

wolnego oraz
będzie służyło
włączeniu
społecznemu
(zwłaszcza osób
korzystających z
pomocy
społecznej- w tym
niepełnosprawnych)

KOMPLEMENTAR
NOŚĆ:

Projekt
przewiduje
potencjalnie
wykorzystywanie
wyremontowanej
infrastruktury
(Budynku OSP w
Fajstławicach).
Projekt jest
komplementarny
do innych
projektów
mających na celu
integrację lokalnej
społeczności,
stymulację
aktywności
społecznej i
ograniczenie
zjawisk
patologicznych i
wykluczenia
społecznego
wymienionych w

		przedmiotowym LPR)								
3	Wsparcie osób bezrobotnych i aktywizacja zawodowa	Projekt polega na organizacji staży dla osób wykluczonych, długotrwale bezrobotnych zgodnie z zapotrzebowaniem rynku pracy w celu ich aktywizacji i powrotu na rynek pracy	Działanie pozwoli na aktywizację zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym Ponadto pozwoli na ograniczenie zjawisk przestawionych w diagnozie obszaru do rewitalizacji takich jak: ubóstwo i bezrobocie. KOMPLEMENTARNOŚĆ: Projekt przewiduje potencjalnie wykorzystywanie wyremontowanej infrastruktury (Budynek OSP w Fajstawicach). Projekt jest komplementarny do innych projektów mających na celu integrację lokalnej społeczności, stymulację aktywności społecznej i	Fajstawice	Gmina Fajstawice; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	300 000,00	Budżet gminy, RPO WL 2014-2020	2017-2020	1. Liczba zorganizowanych szkoleń – 10 szt. 2. Liczba zorganizowanych staży – 25 szt. Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie – 50 os. 4. Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie – 20 os. 5. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 30 os.	1. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 5 os. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 5 os.

			ograniczenie zjawisk patologicznych i wykluczenia społecznego wymienionych w przedmiotowym LPR)							
4	Spotkania edukacyjne nt. współczesnych zagrożeń - Przemoc	Edukacja seniorów w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, doświadczających przemocy w domu oraz narażonych na oszustów, 2. Kampania społeczna wśród seniorów poświęcona przemocy wobec osób starszych	Główną potrzebą realizacji projektu jest chęć uświadamiania mieszkańców (seniorów) na temat współczesnych zagrożeń (przemoc) a dzięki temu zminimalizowaniu następstw tego rodzaju zdarzeń. Edukacja w powyższym zakresie jest priorytetem dla gminy.	Fajstawice	GOK, Policja, Biblioteka, GOPS	20 000,00	Budżet gminy, dotacje	2018	liczba uczestników zajęć - 30 os., liczba zorganizowanych kampanii edukacyjnych - 1szt.	1. Liczba osób starszych, u których wzrosła świadomość na temat przejawów przemocy - 30os., 2. Liczba osób, u których wzrosła wiedza w zakresie sposobów radzenia sobie z przejawami przemocy - 30os.,
			KOMPLEMENTARNOŚĆ: Projekt przewiduje potencjalnie wykorzystywanie wyremontowanej infrastruktury (Budynek OSP w							

			Fajstowicach). Projekt jest komplementarny do innych projektów mających na celu integrację lokalnej społeczności, stymulację aktywności społecznej i ograniczanie zjawisk patologicznych i wykluczenia społecznego wymienionych w przedmiotowym LPR)						
5	Zajęcia dla mieszkańców z różnych grup wiekowych	Projekt będzie obejmował realizację: - szkoleń dla dzieci i młodzieży - szkoleń dla osób bezrobotnych - uniwersytetu trzeciego wieku: kursy komputerowe i nauki języków obcych - na bazie doświadczeń starszego	Projekt jest odpowiedzią na następujące problemy: niski poziom aktywności mieszkańców w kulturze, niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego. Realizacja planowanego przedsięwzięcia pozwoli na: -wzrost atrakcyjności turystycznej	Fajstowice	Organizacje pozarządowe	Środki własne organizacji sponsorzy RPO WL 2014-2020 PROW 2014-2020 Środki zewnętrzne pozyskane z innych źródeł	2018-2023	1. Liczba osób, które wzięły udział w zajęciach i wydarzeniach – 50 os /średniorocznie 2. Liczba zorganizowanych wydarzeń– 4 / średniorocznie	1. liczba osób, które uzyskały dokument o ukończeniu szkoleń/warsztatów – 40/średniorocznie

pokolenia:	obszaru -
pokazy potraw	zachęcanie
tradycyjnych,	społeczności do
pogadanki	aktywności, itp.
m.in. jak	-poprawę
dawniej	warunków życia
leczono	mieszkańców-
ziołami,	ogólnodostępna
warsztaty jak	oferta,
malować	zlokalizowana
pisanki, jak	blisko
rzeźbić	mieszkańców
- wspólnych	-wzrost
biesiad	atrakcyjność tego
rodzinnych i	terenu dla
pokoleniowych	mieszkańców,
- spotkań i	turystów itp. –
występów grup	kolejna atrakcja
ludowych	na terenie Gminy
celem	Fajstawice,
upowszechnian	pozwalająca
ia folkloru	ciekawie i
	aktywnie spędzić
	czas, zadbać o
	swoje pasje i
	zainteresowania,
	a także sprzyjająca
	budowie relacji
	między ludzkich –
	miejsce spotkań,
	rozmów przy
	okazji korzystania
	z oferty domu
	kultury, itp.

6	Zajęcia sportowe dla mieszkańców	Organizacja: 2 treningów i 1 zawodów dla osób spoza klubu sportowego	Projekt jest odpowiedzią na następujące problemy: niski poziom aktywności mieszkańców w sporcie, niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego. Realizacja planowanego przedsięwzięcia pozwoli na: -wzrost atrakcyjności turystycznej obszaru - zachęcanie społeczności do aktywności, itp. -poprawę warunków życia mieszkańców– ogólnodostępna oferta, zlokalizowana blisko mieszkańców -wzrost atrakcyjność tego terenu dla mieszkańców, turystów itp. – kolejna atrakcja	Fajstowice	Kluby sportowe	Ok. 5000 zł za wydarzenie	Środki własne organizacji sponsorzy RPO WL 2014-2020 PROW 2014-2020 Środki zewnętrzne pozyskane z innych źródeł	2018-2023	Liczba zorganizowanych wydarzeń– 2 / średniorocznie	liczba osób, które wzięły udział w wydarzeniach – 30 os /średniorocznie
---	----------------------------------	--	--	------------	----------------	---------------------------	---	-----------	---	---

na terenie Gminy Fajstawice, pozwalająca ciekawie i aktywnie spędzić czas, zadbać o swoje pasje i zainteresowania, a także sprzyjająca budowie relacji między ludzkich – miejsce spotkań, rozmów przy okazji korzystania z oferty domu kultury, itp.

Cel operacyjny 3. Rozwój gospodarczy i poprawa lokalnego rynku pracy oraz wzrost przedsiębiorczości mieszkańców gminy.

1	„Od szkolenia do zatrudnienia – YEI”	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych do 24 roku życia bez pracy, w tym w szczególności osób, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzież NEET).	Podjęte działania będą miały mały cel eliminacyjny społecznych, będących przyczyną powstawania zjawiska wykluczenia społecznego. Podejmowane kroki doprowadzą do integracji i aktywizacji mieszkańców obszaru rewitalizacji. Planuje się	Miejscowość Fajstawice	Lubelska Województwa a Komenda Ochotniczych Hufców Pracy	W związku z planowanym złożeniem wniosku przez KG OHP nie jesteśmy w stanie określić dokładnie podziału środków. Będzie to możliwe po akceptacji realizacji	POWER Działanie 1.3., Poddziałanie 1.3.2	1.07.2017-30.06.2018	Liczba przeprowadzonych szkoleń	Liczba osób <u>biernych zawodowo</u> , nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie - 5 Liczba osób poniżej 30 lat z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie -1
----------	--------------------------------------	--	--	------------------------	--	---	--	----------------------	---------------------------------	--

niekorzystnej sytuacji, które posiadają wykształcenie na poziomie szkoły podstawowej lub gimnazjum, zaniebujące obowiązkiem szkolny – wykazujące słabe wyniki w nauce i dużą absencję na zajęciach szkolnych, a przez to zagrożone wykluczeniem społecznym, Celem projektu będzie udzielenie tym osobom wsparcia prowadzącego do podjęcia nauki lub szkolenia, nabycia kwalifikacji oraz nabycia elementarnych kompetencji społecznych.	realizację usług aktywnej integracji, w tym m.in. z zakresu poradnictwa specjalistycznego i wsparcia (indywidualnego oraz grupowego) przy procesie podnoszenia kompetencji życiowych oraz pozyskiwania umiejętności zawodowych umożliwiających docelowo powrót do życia zawodowego i społecznego. Realizacja projektu ma znaczny wpływ na sferę gospodarczą, ze względu na podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji zawodowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych,	Wniosku i podziale środków na Komendy Wojewódzkie OHP a następnie na jednostki terenowe
---	---	---

II grupa (18-24 lata) to osoby pozostające bez zatrudnienia, nieuczące się, których ograniczenia materialne i środowiskowe, a także brak kwalifikacji zawodowych, zbyt niskie kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje zawodowe niedostosowane do potrzeb rynku pracy oraz brak doświadczenia zawodowego i wiedzy na temat skutecznych metod poszukiwania pracy utrudniają samodzielne nabycie umiejętności umożliwiających wejście na rynek pracy i

poprzez staż zawodowy, a także znalezienie zatrudnienia.

Realizacja projektu pozwoli na ograniczenie skali negatywnych zjawisk przedstawionych w diagnozie obszaru do rewitalizacji takich jak: ubóstwo i bezrobocie.

KOMPLEMENTARNOŚĆ:
Projekt przewiduje potencjalnie wykorzystywanie wyremontowanej infrastruktury (Budynek OSP w Fajstawicach).
Projekt jest komplementarny do innych projektów wykazanych w LPR, mających na celu rozwój gospodarczy, ograniczenie wykluczenia

gwarantujących udany start życiowy. społecznego i występowania patologii społecznych.

Wsparcie przewidziane dla grupy projektowej I i II

Opieka wychowawców

Ubezpieczenie

NNW

Wyżywienie w trakcie zajęć

Zwrot kosztów dojazdów na zajęcia

zajęcia

Grupowe

wsparcie

psychologiczne

– treningi i

warsztaty

Indywidualne

wsparcie

psychologiczne

Zajęcia z

zakresu

zapobiegania

depresji wśród

młodzieży

Indywidualne

zajęcia z

doradcą

zawodowym

Warsztaty
aktywnego
poszukiwania
pracy
Kursy językowe
Kursy ECDL

Wsparcie
przewidziane
tylko dla I
grupy
Warsztaty
wyrównawcze z
przedmiotów
szkolnych
Konkurs z
nagrodami
związany ze
wparciem
udzielanym w
ramach
projektu
Podstawowy
kurs
komputerowy

Wsparcie
przewidziane
tylko dla II
grupy
Grupowe
zajęcia z
doradcą
zawodowym
Kursy
zawodowe

Kursy prawa jazdy kat. B
Warsztaty z zakresu kreowania wizerunku połączone z usługą stylisty wraz z metamorfozą
Warsztaty przygotowujące do usamodzielniania się – zajęcia w trzech modułach (I warsztaty z tworzenia i zarządzania domowym budżetem, II kontakty z instytucjami i urzędami publicznymi, III prawo pracy, podatki)
Indywidualne pośrednictwo pracy/pośrednictwo w zakresie organizacji staży zawodowych

Coaching
zawodowy –
zajęcia
grupowe np. po
5 osób
(zwiększenie
samooceny i
samoakceptacji

,
automotywacja
, asertywność,
kreatywność)

Staże
zawodowe (3
mies.)

Wyposażenie
stanowiska
pracy u
pracodawcy w
związku z
odbywanym
przez
uczestnika
stażem

Stypendium
stażowe,
stypendium
szkoleniowe

Refundacja
kosztów opieki
nad dzieckiem
lub osobą
zależną

2	Wprowadzenie systemu ulg dla inwestorów i	Wprowadzenie ulg dla przedsiębiorców w mających na	Wprowadzenie ulg dla przedsiębiorców przełoży się na	Fajstawice	Gmina Fajstawice	70 000,00	Budżet Gminy Fajstawice	2017-2022	1. Liczba szkoleń i spotkań informacyjnych – 12 szt.	1. Liczba uczestników szkoleń i spotkań
----------	---	--	--	------------	------------------	-----------	-------------------------	-----------	--	---

przedsiębiorców	celu pobudzenie aktywności gospodarczej na terenie gminy	większą chęć do prowadzenia działalności gospodarczej na obszarze do rewitalizacji oraz przyczyni się do powstania nowych miejsc pracy				RPO WL 2014-2020 (działanie 9.3.) PROW 2014-2020		2. Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie – 25 os.	informacyjnych – 50 os. 2. Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej – 25 szt	
		KOMPLEMENTARNOŚĆ: Projekt jest komplementarny do innych projektów wykazanych w LPR, mających na celu rozwój gospodarczy. Projekt jest komplementarny z projektem organizacja cyklicznych spotkań informacyjnych zachęcających do zakładania i rozwoju własnej firmy.								
3	Zachęcanie rolników do modernizacji gospodarstw w kierunku	Cykl spotkań informacyjnych i szkoleń	Spotkania informacyjne przyczynią się do rozwijania działalności	Fajstowice	Gmina Fajstowice	15 500,00	Budżet Gminy Fajstowice PROW 2014-2020	2017-2022	Liczba działań zachęcających rolników do modernizacji gospodarstw w	1. Liczba adresatów działań zachęcających rolników do modernizacji

wielofunkcyjny
m (np.
agroturystyka)

gospodarczej na
terenie
zdegradowanym.

kierunku
wielofunkcyjnym
– 7 szt.

gospodarstw w
kierunku
wielofunkcyjnym
– 50 os.

KOMPLEMENTAR
NOŚĆ:

Projekt
przewiduje
potencjalnie
wykorzystywanie
wyremontowanej
infrastruktury
(Budynek OSP w
Fajstawicach).
Projekt jest
komplementarny
do innych
projektów
mających na celu
poprawę sytuacji
gospodarczej na
rewitalizowanym
obszarze
wymienionych w
przedmiotowym
LPR)

Źródło: Opracowanie na podstawie przesyłanych do UG fiszek projektowych

Projekty rewitalizacyjne – lista uzupełniająca

Tabela 50. Projekty rewitalizacyjne- lista uzupełniająca

Lp	Nazwa projektu	Zakres realizowanych zadań	Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	Miejsce realizacji projektu	Podmiot realizujący projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Możliwe źródła finansowania	Okres realizacji projektu	Wskaźniki produktu	Planowane rezultaty realizacji projektu (rocznie)
Uzupełniające projekty rewitalizacyjne										
Cel operacyjny 1. Zwiększona aktywność społeczna i zawodowa zmierzająca do odbudowania istniejących i nadania nowych funkcji obszarowi centrum gminy;										
1	Budowa siłowni zewnętrznej w Fajstowicach	Montaż siłowni zewnętrznej zlokalizowanej w parku w Fajstowicach	Wymieniona infrastruktura posłuży mieszkańcom. Przyczyni się do zwiększenia integracji społecznej.	Fajstowice	Gmina Fajstowice	60 000	Środki własne, PROW 2014-2020 (Poddziałanie 19.2)	2018	1. Liczba utworzonej infrastruktury sportowej – 1 szt.	1. Liczba osób korzystających z siłowni zewnętrznej – 100 os.
Cel operacyjny 2. Ograniczone występowanie zjawisk wykluczenia społecznego i patologii społecznej na obszarze rewitalizacji;										
1	Organizacja pikników i zajęć sportowo - rekreacyjnych	Organizacja pikników i zajęć sportowo - rekreacyjnych wykorzystujących przestrzeń publiczną poddaną rewitalizacji, 2. Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do uczestniczenia w wydarzeniach i	Przedmiotowy projekt przyczyni się do integracji mieszkańców jak również będzie stymulował włączenie społeczne.	Fajstowice	GOK, Biblioteka, Szkoły	40000,00	MSiT, Budżet Gminy	2018-2020	liczba wydarzeń sportowych integrujących i aktywizujących mieszkańców wykorzystujących przestrzeń publiczną poddaną procesowi rewitalizacji – 5 szt/rok	Liczba uczestników wydarzeń sportowo-rekreacyjnych na obszarze rewitalizowanym – 100 os./rok

promocja
zdrowego stylu
życia

Cel operacyjny 3. Rozwój gospodarczy i poprawa lokalnego rynku pracy oraz wzrost przedsiębiorczości mieszkańców gminy Fajstawice.

1	Szkolenia i spotkania informacyjne zachęcające do aplikowania o środki z UE	Cykl spotkań informacyjnych i szkoleń	Cykl spotkań i szkoleń pobudzi lokalnych przedsiębiorców do aplikowania o środki z UE i przyczyni się do poprawy kondycji lokalnych przedsiębiorstw co przyczyni się do powstawania nowych miejsc pracy	Fajstawice	Gmina Fajstawice; LGD	15 500,00	Budżet Gminy Fajstawice RPO WL 2014-2020 PROW 2014-2020	2017-2022	Liczba szkoleń i spotkań informacyjnych – 7szt.	1. Liczba uczestników szkoleń i spotkań informacyjnych – 50 os
2	Działania informacyjne zachęcające rolników do uprawy rolnictwa ekologicznego i roślin energetycznych związanych z OZE	Cykl spotkań informacyjnych i szkoleń	Działania informacyjne przyczynią się do poprawy jakości środowiska naturalnego na terenie gminy	Fajstawice	Gmina Fajstawice	15 500,00	Budżet Gminy Fajstawice PROW 2014-2020	2017-2022	Liczba działań informacyjnych zachęcających rolników do uprawy rolnictwa ekologicznego i roślin energetycznych związanych z OZE – 7 szt.	Liczba adresatów działań informacyjnych zachęcających rolników do uprawy rolnictwa ekologicznego i roślin energetycznych związanych z OZE – 50 os.
3	Poprawa dostępu do	Poprawa dostępu do	Projekt przyczyni się do	Fajstawice	Gmina Fajstawice,	20 000,00	Budżet Gminy	2021-2022	Liczba osób zagrożonych	1. Liczba osób zagrożonych

rynku pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, mieszkańców obszaru rewitalizacji gminy Fajstowice	rynku pracy osób zagrożonych marginalizacją społeczną poprzez programy integracji społeczno-zawodowej oraz aktywizacji bezrobotnych klientów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Fajstowicach, program wykorzystywał będzie wyposażenie centrów aktywności społecznej w poszczególnych miejscowościach obszaru rewitalizacji	włączenia społecznego mieszkańców obszaru rewitalizacji	GOPS w Fajstowicach	Fajstowice, RPO WL 2014-2020 (Działanie 11.1)	ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie 20 os.	ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 12 os
--	---	---	---------------------	---	--	---

Źródło: Opracowanie na podstawie przesyłanych do UG fiszek projektowych

11.3. Harmonogram realizacji projektów rewitalizacyjnych

Tabela 51. Harmonogram realizacji projektów rewitalizacyjnych

Lp.	Projekt rewitalizacyjny	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1	Przebudowa zdegradowanego budynku remizy OSP w Fajstawicach na Gminny Ośrodek Kultury i Gminną Bibliotekę Publiczną wraz z zagospodarowaniem terenu i remontem drogi dojazdowej do obiektu.							
2	Rewitalizacja zespołu dworsko-parkowego, kompleksowe uporządkowanie oraz poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodno-ściekowej i energetycznej najbliższego otoczenia terenu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej							
3	Zagospodarowanie przestrzeni parkowej w zespole pałacowo - parkowym w Fajstawicach							
4	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Fajstawicach							
5	Stworzenie systemu zajęć pozalekcyjnych integrujących lokalną społeczność							
6	Stworzenie spójnej, obejmującej w szczególności obszar do rewitalizacji, oferty kulturalnej integrującej mieszkańców							
7	Wsparcie osób bezrobotnych i aktywizacja zawodowa							
8	Spotkania edukacyjne nt. współczesnych zagrożeń - Przemoc							
9	Zajęcia dla mieszkańców z różnych grup wiekowych							
10	Zajęcia sportowe dla mieszkańców							
11	„Od szkolenia do zatrudnienia – YEI”							
12	Wprowadzenie systemu ulg dla inwestorów i przedsiębiorców							
13	Zachęcanie rolników do modernizacji gospodarstw w kierunku wielofunkcyjnym (np. agroturystyka)							
14	Budowa siłowni zewnętrznej w Fajstawicach							
15	Organizacja pikników i zajęć sportowo - rekreacyjnych							
16	Szkolenia i spotkania informacyjne zachęcające do aplikowania o środki z UE							
17	Działania informacyjne zachęcające rolników do uprawy rolnictwa ekologicznego i roślin energetycznych związanych z OZE							
18	Poprawa dostępu do rynku pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, mieszkańców obszaru rewitalizacji gminy Fajstawice							

Źródło: Opracowanie własne.

11.4. Komplementarność projektów rewitalizacyjnych

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Fajstowice na lata 2017-2023 działa w sposób kompleksowy łącząc aspekty społeczne, ekonomiczne, przestrzenne, techniczne, środowiskowe i kulturowe. Program złożony jest z wielu różnorodnych projektów, w tym również planowanych do współfinansowania w ramach EFRR i EFS, pozwalających na osiągnięcie kompleksowych efektów poprawy. Wymogiem koniecznym do wsparcia projektów rewitalizacyjnych ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego i innych programów operacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach. Poniżej przedstawiono komplementarność zidentyfikowanych projektów w zakresie: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz źródeł finansowania.

Komplementarność stanowi bardzo ważny aspekt Lokalnego Programu Rewitalizacji, gdyż zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami skutkować będzie efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację. Według Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 opracowanych przez Ministerstwo Rozwoju wymogiem koniecznym przy opracowaniu programów rewitalizacji jest konieczność zapewnienia komplementarności w pięciu aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania.

Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenną w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Fajstowice na lata 2017-2023 zapewniają projekty wyznaczone do realizacji na obszarze rewitalizacji pozwalające na wyprowadzenie go ze stanu kryzysowego. Są to projekty wzajemnie ze sobą powiązane, synergiczne i wzajemnie się dopełniające, a ich realizacja wpłynie na poprawę całego obszaru rewitalizacji. Wyznaczony obszar rewitalizacji w pokrywa się z obszarem zdegradowanym, o jego delimitacji decydowała, zarówno sytuacja społeczno-gospodarcza (wartości wskaźników), jak i wola mieszkańców gminy. Ze względu na znaczenie tego obszaru (koncentracja usług) planowana interwencja nie spowoduje przesunięcia problemów na inny obszar, a jedynie zapoczątkuje pozytywne zmiany w pozostałych sołectwach gminy.

Wszystkie zidentyfikowane projekty rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane. Stanowią odpowiedź na główne problemy obszaru rewitalizacji. Dzięki ich realizacji pozytywne skutki widoczne będą na całym obszarze gminy, ponieważ wiele z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, co wpłynie na poprawę jakości życia wszystkich mieszkańców gminy Fajstowice.

Komplementarność problemowa

W Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Fajstowice na lata 2017-2023 zapewniona została także komplementarność problemowa. Zidentyfikowane projekty rewitalizacyjne wzajemnie dopełniają się tematycznie, sprawiając że realizowany LPR będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, ekonomicznym, przestrzennym i technicznym). Projekty skupione w celu operacyjnym 1. przełożą się na wzrost poczucia tożsamości lokalnej i budowanie silnego kapitału społecznego. Wpłynie to na atrakcyjność obszaru jako miejsca zamieszkania i rekreacji co niewątpliwie przyczyni się do rozwoju usług turystycznych i okoturystycznych jak również usług podstawowych dla mieszkańców.

Wskazane w dokumencie przedsięwzięcia wpływają na niwelowanie problemów w różnych sferach, co przeciwdziała fragmentacji działań i wpływa na ich kompleksowość.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Fajstławice na lata 2017-2023 charakteryzuje się komplementarnością proceduralno-instytucjonalną gdyż obejmuje system zarządzania procesem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie interesariuszy, w tym niezależnych od siebie instytucji i podmiotów.

Szczegółowy system zarządzania procesem rewitalizacji został przedstawiony w podrozdziale 12.3. niniejszego dokumentu, jest on spójny i przejrzysty. Instytucją bezpośrednio zaangażowaną w proces rewitalizacji na obszarze gminy Fajstławice oraz koordynującą wdrażanie LPR jest Wójt Gminy Fajstławice wraz z Radą ds. rewitalizacji.

Wśród struktur organizacyjnych biorących udział w realizacji LPR wymienić należy dwa typy podmiotów:

- ✓ podmiot zarządzający, czyli jednostka nadzorująca oraz koordynująca wdrożenie programu, jako całości, a przy tym prowadząca monitoring i ocenę programu,
- ✓ podmioty wykonawcze, czyli jednostki realizujące poszczególne zadania.

Kompleksowa rewitalizacja obszaru zdegradowanego wymaga współpracy wszystkich rodzajów jednostek funkcjonujących na obszarze gminy, dlatego korzystnym modelem jest współpraca podmiotów publicznych, prywatnych i społecznych.

Funkcję podmiotu zarządzającego i koordynującego realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie pełnił Wójt Gminy Fajstławice przy współpracy z powołaną specjalnie na potrzebę wdrożenia LPR Radą ds. rewitalizacji. Rada ds. rewitalizacji zapewni reprezentatywność w systemie zarządzania wszystkich sektorów: społecznego, publicznego i gospodarczego.

Komplementarność międzyokresowa

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Fajstławice na lata 2017-2023 zwraca także uwagę na zachowanie ciągłości programowej. Przedsięwzięcia podejmowane w poprzednich okresach programowych mają swoją ciągłość i kontynuację w obecnym dokumencie. Zidentyfikowane projekty inwestycyjne i nieinwestycyjne stanowią kontynuację zrealizowanych już przedsięwzięć, zarówno tych wspartych ze środków unijnych, jak i tych realizowanych przy udziale środków krajowych. Komplementarność projektów opiera się na wykorzystaniu powstałych produktów i rezultatów, udziale tych samych użytkowników, pełnieniu tych samych funkcji. Ponadto obejmują kompleksowe rozwiązania obszarowe w zakresie rozwiązywania problemów i zaspokajanie potrzeb.

Projekty realizowane przy udziale środków zewnętrznych w latach 2007-2013 zostały wymienione w tabeli poniżej.

Tabela 52. Projekty realizowane przy udziale środków zewnętrznych w latach 2007-2013.

Tytuł projektu	Numer umowy	Program operacyjny	Rozpoczęcie realizacji projektu	Zakończenie realizacji projektu	Wartość całkowita projektu	Krótkie uzasadnienie powiązania
Fajstowski Inkubator Inicjatyw Transgranicznych	IG-2004/PL-UB/2.06/2.1/U-57/07	Program Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina INTERREG IIA/TACIS CBC	01.10.2007	31.05.2008	380 250,60 zł	projekt miękki - rozwój współpracy transgranicznej i nie tylko. Festyn integracyjny, warsztaty teatralne, obozy historyczne, turnieje, itp..
Fajstowski Punkt Wychowania Przedszkolnego	29/POKL.09.01.01-06-035/-8-00	POKL	01.08.2008	30.06.2011	345 090,00 zł	projekt dla mieszkańców
Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w miejscowościach Wola Idzikowska i Fajstowice	00079-6921-UM0300125/09	PROW	04.06.2010	27.09.2011	3 810 031,17 zł	projekt infrastrukturalny - kanalizacja
Przebudowa parku w Fajstowicach	00099-6922-UM0300203/09	PROW	10.06.2010	10.09.2010	397 940,04 zł	podniesienie jakości życia mieszkańców Fajstowic w zakresie rekreacji i wypoczynku poprzez przebudowę parku
Budowa boiska wielofunkcyjnego w Fajstowicach	00044-6930-UM0330030/10	PROW	03.09.2010	15.03.2011	386 289,32 zł	wzrost liczby turystów odwiedzających Fajstowice poprzez budowę wielofunkcyjnego boiska sportowego

Przebudowa drogi gminnej Nr 109613L w m. Fajstwicach od km 0+000 do km 1+507	01/09-UDA-RPLU.05.02.00-06-096/09-00-0198	01/09-UDA-RPLU.05.02.00-06-096/09-00-0198	31.05.2010	30.09.2011	303 531,86 zł	usprawnienie systemu komunikacji oraz zwiększenie spójności przestrzennej gminy poprzez stworzenie dogodnych powiązań komunikacyjnych z drogami o znaczeniu lokalnym, regionalnym i krajowym
X Festyn Rodzinny "Zróbmy Coś Razem"	00144-6930-UM0340543/10	PROW	01.05.2010	31.07.2010	36 650,78 zł	zaspokojenie potrzeb kulturalnych mieszkańców wsi poprzez upowszechnianie tradycji i folkloru Gminy Fajstawice
XI Festyn Rodzinny "Zróbmy Coś Razem"	00820-6930-UM0341549/11	PROW	01.06.2011	31.07.2011	29 680,68 zł	wydarzenie o charakterze kulturalnym i społecznym
Remont świetlicy wiejskiej w Fajstwicach	00220-6930-UM0330237/11	PROW	17.05.2011	07.05.2013	98 000,00 zł	projekt dla mieszkańców
Każdy uczeń w szkole jest ważny	534/POKL.09.01.02-06-435/10-01	POKL	01.08.2011	31.07.2012	66 030,60 zł	projekt dla mieszkańców, doposażenie szkoły
Budowa boiska wielofunkcyjnego w Siedliskach Drugich	00336-6922-UM0300467/10	PROW	01.12.2012	31.07.2013	533 191,20 zł	projekt dla mieszkańców
Remont świetlicy wiejskiej w Siedliskach Drugich	01478-6930-UM0342433/12	PROW	30.03.2012	06.09.2013	36 020,09 zł	projekt dla mieszkańców
Rozbudowa Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Fajstwicach	13/09-WND-RPLU.08.02.00-06-142/09-00-0596	RPOWL	16.04.2012	14.01.2013	1 783 913,55 zł	projekt dla mieszkańców
Plener malarski	01264-6930-UM0342434/12	PROW	30.03.2012	24.04.2013	11 659,16 zł	projekt dla mieszkańców
Tymiankowy Smak Fajstawic	02044-6930-UM0343738/13	PROW	16-07-2013	16-05-2014	55 072,20 zł	projekt dla mieszkańców - festyn
Remont świetlic wiejskich w Woli Idzikowskiej i Ksawerówce	00503-6930-UM0330645/13	PROW	02.08.2013	14.10.2014	71 576,38 zł	projekt dla mieszkańców

Pamiętajmy - rekonstrukcja bitwy pod Fajstowicami	01944-6930-UM0343736/13	PROW	16.07.2013	30.07.2014	11 133,00 zł	projekt dla mieszkańców
Remont świetlicy w Ignasinie	02328-6930-UM0344251/14	PROW	03.03.2014	30.12.2014	13 222,50 zł	projekt dla mieszkańców
Remont świetlicy w Marysinie	02527-6930-UM0344250/14	PROW	03.03.2014	30.12.2014	18 953,22 zł	projekt dla mieszkańców
Modernizacja oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w gminie Fajstowice	1218/POKL.09.01.01-06-116/13-00	POKL	01.03.2014	30.09.2014	564 341,34 zł	projekt dla mieszkańców

Źródło: Opracowanie Gminy Fajstowice

Komplementarność źródeł finansowania

Projekty, które zostały zapisane w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Fajstawice na lata 2017 -2023 mają możliwość realizacji przy udziale różnych źródeł finansowania w tym środków unijnych. W Lokalnym Programie Rewitalizacji wykorzystano możliwość łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS oraz EFRROW w celu realizacji założonych celów i wyprowadzania obszaru ze stanu kryzysowego. Realizacja projektów rewitalizacyjnych z różnych źródeł z wykluczeniem ryzyka podwójnego finansowania pozwala na uzyskanie korzystnych efektów i wpływa na wzrost dynamiki pożądaných zmian. Ponadto projekty zapisane w dokumencie dają także możliwość włączenia środków prywatnych w finansowanie procesów rewitalizacji.

W sytuacji nieuzyskania dofinansowania na realizację wymienionych w Lokalnym Programie Rewitalizacji działań, Urząd Gminy Fajstawice będzie w miarę możliwości finansowych wdrażał je ze środków własnych. W związku z tym, nie uzależnia się realizacji przedmiotowego programu od uzyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych.

11.5. Powiązanie celów i projektów rewitalizacyjnych z uzasadnieniem ich wpływu na rozwiązanie problemów oraz efekty ich realizacji

Zidentyfikowane w procesie szerokich konsultacji społecznych z sołtysami i mieszkańcami obszaru rewitalizacji i w wyniku eksperckich analiz główne projekty rewitalizacyjne przyczynią się do realizacji wyznaczonego głównego celu rewitalizacji tj. *wzrostu poziomu życia mieszkańców oraz poprawy atrakcyjności obszaru rewitalizacji poprzez nadanie mu nowych funkcji i odbudowanie istniejących oraz kompleksową odnowę społeczną, przestrzenną i gospodarczą* oraz celów operacyjnych:

Cel operacyjny 1. Zwiększona aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców prowadząca do odbudowania istniejących i nadania nowych funkcji obszarowi do rewitalizacji;

Cel operacyjny 2. Zmniejszone występowanie zjawisk wykluczenia społecznego i patologii społecznej wśród mieszkańców gminy Fajstawice;

Cel operacyjny 3. Rozwój gospodarczy i poprawa lokalnego rynku pracy oraz wzrost przedsiębiorczości mieszkańców gminy.

Do realizacji 1 celu operacyjnego przyczynią się następujące projekty główne:

1. Przebudowa zdegradowanego budynku remizy OSP w Fajstawicach na Gminny Ośrodek Kultury i Gminną Bibliotekę Publiczną wraz z zagospodarowaniem terenu i remontem drogi dojazdowej do obiektu.
2. Rewitalizacja zespołu dworsko-parkowego, kompleksowe uporządkowanie oraz poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodno-ściekowej i energetycznej najbliższego otoczenia terenu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
3. Zagospodarowanie przestrzeni parkowej w zespole pałacowo - parkowym w Fajstawicach
4. Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Fajstawicach
5. Budowa siłowni zewnętrznej w Fajstawicach

Do realizacji 2 celu operacyjnego przyczynią się następujące projekty główne:

1. Stworzenie systemu zajęć pozalekcyjnych integrujących lokalną społeczność
2. Stworzenie spójnej, obejmującej w szczególności obszar do rewitalizacji, oferty kulturalnej integrującej mieszkańców
3. Wsparcie osób bezrobotnych i aktywizacja zawodowa
4. Spotkania edukacyjne nt. współczesnych zagrożeń – Przemoc

Do realizacji 3 celu operacyjnego przyczynią się następujące projekty główne:

1. „Od szkolenia do zatrudnienia – YEI”
2. Wprowadzenie systemu ulg dla inwestorów i przedsiębiorców
3. Zachęcanie rolników do modernizacji gospodarstw w kierunku wielofunkcyjnym (np. agroturystyka)

12. System wdrażania i monitorowania działań rewitalizacyjnych

Ze względu na długookresowy charakter Lokalnego Programu Rewitalizacji wdrażanie jego założeń jest procesem ciągłym, wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych oraz elastyczności w dostosowaniu się do wytycznych w zakresie pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych. W wyniku podejmowanych działań stopniowo będą osiągnięte cele rewitalizacji i w związku z tym będą zmieniały się priorytety.

Proces wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji poprzedza jego opracowanie i ustalenie celów rewitalizacji oraz konkretnych projektów przeznaczonych do realizacji. Pierwszym etapem wdrożenia LPR jest przyjęcie go stosowną uchwałą Rady Gminy. Kolejnym etapem jest realizacja poszczególnych projektów, dzięki czemu osiągnięte są cele. W trakcie wdrażania LPR odbywa się ocena stopnia jego realizacji, która prowadzi do aktualizacji zapisów programu, jeżeli wystąpiły odchylenia od pierwotnie zaplanowanego stanu docelowego.

Ze względu na społeczny charakter procesu rewitalizacji stworzone zostaną możliwości współuczestniczenia społeczności w poszczególnych projektach np. w ramach dyskusji o

sposobach zagospodarowania i przyjmowania właściwych rozwiązań, poprzez zastosowanie w SIWZ społecznych kryteriów oceny ofert inwestycyjnych, premiując zatrudnianie lokalnych bezrobotnych.

12.1. Źródła i modele finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W związku z tym, iż Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Fajslawice został opracowany zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministra Rozwoju oraz Zasadami programowania, wdrażania i wsparcia rewitalizacji w województwie lubelskim Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym źródłem jego finansowania mogą być zarówno wewnętrzne fundusze budżetu gminy i podmiotów prywatnych, jak i zewnętrzne środki unijne i krajowe

Ważne jest wykorzystanie dla celów rewitalizacji dostępnych środków z programów rządowych oraz funduszy pomocowych Unii Europejskiej, a także stworzenie przez gminę warunków dla możliwie szerokiego włączenia się sektora prywatnego w działania na rzecz rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem lokalnych firm i instytucji.

Głównym unijnym źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych jest Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, w ramach którego działaniami dedykowanymi rewitalizacji są:

13.3 Rewitalizacja obszarów miejskich,

13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich,

13.8 Rewitalizacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

W ramach powyższych działań na dofinansowanie szansę mają projekty infrastrukturalne, mające na celu przywracanie bądź nadanie nowych funkcji obszarom zdegradowanym pod względem przestrzennym, środowiskowym, społecznym i gospodarczym.

Dla gminy Fajslawice najbardziej istotnym działaniem jest 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich. Realizacja projektów rewitalizacyjnych przy współfinansowaniu RPO WL w ramach tego działania będzie możliwa jedynie pod warunkiem wpisania ich do Lokalnego Programu Rewitalizacji.

W działaniu 13.4 określony został szeroki katalog beneficjentów, którzy mogą starać się o dofinansowanie projektu rewitalizacyjnego:

- ✓ podmioty publiczne (jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, porozumienia i stowarzyszenia, samorządowe jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, służby ratownicze i bezpieczeństwa publicznego, jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną nie wymienione wyżej),
- ✓ podmioty prywatne (spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki, MŚP (przedsiębiorstwa muszą prowadzić działalność na terenie województwa lubelskiego).

- ✓ podmioty społeczne (przedsiębiorstwa społeczne, zgodnie definicją Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej, organizacje pozarządowe),
- ✓ podmioty mieszane (podmioty działające w oparciu o partnerstwo publiczno-prywatne).

W ramach RPO WL przewidziano także preferencje dla inwestycji niezbędnych dla kompleksowej rewitalizacji danego obszaru realizowanych w ramach następujących działań:

- 3.1 Tereny inwestycyjne,
- 5.2 Efektywność energetyczna sektora publicznego,
- 5.3 Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego,
- 5.5 Promocja niskoemisyjności,
- 7.1 Dziedzictwo kulturowe i naturalne,
- 9.1 Aktywizacja zawodowa,
- 9.3 Rozwój przedsiębiorczości,
- 9.6 Rozwój przedsiębiorczości w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych LOF,
- 11.1 Aktywne włączenie,
- 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne,
- 11.4 Aktywne włączenie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych LOF,
- 11.5 Usługi społeczne i zdrowotne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych LOF,
- 12.2 Kształcenie ogólne,
- 12.6 Kształcenie ogólne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych LOF,
- 13.2 Infrastruktura usług społecznych.

Szczególnością formą finansowania działań rewitalizacyjnych jest połączenie środków publicznych i prywatnych poprzez zawiązanie partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP). W rozumieniu ustawy o PPP z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz. U. Nr 169 poz.1420) jest to oparta na umowie współpraca podmiotu publicznego i partnera prywatnego, służąca realizacji zadania publicznego, w ramach której partner prywatny w całości albo w części poniesie nakłady na wykonanie przedsięwzięcia będącego przedmiotem współpracy lub zapewni ich poniesienie przez osoby trzecie.

Partnerstwo publiczno-prywatne, jest szczególnie zalecane, gdy:

- ✓ samorząd chce utrzymać pewien stopień kontroli nad przedsięwzięciem,
- ✓ istnieją znaczne potrzeby inwestycyjne, a fundusze publiczne winny być kierowane na inne cele,
- ✓ zaangażowany w projekt sektor prywatny jest w stanie uzyskać zwrot zainwestowanych środków z opłat za użytkowanie obiektu.

Podobną formą finansowania działań rewitalizacyjnych jest partnerstwo publiczno-społeczne czyli forma współpracy jednostki publicznej z organizacjami pozarządowymi.

Zakres, organizacja i finansowanie rewitalizacji powinny być dostosowane do specyfiki obszaru, z wykorzystaniem wszystkich doświadczeń podmiotów planujących realizację projektów rewitalizacyjnych.

W sytuacji nieuzyskania dofinansowania na realizację wymienionych w Lokalnym Programie Rewitalizacji działań, Urząd Gminy Fajstowice będzie w miarę możliwości finansowych wdrażał je ze środków własnych. W związku z tym, nie uzależnia się realizacji przedmiotowego programu od uzyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych.

12.2. System instytucjonalny w procesie rewitalizacji

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Fajstowice określa plan działania dla obszaru objętego rewitalizacją. Wydatkowanie funduszy publicznych, w tym także pochodzących z funduszy zagranicznych, na działania rewitalizacyjne wymaga stworzenia systemu instytucji i procedur, które zapewnią, że środki te będą wydatkowane oszczędnie i efektywnie.

Instytucją bezpośrednio zaangażowaną w proces rewitalizacji na obszarze gminy Fajstowice oraz koordynującą wdrażanie LPR jest Urząd Gminy Fajstowice na czele z Wójtem i Radą Gminy. Instytucjami wspomagającymi Urząd Gminy są sołtysi sołectw wchodzących do obszaru rewitalizacji oraz jednostki organizacyjne Urzędu Gminy.

Szczególną rolę we wdrażaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajstowice będą pełnili sołtysi sołectw wchodzących w obszar rewitalizacji: Fajstowice. Będą oni pełnili funkcję koordynacyjną wdrażaniem LPR w mikroskali pojedynczego sołectwa, ponieważ są przedstawicielami mieszkańców i najlepiej znają ich problemy i potrzeby.

W zależności od lokalnych uwarunkowań i specyfiki poszczególnych projektów w proces rewitalizacji jako partnerzy mogą włączyć się podmioty społeczne i gospodarcze.

Kompleksowa rewitalizacja obszaru zdegradowanego wymaga współpracy wszystkich rodzajów jednostek funkcjonujących na obszarze gminy, dlatego korzystnym modelem jest współpraca podmiotów publicznych, prywatnych i społecznych w formie partnerstwa.

Współpracę tę zapewni Rada ds. rewitalizacji utworzona zarządzeniem Wójta Gminy Fajstowice, w skład której wejdą interesariusze Lokalnego Programu Rewitalizacji z sektora społecznego, publicznego i prywatnego.

12.3. Zarządzanie procesem rewitalizacji

System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji powinien w jasny sposób przedstawić i określić sposób zarządzania realizacją założeń LPR, a także wyodrębnić i zidentyfikować struktury organizacyjne. Z uwagi na możliwość zaangażowania lokalnych partnerów społeczno-gospodarczych struktury te, a także model funkcjonowania podmiotu zarządzającego należy zarysować w sposób możliwie przejrzysty.

Wśród struktur organizacyjnych biorących udział w realizacji LPR, wymienić należy dwa typy podmiotów:

- ✓ podmiot zarządzający, czyli jednostka nadzorująca oraz koordynująca wdrożenie programu, jako całości, a przy tym prowadząca monitoring i ocenę programu,
- ✓ podmioty wykonawcze, czyli jednostki realizujące poszczególne zadania.

Funkcję podmiotu zarządzającego i koordynującego realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie pełnił Wójt Gminy Fajstowice przy współpracy z powołaną specjalnie na potrzebę wdrożenia LPR Radą ds. rewitalizacji.

Podmiot zarządzający będzie prowadzić nadzór nad:

- ✓ ustaleniem szczegółowych zasad i kryteriów realizacji LPR,
- ✓ zapewnieniem zgodności realizacji LPR z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu,
- ✓ zapewnieniem korelacji poszczególnych projektów wynikających z LPR ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Fajstawice oraz miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego,
- ✓ zapewnieniem przygotowania i wdrożenia zadań w zakresie informacji i promocji LPR,
- ✓ monitoringiem tj. zbieraniem danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów,
- ✓ przygotowaniem raportów ewaluacyjnych na temat wdrażania LPR,
- ✓ ewaluacją ex-post po zakończeniu realizacji LPR.

Najważniejszym podmiotem zarządzającym Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Fajstawice na lata 2017-2023 jest Wójt. Funkcje pomocnicze pełnić będzie Rada ds. rewitalizacji, w skład której wejdą przedstawiciele wszystkich sektorów. Sektor publiczny będzie reprezentowany przez Radnych Gminy, Wójta Gminy Fajstawice oraz wybranych przez niego pracowników Urzędu Gminy. Sektor społeczny stanowią będą Sołtysi rewitalizowanych sołectw, mieszkańcy i organizacje pozarządowe. Sektor gospodarczy budują podmioty prowadzące działalność gospodarczą na obszarze rewitalizacji. Ostateczna struktura Rady ds. rewitalizacji z zapewnieniem reprezentatywności wszystkich trzech sektorów ustalona zostanie w Zarządzeniu Wójta Gminy Fajstawice.

Urząd Gminy Fajstawice jako podmiot wykonawczy posiada wszelkie struktury organizacyjne oraz doświadczenie umożliwiające wdrożenie projektów w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji. Za realizację poszczególnych etapów projektu rewitalizacyjnego odpowiedzialne będą następujące jednostki:

- ✓ Wójt i Rada Gminy Fajstawice – zlecenie przygotowania i wykonania projektu,
- ✓ Referat Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska – opracowanie wniosków o dofinansowanie; obsługa i przygotowanie przetargu, przygotowanie umów, realizacja projektów, ocena realizacji, koordynacja działań, monitoring,
- ✓ Referat finansowy i kadr – obsługa finansowa,
- ✓ odpowiednia jednostka – użytkowanie i zarządzanie produktami powstałymi w wyniku realizacji projektu.

Poszczególne inwestycje realizowane będą przez instytucje będące właścicielem majątku objętego projektami. Instytucje te będą występowały jako beneficjent i będą odpowiedzialne za przygotowanie, realizację oraz finansowanie projektów w części przypadającej na udział własny.

Do podmiotów wykonawczych zaliczymy również instytucje lub podmioty będące właścicielem majątku objętego projektami. Interesariusze Ci będą występowali jako beneficjenci i będą odpowiedzialni za przygotowanie, realizację oraz finansowanie projektów w części przypadającej na udział własny.

Nieruchomości położone na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji, gmina Fajstawice może wносить aportem do spółek z udziałem gminy, celem realizacji zadań rewitalizacyjnych zgodnie z założeniami funkcjonalno-przestrzennymi i organizacyjno-finansowymi rewitalizacji danego obszaru.

12.4. System budowania i wspierania partnerstw

W celu jak najpełniejszego zrealizowania celów rewitalizacji wyznaczonych w niniejszym Lokalnym Programie Rewitalizacji wskazane jest zaangażowanie w proces rewitalizacji instytucji mogących być partnerami w realizacji przedsięwzięć zapisanych w LPR oraz zachęcenie mieszkańców do podejmowania inicjatyw służących realizacji celów rewitalizacji.

Zasada „partnerstwa” jest jedną z kluczowych zasad przyświecających przygotowaniu i wdrażaniu LPR. Inicjowanie współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi stanowi kontynuację prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji, gdzie do współpracy zostali zaproszeni chętni z terenu obszaru rewitalizacji.

Wójt i Rada Gminy Fajstów przyjmują rolę inicjatora projektów rewitalizacyjnych, podejmując działania w celu pozyskania jak największej liczby wiarygodnych partnerów tych procesów. W tym celu będzie budowany właściwy system zachęt dla interesariuszy, kładąc szczególny nacisk na zidentyfikowanie osób mogących być lokalnymi liderami. Osoby takie zdolne są do pozyskania dla procesu rewitalizacji szerokiego poparcia mieszkańców obszaru. Ci partnerzy, którzy odpowiedzialni będą za realizację określonych projektów w ramach rewitalizacji, będą zobowiązani do zachowania określonych ram (terminów i zakresu zadania). Dla stabilizacji tego procesu będą zawierane stosowne porozumienia, umowy lub listy intencyjne pomiędzy władzą samorządową, a partnerami rewitalizacji.

Władza Samorządowa odpowiedzialna będzie za koordynację i nadzór prowadzonych i inicjowanych przez siebie działań w zakresie rewitalizacji oraz będzie zapewniać właściwą współpracę wszystkich podmiotów zaangażowanych w ich realizację. W uzasadnionych przypadkach gmina może tworzyć nowe podmioty, które będą pełnić rolę koordynatorów rewitalizacji poszczególnych obszarów objętych projektem.

Współpraca pomiędzy partnerami LPR ma na celu:

- ✓ wykorzystanie potencjału organizacji i społeczności lokalnej poprzez skoordynowanie działań w ramach jednego, spójnego projektu akceptowanego i wspieranego przez wszystkich uczestników,
- ✓ optymalne wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji gminy, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców,
- ✓ wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażającej się zastosowaniem nowych podejść do problemów związanych z rozwojem lokalnym.

12.5. System informacji i promocji

Współpraca z wieloma partnerami podczas wdrażania LPR i prowadzenia procesu rewitalizacji nakłada na gminę pewne obowiązki, wśród których jednym z najważniejszych jest obowiązek informacyjny. W związku z tym wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajstławice będzie procesem jawnym, a więc publicznym i uspołecznionym.

Celem komunikacji społecznej jest nie tylko podnoszenie świadomości społecznej na temat korzyści płynących z procesu rewitalizacji poprzez poinformowanie możliwie największej liczby interesariuszy o ostatecznych zapisach LPR oraz wszystkich istotnych dla nich aspektach rewitalizacji, ale również zaproszenie ich do aktywnego udziału w pracach na rzecz realizacji zamierzonych celów i pobudzanie do wnoszenia własnych propozycji działań. Prawidłowo przeprowadzona kampania informacyjna o prowadzonych pracach nad założeniami dokumentu, a następnie ich realizacją będzie czynnikiem stymulującym do pozyskiwania partnerów procesu rewitalizacji.

Promocja dokumentu jest ważnym elementem realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji. Działania promocyjne powinny być skierowane do następujących grup docelowych:

- ✓ społeczność lokalna,
- ✓ organizacje pozarządowe,
- ✓ partnerzy społeczno-gospodarczy, w tym spółdzielnie, lokalni przedsiębiorcy,
- ✓ media.

Za informowanie i promocję Lokalnego Programu Rewitalizacji na poziomie gminy odpowiedzialny będzie Wójt Gminy Fajstławice. Poprzez właściwe przeprowadzenie działań w zakresie kreowania pozytywnego wizerunku przyjętego Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz zaangażowanie partnerów społecznych w proces jego konsultacji i realizacji rozumie się:

- ✓ umieszczenie informacji nt. stanu realizacji założeń LPR, realizacji projektów itp. na oficjalnej stronie internetowej gminy Fajstławice (<http://www.fajstlawice.eu/>) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej (<http://www.ugfajstlawice.bip.e-zeto.eu/>),
- ✓ zamieszczanie informacji w lokalnych mediach (np. prasie),
- ✓ publiczną prezentację LPR społeczności lokalnej,
- ✓ organizację spotkań i konferencji dla społeczności lokalnej, przedstawicieli lokalnych środowisk, organizacji pozarządowych dotyczących wdrażania i/lub aktualizacji LPR, które stanowią niezbędny element dialogu społecznego (zwłaszcza w przypadkach projektów społecznych, uzupełniających inwestycje infrastrukturalne), prowadząc do wymiany opinii, czasem nawet do weryfikacji planów lub ich uzupełniania,
- ✓ umożliwienie szerokiego dostępu do zapisów dokumentu poprzez jego powielenie, bądź udostępnienie w formie broszur i ulotek najważniejszych zapisów dotyczących realizowanych działań.

Oprócz Wójta, jako głównego podmiotu odpowiedzialnego za prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych związanych z Lokalnym Programem Rewitalizacji, działania tego typu powinny prowadzić wszystkie inne podmioty, zaangażowane w poszczególne projekty zawarte w LPR.

Nie bez znaczenia jest fakt, że informowanie o planowanych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych (inwestycyjnych i nieinwestycyjnych) to ważny sygnał dla potencjalnych inwestorów i nowych firm, a także dla mieszkańców zainteresowanych otwarciem własnej działalności gospodarczej na rewitalizowanym obszarze gminy Fajstławice.

12.6. Monitorowanie efektów działań rewitalizacyjnych

Monitorowanie LPR to systematyczne i ciągłe zbieranie, analiza i wykorzystywanie informacji o przebiegu wdrażania Programu na potrzeby jego zarządzania, oceny oraz podejmowania decyzji. Proces ten dostarcza niezbędnych informacji na temat postępów realizacji i efektywności wdrażania poszczególnych projektów.

Wójt Gminy Fajslawice, jako podmiot zarządzający wdrażaniem LPR, odpowiada za kreowanie i realizację polityki rozwoju na swoim terenie. Dlatego szczególnie ważnym elementem wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajslawice jest umiejętne określenie systemu kontroli i monitorowania realizacji celów. Podstawowym zadaniem tego systemu jest dostarczenie bieżących informacji o tym, czy cele rewitalizacji są osiągnięte oraz w jakim stopniu.

Pozwoli to również na dokładne monitorowanie postępów LPR i ewentualne korygowanie niedociągnięć. Poza tym istotne jest zachowanie trwałości podejmowanych działań, a nie skupianie się na rozwiązaniach tymczasowych i nietrwałych.

Podmiotem odpowiedzialnym za monitorowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajslawice jest Wójt Gminy Fajslawice, który jest wspierany przez pracowników Urzędu Gminy i jednostki organizacyjne. Bardzo istotną rolę w procesie społecznego monitorowania realizacji LPR będą pełnili sołtysi sołectw wchodzących w skład obszaru rewitalizacji, którzy przy pomocy mieszkańców będą kontrolować realizację poszczególnych projektów rewitalizacyjnych, a zatem wyznaczonych celów rewitalizacji.

Proces monitorowania obejmuje zbieranie danych obrazujących tempo i jakość wdrażania projektów, ich raportowanie, a następnie interpretowanie informacji opisujących postęp i efekty realizowanego zadania.

Monitorowanie efektów działań rewitalizacyjnych będzie się odbywało na trzech poziomach:

- ✓ wskaźniki produktu na poziomie realizowanych projektów: określone indywidualnie dla poszczególnych projektów w podrozdziale 11.2. Projekty rewitalizacyjne,
- ✓ wskaźniki rezultatu na poziomie realizowanych projektów: określone indywidualnie dla poszczególnych projektów w podrozdziale 11.2. Projekty rewitalizacyjne oraz na poziomie celów operacyjnych,
- ✓ wskaźnik oddziaływania na poziomie wizji i celu głównego.

Każdego roku przez okres obowiązywania Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie sporządzany skrócony raport z wykonania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Co roku analizowane będą wskaźniki produktów i przedstawiony będzie wykaz projektów, które zostały zrealizowane w ciągu roku. Co dwa lata, będzie przygotowywany pełny raport obejmujący: zrealizowane projekty, monitorowanie celów i monitorowanie wskaźników diagnostycznych (przedstawionych w rozdziale 9. Wyznaczenie i charakterystyka obszarów zdegradowanych).

Monitorowanie wskaźników diagnostycznych ma na celu uniknięcie ograniczania się do obserwacji tylko postępów w realizacji poszczególnych projektów. Celem przygotowania LPR jest wydobycie wskazanych obszarów ze stanu kryzysowego. W związku z tym niezbędne jest monitorowanie również zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej, zwłaszcza w dziedzinach uznanych jako wymagające interwencji, co będzie możliwe dzięki analizie wskaźników diagnostycznych.

Po sporządzeniu raportu organizowane będzie spotkanie Wójta i Rady ds. Rewitalizacji, w którym uczestniczyć będą mogli mieszkańcy i inni interesariusze z terenu gminy (zwłaszcza obszarów rewitalizacji).

Poniżej przedstawiony został zestaw wskaźników monitorujących realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajstówice wraz ze wskazaniem wartości bazowej wskaźnika na 2014 r. i docelowej na 2023 r. oraz źródła pozyskania danych.

Tabela 53. Lista wskaźników LPR

Cel	Wskaźnik	Wartość docelowa 2023	Źródło danych
Wzrost poziomu życia mieszkańców oraz poprawa atrakcyjności obszaru rewitalizacji poprzez nadanie mu nowych funkcji i odbudowanie istniejących oraz kompleksową odnowę społeczną, przestrzenną i gospodarczą z zachowaniem dbałości o środowisko naturalne	Odczuwalny wzrost poziomu jakości życia w obszarze rewitalizacji	20%	Ankietyzacja mieszkańców
	Liczba osób korzystających z wyremontowanych obiektów infrastruktury kultury	1000	Lista uczestników
Cel operacyjny 1. Zwiększona aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców prowadząca do odbudowania istniejących i nadania nowych funkcji obszarowi do rewitalizacji;	Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych	10	Lista uczestników
	Liczba wyposażonych obiektów infrastruktury kultury	1	Dokumentacja powykonawcza
	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej /turystycznej będącej przedmiotem projektu	750	Lista uczestników
	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej /turystycznej będącej przedmiotem projektu	750	Lista uczestników
	Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej	1 030,82	Dokumentacja techniczna, dokumentacja powykonawcza
	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych (CI32)	283 404,57	Dokumentacja techniczna, dokumentacja powykonawcza
	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI34) t równ	422, 27	Dokumentacja techniczna, dokumentacja powykonawcza
	Produkcja energii cieplnej z nowo wybud./nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE	249,15	Dokumentacja techniczna, dokumentacja powykonawcza
	Liczba osób korzystających z siłowni zewnętrznej	100	Ankietyzacja mieszkańców
	Cel operacyjny 2. Zmniejszone występowanie zjawisk wykluczenia	Liczba osób biorących udział w zajęciach pozalekcyjnych	500 os.
Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach kulturalnych		500 os	Lista uczestników

społecznego i patologii społecznej wśród mieszkańców gminy Fajstawice;	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	5 os.	Lista uczestników
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	5 os.	Sprawozdanie z realizacji projektu
	Liczba osób starszych, u których wzrosła świadomość na temat przejawów przemocy	30os.,	Lista uczestników
	Liczba osób, u których wzrosła wiedza w zakresie sposobów radzenia sobie z przejawami przemocy	30os.,	Lista uczestników
	Liczba uczestników wydarzeń sportowo-rekreacyjnych na obszarze rewitalizowanym	100 os./rok	Lista uczestników
	Liczba osób, które uzyskały dokument o ukończeniu szkoleń/warsztatów	40 osób/ średniorocznie	Sprawozdanie z realizacji projektu
	Liczba osób, które wzięły udział w wydarzeniach	30 os /średniorocznie	Lista uczestników
Cel operacyjny 3. Rozwój gospodarczy i poprawa lokalnego rynku pracy oraz wzrost przedsiębiorczości mieszkańców gminy.	Liczba osób <u>biernych zawodowo</u> , nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie	5	Lista uczestników
	Liczba osób poniżej 30 lat z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	1	Lista uczestników
	Liczba uczestników szkoleń i spotkań informacyjnych	50 os.	Lista uczestników
	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	25 szt	Sprawozdanie z realizacji projektu
	Liczba adresatów działań zachęcających rolników do modernizacji gospodarstw w kierunku wielofunkcyjnym	50 os.	Lista uczestników
	Liczba uczestników szkoleń i spotkań informacyjnych	50 os	Lista uczestników
	Liczba adresatów działań informacyjnych zachęcających rolników do uprawy rolnictwa ekologicznego i roślin energetycznych związanych z OZE	50 os	Lista uczestników
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	12 os	Lista uczestników	

Źródło: Opracowanie własne

Aby najpełniej odzwierciedlić poprawę sytuacji na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji należy porównać wskaźniki diagnostyczne otrzymane na początku tego procesu ze wskaźnikami uzyskanymi na kolejnych etapach oraz po jego zakończeniu.

Przyjęty system monitorowania jest podstawą do efektywnej ewaluacji i aktualizacji LPR w przypadku gdy stwierdzony zostanie brak osiągnięcia założonych celów. Systematyczna ocena i aktualizacja umożliwi dostosowywanie założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji do bieżących uwarunkowań zewnętrznych wpływających na efektywność realizacji zaplanowanych działań mających na celu poprawę zdiagnozowanej sytuacji kryzysowej.

13. System ewaluacji i aktualizacji programu

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Fajstawice na lata 2017-2023 to dokument otwarty, który poddawany będzie okresowej analizie, ocenie i aktualizacji.

13.1. Zasady, tryb i metody przeprowadzenia ewaluacji

Ewaluacja ma na celu poprawę jakości, skuteczności i spójności realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji w odniesieniu do konkretnych problemów obszaru rewitalizowanego z jednoczesnym uwzględnieniem celu głównego Programu i właściwego prawodawstwa lokalnego, krajowego i wspólnotowego dotyczącego m.in. oddziaływania na środowisko projektów zapisanych do realizacji w LPR.

Ewaluacja LPR będzie służyć przede wszystkim oszacowaniu osiągnięcia wskaźników monitorujących, a przez to stopnia wdrożenia całego LPR. Odpowie również na pytanie o trafność planowanych, przeprowadzonych i zakończonych projektów w odniesieniu do potrzeb, oraz pozwoli ocenić efekty i korzyści z ich wdrożenia.

Ewaluacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajstawice opiera się na 3 rodzajach ocen:

- ✓ ex-ante (przed realizacją LPR) – uznać można, że ocenę taką przeprowadzono na etapie przygotowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji, harmonogram projektów sporządzono w oparciu o lokalne potrzeby oraz analizę zgłoszonych kart projektów,
- ✓ on-going (w trakcie realizacji LPR) – ocenie tej podlegać będą poszczególne projekty w trakcie ich realizacji, system monitorowania i kontroli powinien być skierowany na analizę postępów w realizacji Programu i kontrolę terminów wykonania poszczególnych zadań,
- ✓ ex-post (po zakończeniu realizacji LPR) – w jej ramach przewiduje się, że po zakończeniu realizacji LPR przez kolejne pięć lat, w systemie rocznym sporządzane będą raporty celem weryfikacji rzeczywistych i planowanych wskaźników rezultatu i oddziaływania.

W raporcie ewaluacyjnym należy wziąć pod uwagę następujące kryteria ewaluacyjne: trafność, skuteczność, efektywność (przy ewaluacji on-going) oraz skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość (przy ewaluacji ex-post). Wójt gminy oceniając realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie brał pod uwagę 5 kryteriów:

- ✓ trafność – kryterium pozwalające ocenić, do jakiego stopnia cele LPR odpowiadają potrzebom i priorytetem wskazanym w odniesieniu do obszaru rewitalizacji,
- ✓ skuteczność – kryterium, które pozwala sprecyzować, do jakiego stopnia cele przedsięwzięcia zdefiniowane na etapie LPR zostały osiągnięte,
- ✓ efektywność – kryterium, które pozwala ocenić poziom „ekonomiczności” LPR,
- ✓ użyteczność – kryterium pozwalające ocenić, do jakiego stopnia oddziaływanie LPR odpowiada potrzebom grupy docelowej,
- ✓ trwałość – kryterium pozwalające ocenić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem LPR będą trwać po zakończeniu jego wdrażania.

Wszelkie dokumenty ewaluacyjne, sprawozdania z realizacji inwestycji oraz sprawozdania okresowe realizacji LPR będą adresowane do Wójta i Rady ds. rewitalizacji. Wszelkie

rozbieżności pomiędzy ustaleniami LPR a jego rzeczywistym wykonaniem będą szczegółowo wyjaśnione. Końcowy raport ewaluacyjny będzie dostępny do wglądu w sekretariacie Wójta.

13.2. Zasady i tryb aktualizacji programu

Proces rewitalizacji, jako rozciągnięty w czasie, podlegał będzie wpływowi czynników zewnętrznych, co implikuje konieczność założenia okresowej aktualizacji LPR oraz aktualizacji nadzwyczajnej w razie zaistnienia takich okoliczności.

System monitorowania i ewaluacji będzie podstawą do podjęcia działań naprawczych i aktualizacji LPR w przypadku gdy stwierdzony zostanie brak osiągnięcia założonych celów, zaistnieje potrzeba wprowadzenia do programu nowego zadania, zmiany harmonogramu realizacji, planu finansowego lub konieczność aktualizacji wskaźników. Ponadto, w przypadku wystąpienia nagłych zmian w otoczeniu wpływających na LPR, może nastąpić aktualizacja nadzwyczajna.

Ewentualność wprowadzenia poprawek i aktualizacji dokumentu wiązała się będzie z przyjęciem odpowiedniej uchwały przez Radę Gminy, tak aby LPR mógł w dalszym ciągu spełniać swoje zadania operacyjne. Wszelkie zmiany w Programie będą jednak musiały posiadać swoje uzasadnienie merytoryczne. Do LPR na późniejszym etapie jego realizacji będą mogli być również uwzględnieni dodatkowi partnerzy (zupełnie nowi, jak i zastępujący dotychczas funkcjonujących w Programie). Akceptowane będą te inicjatywy, które mogą się przyczynić do sukcesu Lokalnego Programu Rewitalizacji. Ze względu na ograniczone zasoby finansowo-rzeczowe (ograniczony budżet i potencjał instytucjonalno-organizacyjny) projekty, które zostaną dopisane do Programu, muszą być zgodne z politykami i programami lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i europejskimi oraz z pilnością zaspokojenia potrzeb lokalnego społeczeństwa, jak również mieć wpływ na osiągnięcie spójności przestrzennej i społeczno-gospodarczej.

Procedura okresowej aktualizacji LPR obejmuje następujące kroki:

1. Zainteresowane podmioty, działające na obszarach wskazanych do rewitalizacji w ramach LPR lub zainteresowane podjęciem takiej działalności, w zakresie przyczyniającym się do realizacji celów rewitalizacji, zgłaszają swoje propozycje w formie pisemnej do Urzędu Gminy w Fajslawicach lub karty projektu umieszczonej na stronie internetowej,
2. Wójt wraz z Radą ds. rewitalizacji dokonuje weryfikacji zgłoszonych propozycji i wydaje opinię odnośnie włączenia lub odmowy włączenia zgłoszonego działania bądź innej proponowanej zmiany do Lokalnego Programu Rewitalizacji,
3. Jeżeli planowane zmiany wymagają: włączenia do LPR nowych projektów, modyfikacji założonych celów bądź też wyznaczonych kierunków działań warunkujących powodzenie rewitalizacji, Wójt Gminy przy współpracy z Radą ds. rewitalizacji podejmuje decyzję o przystąpieniu do aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.

W celu przejrzystości LPR dla wszystkich zaangażowanych instytucji (w tym IZ RPO WL) oraz partnerów, zmiany będą sygnalizowane w odpowiednim załączniku do uchwały Rady Gminy w postaci rejestru zmian.

14. Przebieg partycypacji społecznej w procesie programowania rewitalizacji

Partycypacja społeczna została zapewniona na każdym etapie prac nad opracowaniem LPR. Zasady angażowania wszystkich grup interesariuszy w prace nad LPR, wraz ze wskazaniem wykorzystanych form partycypacji, terminów oraz zakresu podejmowanych czynności zostały opisane poniżej. **Przyjęte zasady partycypacji nie prowadziły do uprzywilejowania części społeczności lokalnej kosztem pozostałych jej członków.** Wszelkie informacje dotyczące spotkań konsultacyjnych, wypełniania ankiet i fiszek projektowych były nie tylko dostępne na stronie internetowej gminy (zarówno w zakładce rewitalizacji jak i aktualności), ale także były wywieszane przez sołtysów w każdej miejscowości. Przez cały okres opracowywania LPR na temat rewitalizacji i jej przebiegu mieszkańcy mogli dowiedzieć się z broszur informacyjnych wyłożonych w Urzędzie Gminy.

14.1. Konsultacje społeczne

Podstawowym celem działań partycypacyjnych jest włączenie jak najszerszej grupy beneficjentów i interesariuszy w proces rewitalizacji. Interesariuszami procesu rewitalizacji są m.in. mieszkańcy gminy, mieszkańcy obszaru rewitalizacji (w tym także poszczególne grupy społeczne, takie jak młodzież, seniorzy, osoby niepełnosprawne itp.), lokalni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, związki wyznaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i spółdzielnie mieszkaniowe itp. W ramach wdrażania LPR, przewidziano następujące formy włączenia mieszkańców w działania rewitalizacyjne:

- ✓ opracowanie sekcji „Lokalny Program Rewitalizacji” na stronie internetowej urzędu gminy <http://www.fajslawice.eu/>, na której opublikowany zostanie dokument oraz zamieszczane będą wszystkie informacje związane z procesem rewitalizacji w gminie,
- ✓ publikowanie najważniejszych informacji dotyczących procesu rewitalizacji na głównej stronie Urzędu Gminy Fajslawice,
- ✓ organizacja konferencji i spotkań informacyjnych dotyczących Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajslawice na lata 2017-2023,
- ✓ organizacja spotkań z mieszkańcami, na których poruszana będzie tematyka rewitalizacji,
- ✓ konsultowanie z interesariuszami procesu rewitalizacji koncepcji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Należy także zaznaczyć, że interesariusze procesu rewitalizacji będą angażowani w planowanie, realizację oraz monitoring przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Przedmiotem pierwszego etapu konsultacji była delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Fajslawice. Prace prowadzone były jako wstęp do przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Od początku prac nad LPR prowadzono ankietyzację. Ankieta dostępna była na stronach internetowych Gminy, w Urzędzie Gminy oraz na spotkaniach konsultacyjnych. Ankiety wypełniły 52 osoby.

Podczas procesu konsultacji zorganizowano 3 spotkania konsultacyjne z interesariuszami LPR. Wójt Gminy oraz eksperci zewnętrzni zaprosili wszystkich mieszkańców, organizacje pozarządowe, przedsiębiorców i wszystkie inne osoby oraz podmioty, które chcą mieć wpływ na rozwój gminy do włączenia się do prac nad dokumentem. Podkreślano, że udział

społeczności lokalnej jest kluczowy dla opracowania Programu Rewitalizacji oraz diagnozy społeczno-gospodarczej, w tym wyznaczenia obszarów rewitalizacji. Działania planowane w ramach Programu mają służyć poprawie warunków życia i zwiększaniu aktywności gospodarczej mieszkańców. Poinformowano mieszkańców o możliwościach uczestnictwa w cyklu trzech konsultacji społecznych i konferencji podsumowującej.

Spotkania konsultacyjne odbywały się w Sali konferencyjnej w Urzędzie Gminy Fajstławice. W każdym spotkaniu uczestniczyli radni oraz sołtysi lub wyznaczeni przez nich przedstawiciele sołectw. Program spotkań kształtował się następująco:

Tabela 54. Terminy i przedmiot konsultacji społecznych

Lp.	Data spotkania	Program spotkania
1	24.08.2017	1. Przedstawienie podstawowych informacji na temat rewitalizacji 2. Prezentacja wyników analizy statystycznej dla każdego sołectwa Gminy. 3. Warsztat: identyfikacja negatywnych zjawisk występujących na obszarze zdegradowanym w poszczególnych sferach (społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej). 4. Prezentacja propozycji obszaru do rewitalizacji i dyskusja.
2	24.08.2017	1. Warsztat: przedstawienie omówienie i dyskusja nad celami Lokalnego Programu Rewitalizacji. 2. Prezentacja fiszek rewitalizacyjnych (mieszkańcy mogą zgłaszać propozycje projektów rewitalizacyjnych na terenie obszaru rewitalizacji)
3	25.08.2017	1. Omówienie i dyskusja nad opracowanymi fiszkami projektowymi. 2. Ustalenie roboczej wersji harmonogramu realizacji projektów rewitalizacyjnych na podstawie opracowanych fiszek. 3. Podsumowanie i zakończenie serii spotkań.

Przez cały okres konsultacji na stronie internetowej gminy zamieszczone były mapy z zaznaczoną propozycją obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

Konsultacje koncentrowały się na:

- 1) poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;
- 2) prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy, oraz o przebiegu tego procesu;
- 3) inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
- 4) zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji,
- 5) wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji lokalnego programu rewitalizacji;
- 6) zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Rysunek 1. Konsultacje społeczne

Źródło: UG Fajstławice

Rysunek 2. Konsultacje społeczne

Źródło: UG Fajstławice

Rysunek 3. Konsultacje społeczne

Źródło: Fot.

Lokalny Program Rewitalizacji został zamieszczony na stronie internetowej gminy 29.08.2017 roku celem konsultacji społecznych i umożliwienia mieszkańcom wprowadzania zmian do dokumentu.

14.2. Wyniki badań społecznych

Po przeprowadzeniu diagnozy Gminy Fajstławice, w ramach analizy wskaźnikowej wyłoniono pięć obszarów zdegradowanych. Tym samym uznano o konieczności zagwarantowania udziału społeczności lokalnej, możliwości wypowiedzenia się na temat tego, jaki obszar powinien zostać uznany za obszar rewitalizacji.

Badanie przeprowadzono w terminie od 17.08.2017r. do 24.08.2017r. Ankieta była opublikowana w zakładce na stronie internetowej Gminy oraz wyłożona w siedzibie Urzędu Gminy Fajstławice oraz rozdawana na wszystkich spotkaniach konsultacyjnych. Łączna liczba respondentów wyniosła 52 osoby.

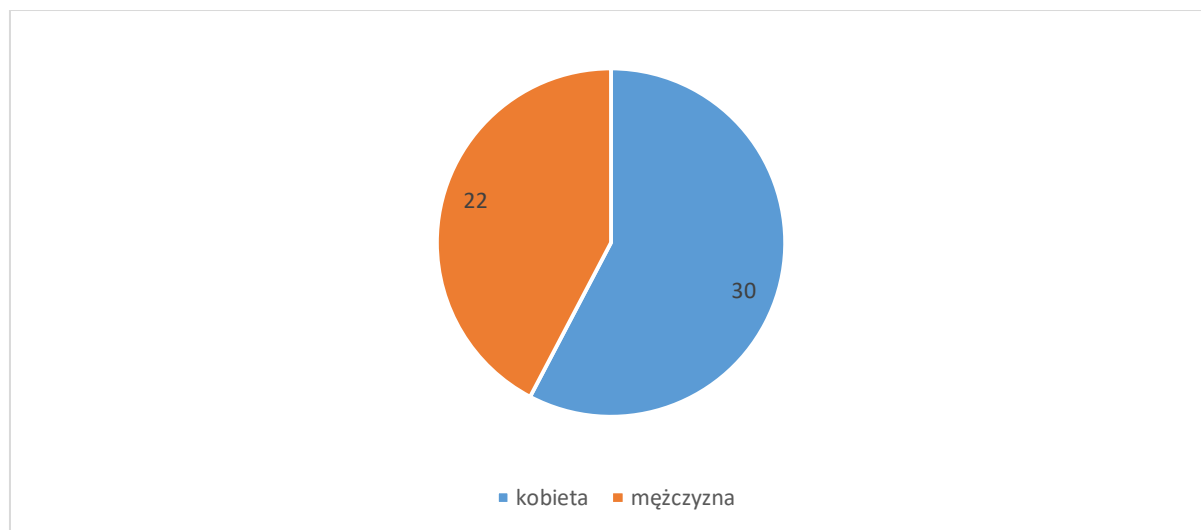
Celem badania było skonfrontowanie efektów przeprowadzonej analizy wskaźnikowej oraz uzyskanie informacji pozwalających na ocenę trafności doboru obszaru miejscowości Fajstławice jako obszaru rewitalizacji.

W pierwszej części analizy zostaną przedstawione zmienne socjodemograficzne populacji biorącej udział w badaniu a w dalszej części podrozdziału znajduje się analiza odpowiedzi na poszczególne pytania merytoryczne.

Poniżej przedstawiono zbiorcze wyniki ankiet wskazujących jako obszar rewitalizacji sołectwo: Fajstławice. W związku z tym, że za wyborem innego obszaru przemawiało jedynie 17 ankiet nie dokonywano ich analizy.

Wśród respondentów dominowały kobiety, ich udział kształtował się na poziomie 57,7%, natomiast odsetek kobiet wynosił 42,3%.

Wykres 47. Metryczka - płeć

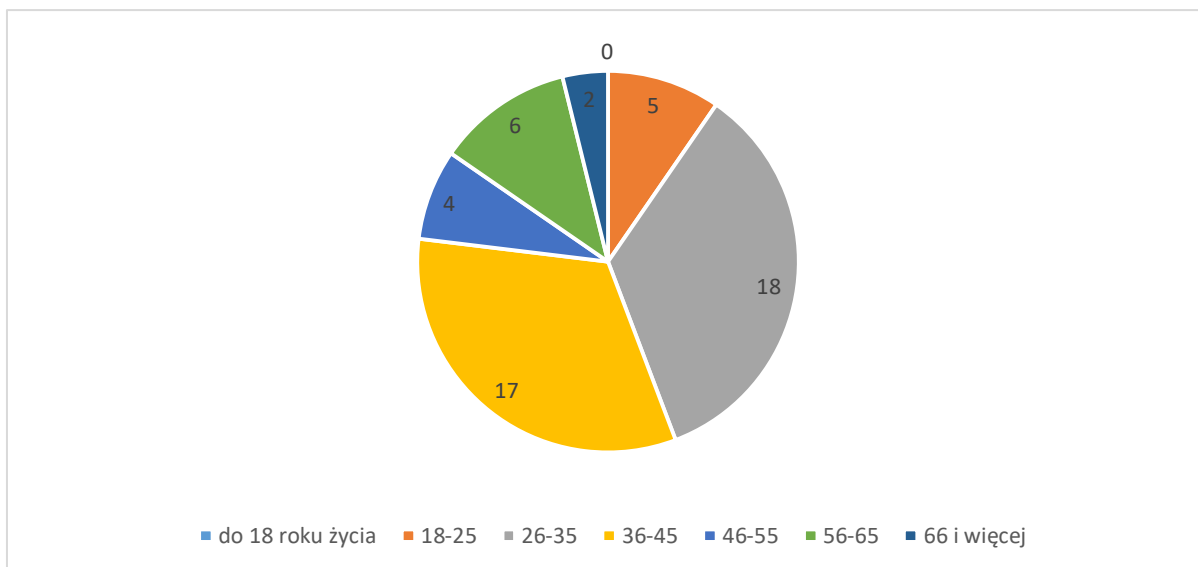

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najbardziej liczną grupą badanych były osoby w wieku 26-35 lat (34,6%), oraz osoby w wieku 36-45 (32,7%) i 56-65 (11,5%).

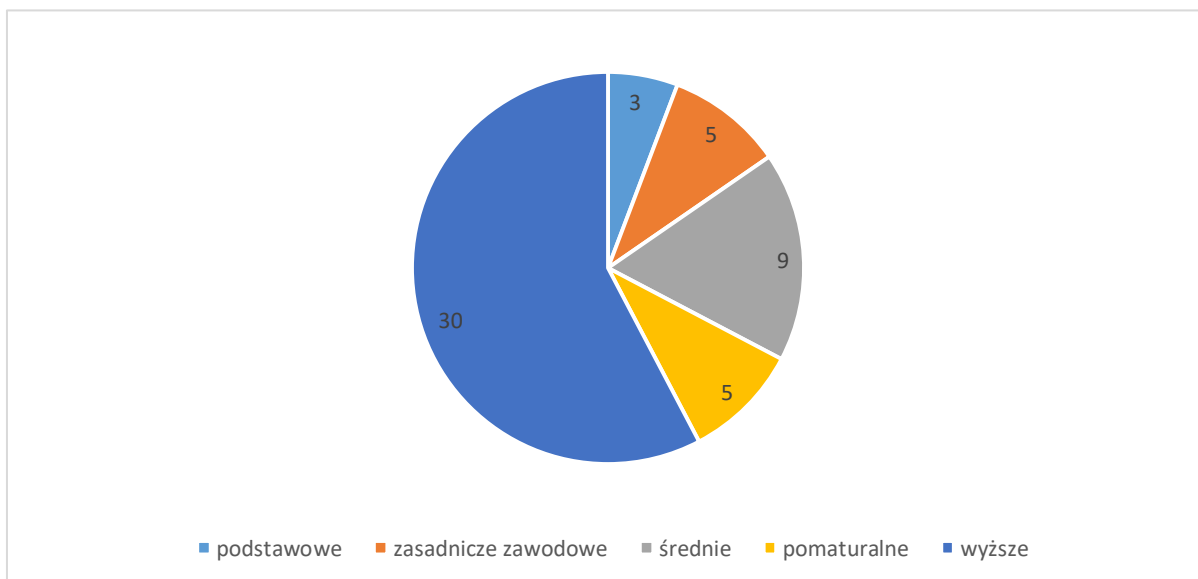
Wykres 48. Metryczka - wiek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najwięcej ankietowanych posiadało wykształcenie wyższe (57,7%), a następnie średnie (17,3%), pomaturalne i zasadnicze zawodowe (po 9,6%).

Wykres 49. Metryczka - wykształcenie

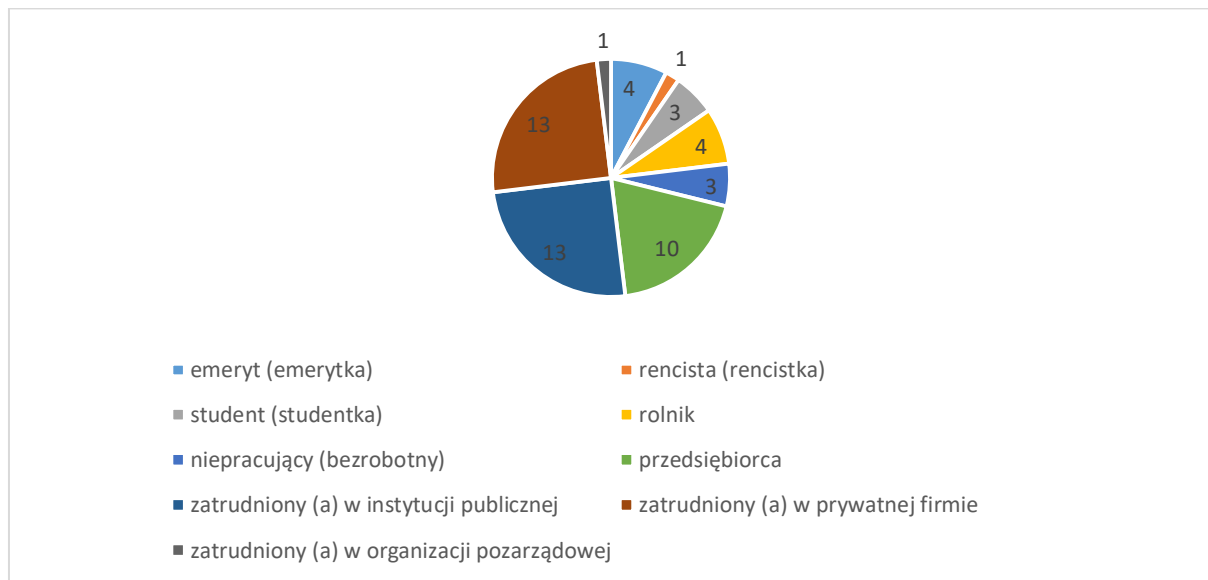

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Status na rynku pracy mieszkańców może stanowić istotny czynnik determinujący wybór odpowiedzi i formułowanie opinii dotyczących planowanych działań rewitalizacyjnych. Dlatego warto przyrzeć się jak przedstawia się przekrój ankietowanych w kontekście tego kryterium. Zdecydowanie przeważającą grupę wśród ankietowanych stanowiły osoby pracujące (78,8%). Osoby uczące się i bezrobotne stanowiły grupy o udziale 11,6% respondentów. Emeryci i renciści stanowili natomiast 9,6% badanych.

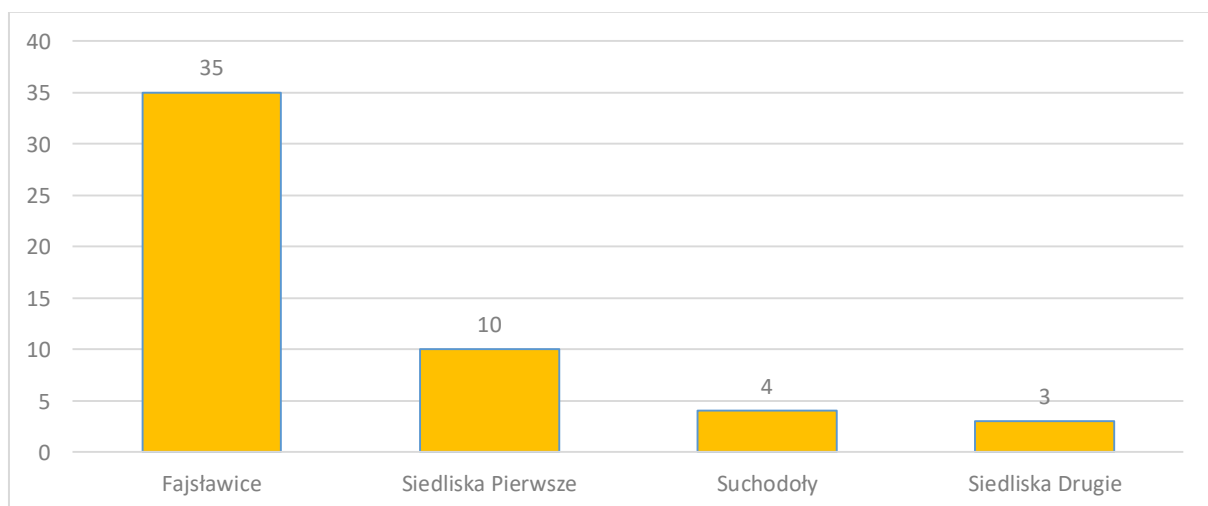
Wykres 50. Metryczka – status na rynku pracy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Bazując na analizie wskaźnikowej, poproszono respondentów o wskazanie obszaru gminy, który powinien być poddany procesowi rewitalizacji. 67,31% respondentów było zdania, że obszarem poddanym procesowi rewitalizacji powinna być miejscowość Fajstawice.

Wykres 51. Obszar, który powinien być poddany procesowi rewitalizacji.

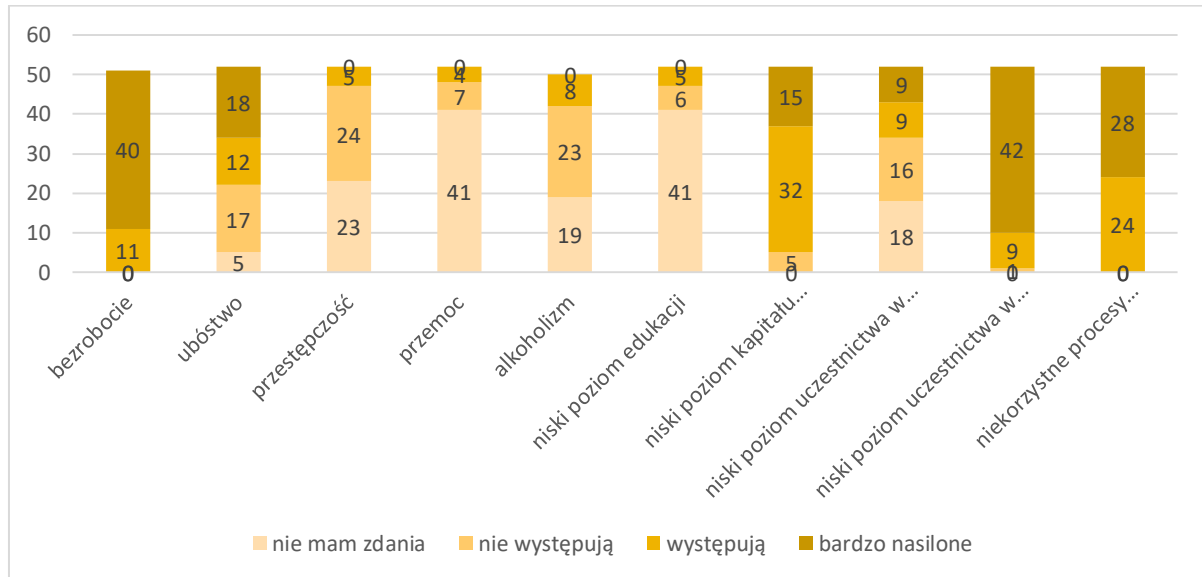
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Obszar do rewitalizacji – Fajstów

Najwięcej respondentów stwierdziło, że spośród problemów natury społecznej w największej skali i nasileniu występują niski poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym, bezrobocie, niekorzystne procesy demograficzne. Niekorzystnym zjawiskiem jest także niski poziom kapitału społecznego oraz ubóstwo.

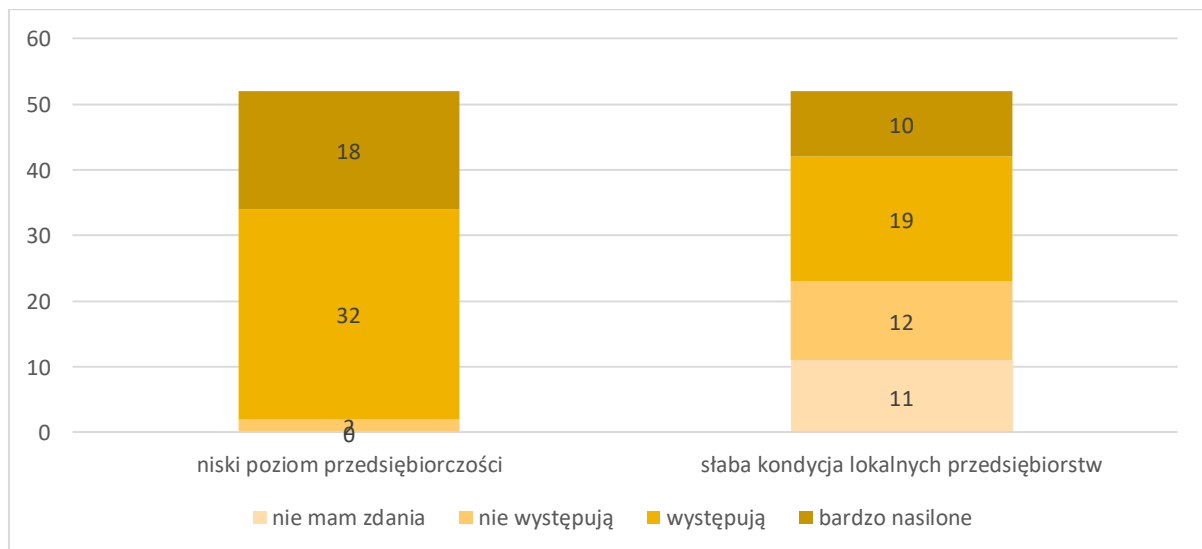
Wykres 52. Jak ocenia Pan(i) skalę występowania PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH na wskazanym przez Pana(ią) obszarze? (osoba).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Największa liczba ankietowanych wskazywała, że występowanie negatywnych problemów w sferze gospodarczej jest związane głównie z niskim stopniem przedsiębiorczości.

Wykres 53. Jak ocenia Pan(i) skalę występowania PROBLEMÓW GOSPODARCZYCH na wskazanym przez Pana(ią) obszarze? (osoba).

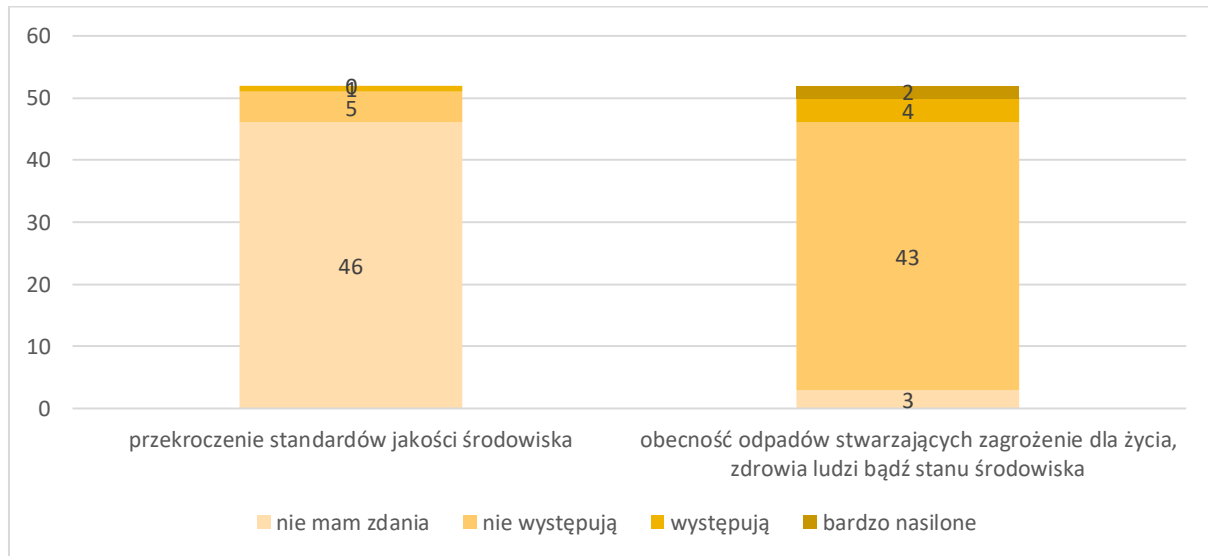

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Największa liczba badanych wskazywała, że występowanie negatywnych problemów w sferze środowiskowej jest związane głównie z obecnością odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi bądź stanu środowiska.

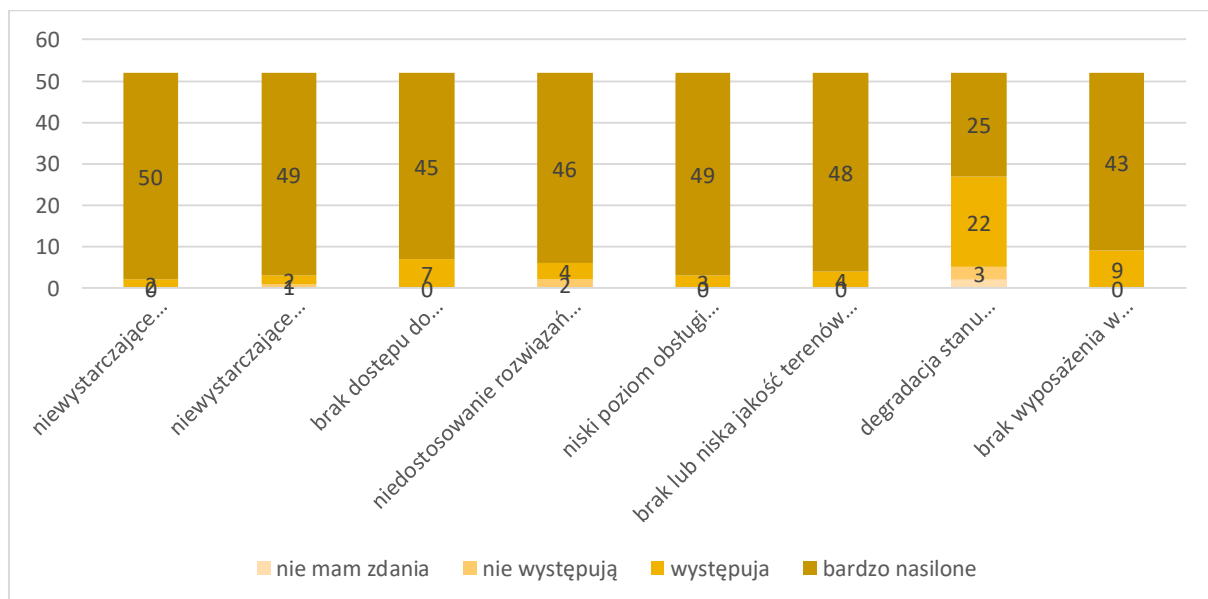
Wykres 54. Jak ocenia Pan(i) skalę występowania PROBLEMÓW ŚRODOWISKOWYCH na wskazanym przez Pana(ią) obszarze? (osoba).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W kwestii problemów przestrzenno-funkcyjnych i technicznych osoby wskazujące na Fajstawice jako obszar do rewitalizacji miały podzielone zdania. Wśród osób stwierdzających tego rodzaju problemy, najczęściej zwracało uwagę na niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną, niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną, niski poziom obsługi komunikacyjnej oraz brak lub niską jakość terenów publicznych.

Wykres 55. Jak ocenia Pan(i) skalę występowania PROBLEMÓW PRZESTRZENNO-FUNKCYJALNYCH I TECHNICZNYCH na wskazanym przez Pana(ią) obszarze? (osoba).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

15. Ocena oddziaływania na środowisko

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2008 Nr 199 poz. 1227) projekt niniejszego dokumentu należało skonsultować z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym, w celu ustalenia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W związku z powyższym projekt dokumentu, wyszczególniający wszystkie planowane do realizacji inwestycje został przesłany obu tym organom z prośbą o opinię, czy należy wykonać strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko.

W odpowiedzi na pismo Wójta Gminy Fajslawice znak: PG.041.24.2.2017 z dnia 5.09.2017 r. z wnioskiem na podstawie art. 48 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz 353 ze zm.) o uzgodnienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajslawice na lata 2017-2023. Na podstawie przeprowadzonej analizy, biorąc pod uwagę uwarunkowania, o których mowa w art.49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie stwierdził, że dla projektu "Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Fajslawice na lata 2017-2023" nie ma zastosowania art. 47 ww. ustawy dotyczący konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Przedmiotowe pismo stanowi załącznik do Lokalnego Programu Rewitalizacji (Znak pisma: WSTII.410.66.2017.DB, z dnia 15.09.2017)

W odpowiedzi na wniosek z dnia 5 września 2017 r. w sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu pn. „Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Fajslawice na lata 2017-2023”- Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Lublinie poinformował, że dokument LPR, nie jest wymieniony w art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.). **Zgodnie z art. 47 przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektów dokumentów innych niż wymienione w art. 46 jednak wymagają one uzgodnienia wyłącznie z organem określonym w art. 57, tj. w tym przypadku z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie** (nr. przedmiotowego pisma DNS-NZ.7016.242.2017.MW, z dnia 7 września 2017). Pismo stanowi załącznik do Lokalnego Programu Rewitalizacji.

16. Załączniki

16.1. Ankieta

ANKIETA
na potrzeby opracowania
„Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajstławice na lata 2017-2023”
WYZNACZENIE OBSZARÓW DO REWITALIZACJI

Szanowni Państwo,

Celem badania jest poznanie Państwa opinii na temat aktualnych potrzeb w zakresie rewitalizacji problemowych przestrzeni Gminy Fajstławice oraz oczekiwanych działań mających na celu ich ożywienie społeczno-gospodarcze, w związku z przystąpieniem Gminy Fajstławice do opracowania „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajstławice na lata 2017- 2023” w ramach projektu pt. "Opracowanie Programu Rewitalizacji Gminy Fajstławice " współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

Dokument ten będzie stanowił podstawę do podjęcia kompleksowych działań rewitalizacyjnych na zdegradowanym obszarze Gminy Fajstławice wymagającym szczególnego wsparcia. Ponadto umożliwi efektywne pozyskiwanie dofinansowania projektów ze środków Unii Europejskiej w perspektywie finansowej 2014–2020. Zaplanowane do realizacji projekty w ramach ww. dokumentu przyczynią się do pobudzenia aktywności społecznej i przedsiębiorczości mieszkańców, przywrócenia estetyki i ładu przestrzennego, pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych, termomodernizacji budynków i obiektów użyteczności publicznej, ochrony środowiska naturalnego, zachowania dziedzictwa kulturowego, a tym samym poprawy jakości życia społeczności lokalnej.

Rewitalizacja - stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.

Obszar zdegradowany - to obszar Gminy, znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym) i występowania na nim ponadto co najmniej jednego negatywnego zjawiska ze sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej, mającego w stosunku do nich charakter uzupełniający.

Państwa opinie, jako cenne i ważne źródło informacji na temat konkretnych potrzeb mieszkańców Gminy Fajstów, zostaną uwzględnione przy przygotowaniu programu w zakresie jej celów, priorytetów, kierunków działań i konkretnych projektów inwestycyjnych i społecznych.

Ankieta ma charakter anonimowy.

Prosimy o odpowiedź na każde pytanie, poprzez zaznaczenie odpowiedniego pola.

Wójt Gminy Fajstów
(-)
Tadeusz Chruściel

1. Jaki OBSZAR GMINY powinien być Pana(i) zdaniem poddany procesowi rewitalizacji?

(ze względu na koncentrację na tym obszarze problemów społecznych i współwystępowanie co najmniej jednego problemu wymienionego i opisanego w pkt. 4 ankiety (z sfery?: **gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej**). Proszę dokładnie określić zakres obszaru – jego granice (np. wskazać nazwy miejscowości, ulic, nr działek, itp.):

2. Proszę podać Pana(i) związek z wybranym obszarem (można wskazać kilka odpowiedzi).

☐ miejsce zamieszkania
☐ miejsce pracy
☐ miejsce prowadzenia działalności gospodarczej
☐ klient
☐ miejsce rekreacji, wypoczynku
☐ Inne:

3. Jak ocenia Pan(i) skalę występowania PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH na wskazanym przez Pana(ią) obszarze.

Proszę zaznaczyć w skali od 0-3, gdzie: 0 - nie mam zdania 1 - nie występują 2 - występują 3 - bardzo nasilone

Wyszczególnienie:	0	1	2	3
-------------------	---	---	---	---

bezrobocie	☐	☐	☐	☐
ubóstwo	☐	☐	☐	☐
przestępczość	☐	☐	☐	☐
przemoc (np. w rodzinie, w szkole)	☐	☐	☐	☐
alkoholizm	☐	☐	☐	☐
niski poziom edukacji: niskie wyniki w nauce, problemy w realizacji programów nauczania, duża liczba młodzieży niewypełniającej obowiązku szkolnego, rozkład stopnia wykształcenia wśród osób dorosłych itp.	☐	☐	☐	☐
niski poziomu kapitału społecznego: słabo wykształcone relacje wewnątrz społeczności lokalnej, niski poziom zaufania, nieprzestrzeganie zasady współżycia społecznego, słaba zdolność do współdziałania, mała liczba organizacji społecznych itp.	☐	☐	☐	☐
niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym (np. niewielka liczba aktywnych organizacji pozarządowych, niska frekwencja wyborcza itp.)	☐	☐	☐	☐
niski poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym (np. niewielka liczba mieszkańców, którzy biorą udział w wydarzeniach kulturalnych - teatralnych, muzealnych, imprezach masowych itp.)	☐	☐	☐	☐
niekorzystne procesy demograficzne (np. migracje, starzenie się społeczeństwa itp.)	☐	☐	☐	☐
Inne problemy społeczne, jakie?	☐	☐	☐	☐

4. Jak ocenia Pan(i) skalę występowania PROBLEMÓW GOSPODARCZYCH, ŚRODOWISKOWYCH, PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNYCH lub TECHNICZNYCH, na wskazanym przez Pana(ią) obszarze, które współwystępują wraz z problemami zaznaczonymi w pkt. 3?

Proszę zaznaczyć w skali od 0-3, gdzie: 0 - nie mam zdania, 1 - nie występują, 2 – występują, 3 - bardzo nasilone

■ PROBLEMY GOSPODARCZE

<i>Wyszczególnienie:</i>	0	1	2	3
niski stopień przedsiębiorczości (np. mała ilość lokalnych przedsiębiorstw, niska aktywność przedsiębiorstw itp.)	☐	☐	☐	☐
słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw	☐	☐	☐	☐

Inne problemy gospodarcze, jakie?	☐	☐	☐	☐
--	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

■ **PROBLEMY ŚRODOWISKOWE**

<i>Wyszczególnienie:</i>	0	1	2	3
przekroczenie standardów jakości środowiska (zanieczyszczone środowisko naturalne)	☐	☐	☐	☐
obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi bądź stanu środowiska (np. azbest, odpady medyczne itp.)	☐	☐	☐	☐
Inne problemy gospodarcze, jakie?	☐	☐	☐	☐

■ **PROBLEMY PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE**

<i>Wyszczególnienie:</i>	0	1	2	3
niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną (np. wodno-ściekową, ciepłowniczą, elektryczną, telekomunikacyjną, drogową itp.)	☐	☐	☐	☐
niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną (np. przedszkola i szkoły, obiekty ochrony zdrowia, instytucje kultury, ośrodki sportowe i rekreacyjne itp.)	☐	☐	☐	☐
brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość usług (np. zdrowotnych, społecznych, socjalnych, opiekuńczych itp.)	☐	☐	☐	☐
niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru (np. brak ograniczenia hałasu, brak parkingu itp.)	☐	☐	☐	☐
niski poziom obsługi komunikacyjnej (w tym dostęp do środków komunikacji publicznej, sieci drogowej, ciągów i przejść pieszych itp.)	☐	☐	☐	☐
brak lub niska jakość terenów publicznych (np. tereny zielone, parki, skwery, miejsca rekreacyjno – wypoczynkowe itp.)	☐	☐	☐	☐

Inne problemy przestrzenno-funkcjonalne, jakie?	☐	☐	☐	☐
.....				
.....				
.....				
.....				

■ PROBLEMY TECHNICZNE

<i>Wyszczególnienie:</i>	0	1	2	3
degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych (w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym)	☐	☐	☐	☐
brak wyposażenia w rozwiązania techniczne umożliwiające efektywne korzystanie z obiektów budowlanych (w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska-termomodernizacja, odnawialne źródła energii)	☐	☐	☐	☐
Inne problemy techniczne, jakie?	☐	☐	☐	☐
.....				
.....				
.....				

5. Proszę wymienić/opisać jakie działania należy podjąć w celu minimalizacji wskazanych problemów w Gminie Fajstławice?

METRYCZKA:

PŁEĆ: ☐ mężczyzna ☐ kobieta	MIEJSCE ZAMIESZKANIA: ☐ Miasto (osiedle) ☐ Miasto (dom jednorodzinny) ☐ Wieś
WIEK: ☐ do 18 roku życia ☐ 18-25 ☐ 26-35 ☐ 36-45 ☐ 46-55	STAN CYWILNY: ☐ kawaler (panna) ☐ żonaty (mężatka) ☐ wdowiec (wdowa) ☐ rozwiedziony (rozwiedziona) ☐ żyjący(a) w nieformalnym związku

☐ 56-65 ☐ 66 i więcej	
STATUS NA RYNKU PRACY: ☐ uczeń (uczennica) ☐ student (studentka) ☐ emeryt (emerytka) ☐ rencista (rencistka) ☐ przedsiębiorca ☐ zatrudniony(a) w prywatnej firmie ☐ zatrudniony(a) w instytucji publicznej ☐ zatrudniony(a) w organizacji pozarządowej ☐ niepracujący (bezrobotny) ☐ rolnik	JAK OCENIA PAN/PANI SWOJĄ SYTUACJĘ MATERIALNĄ? ☐ bardzo dobrze ☐ dobrze ☐ średnio ☐ źle ☐ bardzo źle ☐ trudno powiedzieć
WYKSZTAŁCENIE: ☐ podstawowe ☐ gimnazjalne ☐ zasadnicze zawodowe ☐ średnie ☐ pomaturalne ☐ wyższe	Czy jest Pan/Pani mieszkańcem Gminy Fajstów? ☐ tak ☐ nie

DZIĘKUJEMY ZA WYPEŁNIENIE ANKIETY!

16.2. Fiszka Projektowa

 <p>Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Fajstówice</p>	<p>FISZKA PROJEKTOWA na potrzeby opracowania „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajstówice na lata 2017-2023”.</p>
--	--

Szanowni Państwo,

Prace nad *Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Fajstówice na lata 2017-2023* znajdują się w fazie opracowywania konkretnych **propozycji działań/przedsięwzięć (projektów)**, które będą podejmowane w ramach tego Programu w najbliższych latach.

Prosimy zatem wszystkie osoby i instytucje oddane sprawie poprawy jakości życia w naszej gminie o aktywne włączenie się w proces opracowywania Programu i opisanie swojego pomysłu, propozycji projektu do Lokalnego Programu Rewitalizacji (zgodnie z zaproponowaną poniżej fiszką projektową), bazując na wskazanym **obszarze rewitalizacji obejmującym poniższe sołectwa:**

- Fajstówice.

Obecnie wszczęta procedura naboru projektów jest elementem dalszych konsultacji Programu Rewitalizacji, a także formalnego zebrania przedsięwzięć (projektów), które, po weryfikacji przeprowadzonej przez zespół przedstawicieli wykonawcy dokumentu: Lubelskiej Akademii Rozwoju i Urzędu Gminy Fajstówice, zostaną umieszczone w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Fajstówice na lata 2017-2023.

Tadeusz Chruściel
(-)
Wójt Gminy Fajstówice

1. WZÓR FISZKI PROJEKTOWEJ:

1. Nazwa planowanego działania/projektu

(Nazwa działania/projektu powinna precyzyjnie wskazywać przedmiot działania).

2. Cel ogólny projektu

(np. przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, poprawa jakości życia, poprawa estetyki).

3. Opis stanu istniejącego/problemu i pozytywne skutki, jakie przyniesie realizacja projektu/przedsięwzięcia

(Należy przedstawić stan obecny i wymienić problemy, które będą rozwiązywane w wyniku realizacji projektu, a także uzasadnić, że projekt przyczyni się do ich rozwiązania, np. redukcja negatywnych zjawisk społecznych, integracja społeczeństwa, wskazanie właściwych wzorców zachowań).

4. Lokalizacja projektu/adres

TAK / NIE

5. Czy projekt realizowany będzie w partnerstwie?

TAK/NIE Jeśli TAK - podać dane kontaktowe partnera.

.....
.....

sektor publiczny sektor społeczny sektor gospodarczy

6. Główne planowane działania / zadania

7. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu

8. Posiadane dokumenty, opracowania, analizy, dokumentacja projektowa, decyzje

9. Planowany termin realizacji projektu

(Proszę wskazać czas realizacji projektu i ewentualnie poszczególnych działań?).

10. Typ projektu

(W jakich sferach projekt wpłynie na rozwiązanie problemów?).

11. Najważniejsze efekty jakie zostaną osiągnięte w wyniku realizacji projektu

- społecznej gospodarczej przestrzenno-funkcjonalnej
 technicznej środowiskowej

Wzrost wykształcenia i dostosowanie kwalifikacji mieszkańców do potrzeb rynku pracy.
Włączenie społeczne osób wykluczonych i/lub zagrożonych marginalizacją.
Zwiększenie integracji mieszkańców

Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.
Poprawa stanu infrastruktury technicznej i drogowej.
Stworzenie i/lub rozszerzenie bazy

i pobudzenie ich aktywności lokalnej.		turystycznej i rekreacyjnej.	
Poprawa bezpieczeństwa publicznego.	☐	Stworzenie i/lub rozszerzenie bazy sportowej.	☐
Poprawa jakości i zwiększenie dostępności do usług publicznych.	☐	Ograniczenie tzw. niskiej emisji i poprawa jakości środowiska naturalnego.	☐
Pozyskanie inwestorów zewnętrznych.	☐	Odnowa, ochrona i udostępnienie dziedzictwa kulturowego i naturalnego.	☐
Rozwój mikro i małej przedsiębiorczości.	☐	Inne (<i>jakie?</i>)	☐

12. Wskaźniki produktów

(Należy wymienić produkty realizacji projektu oraz zakładane wskaźniki. Przez produkty rozumie się bezpośrednie efekty powstałe po zakończeniu projektu. Wskaźniki opisują wielkość zakładanych produktów. Do przykładowych produktów należą: długość zmodernizowanej drogi – 500 m, powierzchnia zmodernizowanego boiska – 500 m², liczba osób, które wzięły udział w szkoleniu – 100 os.).

13. Wskaźniki rezultatu

(Należy wymienić rezultaty realizacji projektu oraz zakładane wskaźniki. Przez rezultaty rozumie się efekty powstałe po osiągnięciu zakładanych produktów projektu. Wskaźniki opisują wielkość zakładanych rezultatów. Do przykładowych rezultatów należą: spadek poziomu hałasu generowanego przez zmodernizowaną drogę – 10 dB, liczba osób korzystająca ze zmodernizowanego boiska – 300 os., liczba osób, które uzyskały świadectwo ukończenia szkoleń – 70 os.)

14. Nakłady do poniesienia, źródła finansowania (w zł brutto)

(proszę podać szacunkowe koszty realizacji projektu, jakie są oczekiwane źródła finansowania, np. prywatne, publiczne – ze środków budżetu gminy, publiczne – ze środków funduszy UE, inne).

15. UWAGI/ dodatkowe informacje

W przypadku kilku planowanych projektów/przedsięwzięć prosimy o powielenie powyższej tabeli.

2. INFORMACJE O ZGŁASZAJĄCYM:

1. Imię i nazwisko*

2. E-mail*

3. Tel./Fax

5. Wyrażam opinię jako*

osoba prywatna

reprezentująca następującą instytucję:

.....

6. Adres Korespondencyjny*

*Wypełnienie obowiązkowe

- Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych zawartych w niniejszym formularzu dla potrzeb przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu dokumentu pn.: *Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Fajstawice na lata 2017-2023*, zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 195 ze zm.).

Administratorem danych osobowych jest Wójt Gminy Fajstawice. Osoba, której dane osobowe są przetwarzane ma prawo dostępu do treści swoich danych i ich poprawiania. Podanie danych osobowych jest dobrowolne, jednakże nie podanie danych osobowych będzie skutkowało nieuwzględnieniem fiszki zawierającej taki brak. Dane będą przetwarzane do celów przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących opracowania dokumentu pn. „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Fajstawice na lata 2017-2023”.

Data, podpis

OŚWIADCZENIE WNIOSKODAWCY:

Ja, niżej podpisany oświadczam że:

- 1) posiadam tytuł prawny do nieruchomości, na której będzie realizowany projekt – dotyczy projektu infrastrukturalnego,
- 2) proponowany projekt w całości mieści się w zakresie działalności Wnioskodawcy/konsorcjum partnerów,
- 3) mam świadomość, że złożenie fiszki projektowej nie jest jednoznaczne z wpisaniem projektu do Programu Rewitalizacji.

Data, podpis

INFORMACJE DODATKOWE:

- Fiszka projektowa będzie podstawą do ujęcia pomysłu (projektu) w Programie Rewitalizacji.
- Na kolejnym etapie tworzenia Programu Rewitalizacji zgłoszone projekty zostaną zweryfikowane pod kątem zgodności z celami Programu i możliwości realizacji.
- W przypadku konieczności dokonania uzupełnień lub korekt zgłoszonego pomysłu, ze Zgłaszającym skontaktują się pracownicy Wykonawcy i/lub Urzędu Gminy Fajstawice.
- Projekty zaakceptowane do Programu Rewitalizacji zostaną wpisane na listę planowanych podstawowych przedsięwzięć lub w inny sposób ujęte w tym programie, po wcześniejszych ustaleniach ze Zgłaszającym.
- Każdy Zgłaszający, który złożył wypełnioną fiszkę projektową zostanie powiadomiony, czy i w jakiej formie jego propozycja została uwzględniona.

Wypełnioną fiszkę należy przekazać w jednej z następujących form:

1. Drogą korespondencyjną na adres: **Urząd Gminy Fajstawice 107, 21- 060 Fajstawice**
2. Drogą elektroniczną na adres: sekretariat@fajstawice.eu
3. Osobiście na sekretariat **Urząd Gminy Fajstawice 107, 21- 060 Fajstawice.**

Kontakt z firmą opracowującą Program Rewitalizacji: Lubelska Akademia Rozwoju, 20-277 Lublin, ul. Vetterów 1, Michał Rządowski: tel. 81 473 68 77, adres e-mail: michal.rzadkowski@akademiarozwoju.eu

Wszystkim składającym fiszki projektowe do Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajstowice na lata 2017-2023 - serdecznie dziękujemy za zainteresowanie!

16.3. Formularz excel- wyznaczanie obszarów zdegradowanych i do rewitalizacji

16.4. Mapa w skali 1:5000 ilustrująca obszary zdegradowane i rewitalizacji na terenie gminy

16.5. Pismo Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie

16.6. Pismo Lubelskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Lublinie

17. Spis tabel, wykresów i map.

Tabela 1. Zestawienie powiązań pomiędzy celami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego a celami Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajstawice na lata 2017-2023	11
Tabela 2. Zestawienie powiązań pomiędzy celami koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju a celami Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajstawice na lata 2017-2023.....	12
Tabela 3. Zestawienie powiązań pomiędzy celami Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.) a celami Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajstawice na lata 2017-2023	14
Tabela 4. Zestawienie powiązań pomiędzy celami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego do roku 2030 a celami Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajstawice na lata 2017-2023	15
Tabela 5. Zestawienie powiązań pomiędzy priorytetami Strategii Rozwoju Lokalnego Powiatu Krasnostawskiego na lata 2008- 2020 a celami Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajstawice na lata 2017-2023	16
Tabela 6. Zestawienie powiązań pomiędzy celami Strategii Rozwoju Gminy Fajstawice na lata 2015-2021 a celami Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajstawice na lata 2017-2023	17
Tabela 7. Zestawienie powiązań pomiędzy celami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Fajstawice na lata 2015-2020 a celami Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Fajstawice na lata 2017-2023	18
Tabela 8. Ludność gminy wg miejscowości w wybranych latach 2011- 2016.....	23
Tabela 9. Gęstość zaludnienia wg. miejscowości w 2016r.	26
Tabela 10. Struktura wieku mieszkańców gminy wg miejscowości w 2014 i 2016 roku	28
Tabela 11. Rodziny objęte pomocą społeczną w latach 2008 – 2016	33
Tabela 12. Udzielona pomoc społeczna w latach 2015 – 2016	34
Tabela 13. Charakterystyka szkół z terenu gminy (stan na 2016 r.)	40
Tabela 14. Infrastruktura szkolnictwa i obwody szkolne.....	41
Tabela 15. Infrastruktura szkolnictwa, sportowa i rekreacyjna na terenie poszczególnych miejscowości w gminie	44
Tabela 16. Wyniki egzaminów klas 6	45
Tabela 17. Struktura bezrobocia w gminie w latach 2015-2016	47
Tabela 18. Przestępczość na terenie poszczególnych sołectw w latach 2015-2016	53
Tabela 19. Charakterystyka infrastruktury kultury	61
Tabela 20. Użytkowanie gruntów [PSR 2010]	66
Tabela 21. Charakterystyka gospodarstw rolnych w gminie.....	66

Tabela 22. Powierzchnia zasiewów w gospodarstwach rolnych ogółem (stan na 2010 r.)	67
Tabela 23. Zwierzęta gospodarskie w gminie (stan na 2010 r.)	68
Tabela 24. Średnia powierzchnia gospodarstw rolnych w latach 2014-2016.....	69
Tabela 25. Potencjał turystyczny na terenie poszczególnych miejscowości	71
Tabela 26. Ewidencja dróg w gminie	74
Tabela 27. Drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne na terenie gminy Fajstowice	76
Tabela 28. Ocena skomunikowania miejscowości z resztą gminy	77
Tabela 29. Charakterystyka zasobów mieszkalnych gminy w latach 2011-2015	78
Tabela 30. Średnia ilość odpadów przypadająca na jednego mieszkańca gminy [kg].....	79
Tabela 31. Charakterystyka infrastruktury wodociągowej	80
Tabela 32. Obecność wodociągu na terenie poszczególnych miejscowości gminy Fajstowice	80
Tabela 33. Charakterystyka infrastruktury kanalizacyjnej	81
Tabela 34. Charakterystyka infrastruktury kanalizacyjnej na terenie poszczególnych miejscowości gminy	81
Tabela 35. Dostęp do Internetu na poziomie poszczególnych sołectw	84
Tabela 36. Sfera społeczna ubóstwo (wskaźniki na 100 mieszkańców)	90
Tabela 37. Sfera społeczna bezrobocie (wskaźniki na 100 mieszkańców)	91
Tabela 38. Sfera społeczna przestępczość (wskaźniki na 100 mieszkańców)	92
Tabela 39. Sfera społeczna poziom edukacji	93
Tabela 40. Sfera społeczna poziom uczestnictwa w życiu publicznym	94
Tabela 41. Sfera społeczna poziom kapitału społecznego (wskaźniki na 100 mieszkańców)..	95
Tabela 42. Sfera społeczna podsumowanie (liczba przekroczeń średniej dla gminy na poziomie miejscowości)	97
Tabela 43. Sfera gospodarcza – liczba podmiotów gospodarczych (wskaźniki na 100 mieszkańców)	99
Tabela 44. Sfera środowiskowa - przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska (wskaźniki na 100 mieszkańców).....	101
Tabela 45. Sfera techniczna (wskaźniki na 100 mieszkańców)	103
Tabela 46. Sfera przestrzenno-funkcjonalna.....	105
Tabela 47. Miejscowości spełniające warunki obszaru zdegradowanego i do rewitalizacji ..	108
Tabela 48. Dane zbiorcze w miejscowościach objętych rewitalizacją	113
Tabela 49. Projekty rewitalizacyjne – lista podstawowa.....	119
Tabela 50. Projekty rewitalizacyjne- lista uzupełniająca	142
Tabela 51. Harmonogram realizacji projektów rewitalizacyjnych	145

Tabela 52. Projekty realizowane przy udziale środków zewnętrznych w latach 2007-2013.	148
Tabela 53. Lista wskaźników LPR	162
Tabela 54. Terminy i przedmiot konsultacji społecznych	168
Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy w latach 2007-2016	22
Wykres 2. Zmiana liczby ludności w gminie w wybranych latach	22
Wykres 3. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach gminy w 2016 roku	24
Wykres 4. Odsetek (%) osób zamieszkujących miejscowość w stosunku do ogólnej liczby ludności w gminie w 2016 roku	24
Wykres 5. Dynamika zmiany liczby ludności w latach 2011-2016	25
Wykres 6. Gęstość zaludnienia w poszczególnych miejscowościach gminy w 2016r.	27
Wykres 7. Ludność wg. ekonomicznych grup wieku w latach 2014-2016	28
Wykres 8. Struktura wieku ludności gminy wg miejscowości w 2016 roku (w %)	30
Wykres 9. Przyrost naturalny w gminie w latach 2014-2016	31
Wykres 10. Przyrost naturalny w latach 2014 i 2016 na poziomie miejscowości	31
Wykres 11. Saldo migracji w gminie w latach 2014- 2016	32
Wykres 12. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w 2016 roku	34
Wykres 13. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w 2016 roku na poziomie miejscowości	35
Wykres 14. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w gminie w 2016 roku	35
Wykres 15. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych w gminie w 2016 roku	36
Wykres 16. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w gminie w 2016 roku	36
Wykres 17. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu wielodzietności w gminie w 2016 roku	37
Wykres 18. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w gminie w 2016 roku	37
Wykres 19. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w gminie w 2016 roku	38
Wykres 20. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w gminie w 2016 roku	38
Wykres 21. Współczynnik skolaryzacji brutto w latach 2010-2015	42
Wykres 22. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat ogółem i objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2014-2016	43

Wykres 23. Odsetek dzieci w wieku 3–5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w 2015 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa, powiatu i gminy (%)	43
Wykres 24. Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie w latach 2012–2016	46
Wykres 25. Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2016 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa, powiatu i gminy.....	46
Wykres 26. Liczba osób bezrobotnych na poziomie miejscowości w 2016 roku	48
Wykres 27. Liczba bezrobotnych wg miejscowości w 2015 i 2016 roku	48
Wykres 28. Liczba osób długotrwale bezrobotnych wg miejscowości w 2015 i 2016 roku ...	49
Wykres 29. Przestępstwa na terenie sołectw 2016	50
Wykres 30. Liczba przestępstw kryminalnych w 2016 roku na poziomie miejscowości.....	51
Wykres 31. Liczba interwencji domowych w 2016 roku na poziomie miejscowości	51
Wykres 32. Liczba popełnionych wykroczeń na poziomie miejscowości w 2016 roku	52
Wykres 33. Liczba założonych niebieskich kart w 2016 roku na poziomie miejscowości	52
Wykres 34. Ilość wyrobów azbestowych na terenie miejscowości (w tonach)	58
Wykres 35. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w gminie w latach 2012-2016	62
Wykres 36. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2016 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa, powiatu i gminy	62
Wykres 37. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w gminie w latach 2012–2016.....	63
Wykres 38. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w 2016 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa, powiatu i gminy	63
Wykres 39. Podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie Fajslawice w latach 2012–2016.....	63
Wykres 40. Podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2016 roku – porównanie średniej dla Polski, województwa, powiatu i Gminy.....	64
Wykres 41. Liczba zarejestrowanych w poszczególnych miejscowościach gminy podmiotów gospodarczych w latach 2015-2016.....	64
Wykres 42. Liczba podmiotów gospodarczych w poszczególnych miejscowościach w gminie w 2016 roku	65
Wykres 43. Liczba gospodarstw rolnych pod względem liczby (stan na 2010 r.)	67
Wykres 44. Średnia powierzchnia gospodarstw rolnych wg miejscowości [ha].....	68
Wykres 45. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	78
Wykres 46. Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie miejscowości gminnych	82
Wykres 47. Metryczka - płeć	171
Wykres 48. Metryczka - wiek	172

Wykres 49. Metryczka - wykształcenie	172
Wykres 50. Metryczka – status na rynku pracy	173
Wykres 51. Obszar, który powinien być poddany procesowi rewitalizacji.	173
Wykres 52. Jak ocenia Pan(i) skalę występowania PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH na wskazanym przez Pana(iq) obszarze? (osoba).	174
Wykres 53. Jak ocenia Pan(i) skalę występowania PROBLEMÓW GOSPODARCZYCH na wskazanym przez Pana(iq) obszarze? (osoba).	174
Wykres 54. Jak ocenia Pan(i) skalę występowania PROBLEMÓW ŚRODOWISKOWYCH na wskazanym przez Pana(iq) obszarze? (osoba).	175
Wykres 55. Jak ocenia Pan(i) skalę występowania PROBLEMÓW PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNYCH I TECHNICZNYCH na wskazanym przez Pana(iq) obszarze? (osoba). ...	175
Mapa 1. Położenie geograficzne gminy	20
Mapa 2. Układ sieci osadniczej w gminie Fajstawice	21
Mapa 3. Obszary chronione na terenie gminy Fajstawice	57
Mapa 4. Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze społecznym	98
Mapa 5. Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze gospodarczym	100
Mapa 6. Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze środowiska	102
Mapa 7. Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze technicznym	104
Mapa 8. Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze przestrzenno-funkcjonalnym ..	106
Mapa 9. Obszary zdegradowane	109
Mapa 10. Obszary do rewitalizacji	110
Rysunek 1. Konsultacje społeczne	169
Rysunek 2. Konsultacje społeczne	169
Rysunek 3. Konsultacje społeczne	170